مىسىردىن چىقىش

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مىسىردىن چىقىش» تا ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا قۇللۇق ھالەتكە چۈشۈپ قېلىشى، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئۇلارنى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ خۇدا ئەجدادى ئىبراھىمغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان قانان زېمىنىغا باشلاپ مېڭىش جەريانى تەسۋىرلەنگەن.

بۇ جەرياندا مۇسا پەيغەمبەر خۇدادىن ئون پەرز ۋە نۇرغۇن قائىدە ـ نىزاملارنى قوبۇل قىلغان. خۇدانىڭ يەھۇدىيلارغا بۇلارنى بېرىشتىكى مەقستى، يەھۇدىي جامائەتچىلىكىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە ئۇلارغا خۇداغا قانداق ئىبادەت قىلىشنى كۆرسىتىش ئىدى.

تېزىس:

1. ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا قۇل بولۇشى (1 ـ باب)
2. مۇسا پەيغەمبەرنىڭ تۇغۇلۇشىدىن چاقىرىلىشىغىچە (2 ـــ 4 ـ بابلار)
3. مىسىر پادىشاھىنىڭ جاھىللىقى ۋە مىسىرلىقلارغا كەلگەن ئاپەتلەر (5 ـــ 11 ـ بابلار)
4. ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى ۋە مىسىردىن چىقىش (12 ـ بابتىن 15 ـ باب 21 ـ ئايەتكىچە)
5. قىزىل دېڭىزدىن سىناي تېغىغا سەپەر قىلىش (15 ـ باب 22 ـ ئايەتتىن 18 ـ بابقىچە)
6. قانۇنىنىڭ چۈشۈرۈلۈشى ۋە ئەھدىنىڭ تۈزۈلۈشى (19 ـــ 24 ـ بابلار)
7. ئىبادەت چېدىرىنىڭ ياسىلىشى ۋە ئىبادەت قائىدىلىرى (25 ـــ 40 ـ بابلار)

مسىردىن چىقىش

ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا تارتقان ئازابلىرى

1 1 ياقۇپنىڭ ھەرقايسى ئوغۇللىرى ئۆز بالا ــ چاقىلىرىنى ئېلىپ، ياقۇپ
بىلەن بىللە مىسىرغا باردى. ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئىسىملىرى 2 رۇبېن،
شىمون، لاۋىي، يەھۇدا، 3 ئىسساكار، زەبۇلۇن، بىنيامىن، 4 دان، نافتالى، گاد
ۋە ئاشېر ئىدى. 5 ئۇلارنىڭ ھەممىسى ياقۇپنىڭ بىۋاستە ئەۋلادلىرى بولۇپ،
جەمئىي يەتمىش كىشى ئىدى. ياقۇپنىڭ يەنە بىر ئوغلى يۈسۈپ بۇ ۋاقىتتا
ئاللىقاچان مىسىردا ئىدى.
6 كېيىن، يۈسۈپ ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى ھەمدە بارلىق زاماندىشلىرى
ئالەمدىن ئۆتتى. 7 شۇنداقتىمۇ، ئىسرائىلنىڭ (يەنە بىر ئىسمى ياقۇپ)
ئەۋلادلىرى تېز كۆپىيىپ، ئۇ يەرنى تولدۇردى ۋە خېلى كۈچىيىپ قالدى.
8 كېيىن، يۈسۈپنىڭ مىسىر خەلقىگە قىلغان ياخشىلىقلىرىدىن خەۋىرى
بولمىغان يېڭى بىر پادىشاھ مىسىردا تەختكە چىقتى. 9 ئۇ مىسىرلىقلارغا:
ــ بۇ ئىسرائىللارنىڭ بىزگە قارىغاندا كۆپىيىپ، بىزدىنمۇ كۈچىيىپ

كېتىۋاتقانلىقىغا قاراڭلار! [10] ئەگەر ياخشىسى ئاقىلانە تەدبىر قوللىنىپ، بۇنىڭ ئالدىنى ئېلىشىمىز كېرەك. ئۇنداق بولمىغاندا، ناۋادا ئۇرۇش پارتلاپ قالسا، ئۇلار دۈشمەنلەر بىلەن بىرلىشىپ بىزگە ھۇجۇم قىلىپ، بۇ يەردىن قېچىپ كېتىشى مۇمكىن، ــ دېدى.

[11] بۇنىڭ بىلەن، مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى ئېغىر ئەمگەكلەر بىلەن ئېزىش ئۈچۈن، ئەمگەك نازارەتچىلىرىنى تەيىنلىدى. ئۇلار ئىسرائىللارغا پادىشاھ ئۈچۈن پىتوم ۋە رەمسەس ئىسىملىك تەمىنلەش مەركىزى قىلىنغان شەھەرلەرنى سالدۇردى. [12] لېكىن، مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى قانچە ئەزگەنسېرى، ئۇلار شۇنچە كۆپىيىپ، دۆلەتنىڭ باشقا يەرلىرىگىمۇ تارقالدى. بۇ سەۋەبتىن، مىسىرلىقلار ئىسرائىللاردىن قورقۇپ، [13] ئۇلارنى تېخىمۇ ئېغىر ئىشلارغا سالدى. [14] مىسىرلىقلار ئۇلارنى لايچىلىق، كېسەك قۇيۇش ۋە ئېتىز ـ ئېرىق ئىشلىرىنى قىلىشتەك ئېغىر ئەمگەكلەرگە سېلىپ، ئىنتايىن قاتتىق ئازابلارغا دۇچار قىلدى.

[15] مىسىر پادىشاھى يەنە سەخرا ۋە پۇۋا ئىسىملىك ئىككى نەپەر ئىبرانىي* تۇغۇت ئانىسىغا:

[16] ــ سىلەر ئىبرانىي ئاياللىرىنى تۇغدۇرغان ۋاقىتىڭلاردا، بوۋاقنىڭ ئوغۇل ياكى قىز ئىكەنلىكىگە قاراڭلار. ئەگەر ئوغۇل تۇغۇلسا، بوۋاقنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار؛ قىز تۇغۇلسا، تىرىك قالدۇرۇڭلار، ــ دېدى.

[17] لېكىن، بۇ ئىككى تۇغۇت ئانىسى خۇداغا ئىخلاسمەن بولغاچقا، پادىشاھنىڭ ئەمرىگە بويسۇنماي، ئوغۇل بوۋاقلارنى ئۆلتۈرمىدى. [18] شۇڭا، پادىشاھ ئۇلارنى چاقىرتىپ:

ــ بۇ سىلەرنىڭ نېمە قىلغىنىڭلار؟ نېمە ئۈچۈن ئوغۇل بوۋاقلارنى ئۆلتۈرمىدىڭلار؟ ــ دەپ سورىدى.

---

*15. ئىبرانىي ــ قەدىمكى يەھۇدىيلارنى، يەنى ئىسرائىللارنى كۆرسىتىدۇ.

[19] ئۇلار:

ــ ئىبرانىي ئاياللىرى مىسىر ئاياللىرىغا ئوخشىمايدۇ. ئۇلار ناھايىتى ساغلام كېلىدۇ. بىز يېتىپ بارغۇچە، ئۆزلىرى تۇغۇپ بولىدۇ، ــ دەپ جاۋاب بېرىشتى. [20-21] تۇغۇت ئانىلىرى خۇداغا ئىخلاسمەن بولغانلىقى ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارغا غەمخورلۇق قىلىپ، ئۆز ئائىلىلىرىنى قۇرۇش شەرىپىنى ئاتا قىلدى. ئىسرائىللار داۋاملىق كۆپىيىپ، تېخىمۇ كۈچەيدى.

[22] بۇنىڭ بىلەن، مىسىر پادىشاھى پۈتۈن پۇقرالىرىغا:

ــ ئىسرائىللاردىن تۇغۇلغان ئوغۇل بوۋاقلارنىڭ ھەممىسىنى نىل دەرياسىغا تاشلاڭلار، قىز باللارنىلا تىرىك قالدۇرۇڭلار، ــ دەپ ئەمر قىلدى.

مۇسانىڭ دۇنياغا كېلىشى

2 [1] ئىسرائىللارنىڭ لاۋىي قەبىلىسىدىكى بىر كىشى ئۆز قەبىلىسىدىن بولغان بىر سىڭە نىكاھلاندى. [2] ئايالى ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئانا بوۋاقنىڭ چىرايلىق ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنى ئۈچ ئاي يوشۇرۇن ساقلىدى. [3] ئۇ باللىنى زادى يوشۇرالمايدىغان يەرگە كەلگەندە، قومۇشتىن بىر سېۋەت توقۇپ، ئۇنى موم ۋە لاي بىلەن سۇۋاپ، سۇ ئۆتمەس قىلدى ۋە باللىنى سېۋەتكە سېلىپ، ئاندىن سېۋەتنى نىل دەرياسى بويىدىكى قومۇشلۇققا ئاپىرىپ، يوشۇرۇنچە سۇغا قويۇۋەتتى. [4] باللىنىڭ ھەدىسى قانداق ئەھۋال يۈز بېرىدىكىن دەپ، يىراقتىن سېۋەتنى كۆزىتىپ تۇردى.

[5] پادىشاھنىڭ قىزى دەريا بويىغا سۇغا چۆمۈلگىلى كەلدى. ئۇنىڭ كېنىزەكلىرى دەريا بويىدا سەيلە قىلىشقا باشلىدى. تۇيۇقسىز، مەلىكە قومۇشلۇقتا بىر سېۋەتنىڭ تۇرغىنىنى كۆرۈپ قالدى ـ دە، ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن خاس كېنىزىكىنى ئەۋەتتى. [6] مەلىكە سېۋەتنى ئېچىپ، بىر ئوغۇل

بوۋاقنىڭ يىغلاپ ياتقىنىنى كۆردى. مەلىكە ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىپ:
— بۇ چوقۇم بىر ئىبرانىينىڭ بوۋىقى، — دېدى.
7 بۇ چاغدا، بوۋاقنىڭ ھەدىسى كېلىپ، مەلىكىگە:
— مەن بېرىپ، ئىبرانىيلار ئارىسىدىن سىز ئۈچۈن بوۋاقنى ئېمىتىدىغان بىر ئىنىكئانا تېپىپ كېلەيمۇ؟ — دەپ سورىدى.
8 مەلىكە:
— ماقۇل، بارغىن، — دېدى. ئۇ بېرىپ، بوۋاقنىڭ ئۆز ئانىسىنى چاقىرىپ كەلدى. 9 مەلىكە بۇ ئايالغا:
— بوۋاقنى ئۆيۈڭگە ئېلىپ كېتىپ، مەن ئۈچۈن ئېمىت. ئىش ھەققىڭنى بېرىمەن، — دېدى. بۇنىڭ بىلەن، ئايال بوۋاقنى ئۆيىگە ئېلىپ كېتىپ ئېمىتتى. 10 بالا خېلى چوڭ بولغاندا، ئانىسى ئۇنى مەلىكىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. مەلىكە ئۇنى ئۆز ئوغلى قىلىپ بېقىۋالدى ۋە «مەن ئۇنى سۇدىن تارتىپ چىقىرىۋالغان» دەپ، ئۇنىڭغا مۇسا [ئىبرانىي تىلىدىكى «تارتىپ چىقىرىش» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] دېگەن ئىسمنى قويدى.

مۇسانىڭ مىدىيان دۆلىتىگە قېچىپ كېتىشى

11 مۇسا چوڭ بولغاندىن كېيىن، ئىبرانىي قېرىنداشلىرىنى يوقلاپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئېغىر ئەمگەكلەرگە سېلىنىۋاتقانلىقىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆردى. ئاردا، ئۇ بىر مىسىرلىقنىڭ ئىبرانىي قېرىنداشلىرىدىن بىرىنى ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، 12 ئەتراپىغا قاراپ «باشقا ئادەم يوقمۇ» دەپ ئويلاپ، ھېلىقى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرۈپ، ئۆلۈكىنى قۇمغا كۆمىۋەتتى. 13 ئەتىسى، مۇسا يەنە سىرتقا چىقىپ، ئىككى ئىسرائىلنىڭ بىر ـ بىرى بىلەن ئۇرۇشۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇ يولسىزلىق قىلغان بىرىگە:
— نېمىشقا ئۆز قېرىندىشىڭنى ئۇرىسەن؟ — دېدى.

14 ھېلىقى كىشى:

ــ كىم سېنى بىزگە باشلىق ياكى سوراقچى بولسۇن دەپتۇ؟! سەن ھېلىقى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرگىنىڭدەك ئەمدى مېنىمۇ ئۆلتۈرمەكچىمۇ؟ ــ دېدى. مۇسا بۇ گەپنى ئاڭلاپ قورقۇپ قالدى. ئۇ ئىچىدە «مېنىڭ قىلغان ئىشىمنى باشقىلار جەزمەن بىلىپ قاپتۇ» دەپ ئويلىدى.

15 پادىشاھ بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ، مۇسانى ئۆلتۈرمەكچى بولدى. بىراق، مۇسا ئۇنىڭدىن قېچىپ، مىديان دېگەن دۆلەتكە باردى.

بىر كۈنى، ئۇ بىر قۇدۇقنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇردى. 16 مىديانىدىكى بىر روھانىينىڭ يەتتە قىزى بار ئىدى. ئۇلار دائىم ئاتىسىنىڭ قويلىرىنى سۇغىرىش ئۈچۈن بۇ قۇدۇق بېشىغا كېلىپ، سۇ تارتىپ، ئوقۇرلارنى تولدۇرۇشاتتى.

17 بۇنداق ۋاقىتلاردا، بىرقانچە پادىچى كېلىپ، ئۇلارنى قوغلىۋېتەتتى. بۇ قېتىم بولسا، مۇسا ئۇلارنى قوغدىدى ۋە ئۇلارغا ياردەملىشىپ سۇ تارتىپ بەردى.

18 ئۇلار ئاتىسى رەئۇلنىڭ يېنىغا قايتىپ بارغىنىدا، ئاتىسى ئۇلاردىن:

ــ بۈگۈن ئەجەب بۇرۇنلا قايتىپ كەپسىلەرغۇ؟ ــ دەپ سورىدى.

19 ئۇلار:

ــ بىر مىسىرلىق بىزنى پادىچىلارنىڭ بوزەك قىلىشىدىن قۇتۇلدۇردى، ھەتتا بىز ئۈچۈن سۇ تارتىپ قويلىرىمىزنى سۇغىرىپ بەردى، ــ دەپ جاۋاب بېرىشتى.

20 ئاتىسى قىزلىرىغا:

ــ ئۇ قەيەردە قالدى؟ ئۇنى سىرتتا تاشلاپ كەلگىنىڭلار نېمىسى؟ ئۇنى بىز بىلەن بىللە تاماق يېيىشكە چاقىرىپ كېلىڭلار، ــ دېدى.

21 مۇسا رەئۇلنىڭ تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى ۋە ئۇلارنىڭ يېنىدا تۇرۇپ قالدى. رەئۇل قىزى زىپپورەنى ئۇنىڭغا خوتۇنلۇققا بەردى. 22 زىپپورە بىر ئوغۇل تۇغدى. مۇسا «مەن ياقا يۇرتتىكى بىر مۇساپىر ئىدىم» دەپ، بالىغا گەرشوم [«ئۇ يەردە ياقا يۇرتلۇق» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] دېگەن

ئىسمىنى قويدى.
[23] ئارىدىن ئۇزۇن يىللار ئۆتكەندىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىمۇ ئۆلدى.
ئىسرائىللار يەنىلا ئېغىر ئەمگەكلەردىن قاتتىق ئازاب چېكىپ، خۇدادىن
ياردەم تىلەپ، نالە ـ پەرياد كۆتۈرۈشتى. ئۇلارنىڭ نالە ـ پەرياد ئاۋازى
خۇداغا يەتتى. [24] خۇدا ئۇلارنىڭ نالە ـ پەريادلىرىنى ئاڭلاپ، ئۆزىنىڭ
ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرىدىن بولغان ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار بىلەن تۈزگەن
ئەھدىسىنى ئېسىگە ئالدى. [25] ئۇ ئىسرائىللارنىڭ ئېچىنىشلىق ھالىتىنى
كۆرۈپ، ئۇلارغا ئىنتايىن ئىچ ئاغرىتتى.

خۇدانىڭ مۇسانى چاقىرىشى

3 [1] مۇسا قېيناتىسى، مىدىيان روھانىيسى يېترو (يەنە بىر ئىسمى
رەئۇئېل) نىڭ قويىنى باقاتتى. بىر كۈنى، ئۇ پادىسىنى ھەيدەپ چۆلنى
كېسىپ ئۆتۈپ، خۇدانىڭ تېغى ــ سىناي تېغىغا كەلدى. [2] ئۇ يەردە
پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى* تىكەنلىكتىكى يالقۇنجاپ يېنىۋاتقان ئوت
ئىچىدىن مۇساغا تۇيۇقسىز كۆرۈندى. مۇسا تىكەنلىكتە ئوت يېنىۋاتقان
بولسىمۇ، تىكەنلىكنىڭ كۆيۈپ كەتمەيۋاتقانلىقىنى كۆردى. [3] ئۇ «بۇ ئاجايىپ
ئىشقۇ، تىكەنلىك نېمىشقا كۆيۈپ كەتمەيدىغاندۇ؟ يېنىغا بېرىپ قاراپ
باقايچۇ!» دەپ ئويلىدى.
[4] مۇسانىڭ يېقىنلاپ كەلگىنىنى كۆرگەن پەرۋەردىگار تىكەنلىكنىڭ
ئىچىدىن:
ــ مۇسا! مۇسا! ــ دەپ توۋلىدى.
ــ مانا مەن! ــ دەپ جاۋاب بەردى مۇسا.
[5] خۇدا ئۇنىڭغا:

*2. بۇ خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

ــ بۇ يەرگە يېقىن كەلمە، چورۇقلىرىڭنى سالغىن. چۈنكى، سەن تۇرۇۋاتقان يەر مۇقەددەستۇر. [6] مەن سېنىڭ ئاتاڭ، شۇنداقلا ئەجدادلىرىڭ ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولىمەن، ــ دېدى.

بۇنى ئاڭلىغان مۇسا خۇداغا قاراشقا پېتىنالماي، يۈزىنى ئېتىۋالدى.

[7] پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

ــ مەن خەلقىم ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا خارلىنىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇلارنىڭ ئەمگەك نازارەتچىلىرىنىڭ زۇلمىدىن قىلغان نالە ـ پەريادلىرىنى ئاڭلىدىم. ئۇلارنىڭ ئازاب تارتىۋاتقانلىقىنى بىلىمەن. [8] شۇڭا، مەن ئۇلارنى مىسىرلىقلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇپ، سۈت بىلەن ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان بىپايان مۇنبەت زېمىنغا ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن چۈشتۈم. ئۇ يەر قانانلار، خىتلار، ئامورلار، پەرىزلەر، ھىۋىلار ۋە يەبۇسلارنىڭ ماكانىدۇر. [9] خەلقىمنىڭ قىلغان نالە ـ پەريادى قۇلىقىمغا ئاڭلانماقتا. مىسىرلىقلارنىڭ ئۇلارنى قانداق ئەزگەنلىكىمۇ كۆز ئالدىمدا تۇرماقتا. [10] شۇڭا، ئەمدى سېنى مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا ئەۋەتىمەن. بېرىپ، ئۆز خەلقىم بولغان ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىق.

[11] لېكىن، مۇسا خۇداغا:

ــ مەن مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقالايدىغان قانچىلىك چوڭ ئادەم ئىدىم؟ ــ دېدى.

[12] خۇدا ئۇنىڭغا:

ــ مەن ساڭا يار بولىمەن. سەن ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىقاندىن كېيىن، سىلەر بۇ تاغقا كېلىپ ماڭا ئىبادەت قىلىسىلەر. مانا بۇ مېنىڭ سېنى ئەۋەتكەنلىكىمنىڭ بەلگىسى، ــ دېدى.

[13] ــ مەن بېرىپ، ئىسرائىللارغا: «مېنى بۇ يەرگە سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئەۋەتتى» دېسەم، ئۇلار ماڭا

ئىشەنمەي: «قايسى خۇدا ھەققىدە سۆزلەۋاتىسەن؟ ئۇنىڭ نام ـ شەرىپى نېمە؟» دەپ سورىسا، مەن نېمە دەيمەن؟ ـــ دېدى مۇسا.
[14] خۇدا مۇنداق دېدى:
ـــ مەن «مەڭگۈ بار بولغۇچى» دۇرمەن. سەن بېرىپ، ئۇلارغا: «مېنى سىلەرگە ‹مەڭگۈ بار بولغۇچى› ئەۋەتتى» دېگىن.
[15] خۇدا مۇساغا يەنە:
ـــ ئىسرائىللارغا: «‹مەڭگۈ بار بولغۇچى›، يەنى ئەجدادلىرىڭلار ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مېنى يېنىڭلارغا ئەۋەتتى» دېگىن. بۇ، مېنىڭ مەڭگۈلۈك نامىم. ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە مۇشۇ نام بىلەن ئەسكە ئېلىنىمەن. [16] سەن بېرىپ ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنى يىغىپ، ئۇلارغا: «پەرۋەردىگار، يەنى سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ماڭا كۆرۈندى. ئۇ مېنىڭ سىلەرگە: ‹مەن مىسىرلىقلارنىڭ سىلەرگە قانداق مۇئامىلە قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. [17] مەن سىلەرنى ئۇلارنىڭ زۇلمىدىن قۇتۇلدۇرۇشقا ۋەدە قىلدىم. مەن سىلەرنى سۈت بىلەن ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان زېمىنغا، يەنى قانانلار، خىتلار، ئامورلار، پەرىزلەر، ھىۋىلار ۋە يەبۇسلارنىڭ ماكانىغا ئېلىپ بارىمەن› دەپ يەتكۈزۈشۈمنى ئېيتتى» دېگىن.
[18] ـــ ئاقساقاللار سېنىڭ سۆزلىرىڭنى ئاڭلايدۇ. ئاندىن كېيىن سەن ئۇلار بىلەن بىرلىكتە مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا ھەممىڭلار بىر ئېغىزدىن: «پەرۋەردىگار ـــ ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بىزگە ئايان بولدى. ئەمدى بىزنىڭ ئۈچ كۈنلۈك يولنى بېسىپ، چۆل ـ باياۋانغا بېرىپ، پەرۋەردىگارىمىز خۇداغا قۇربانلىق قىلىشىمىزغا ئىجازەت بەرگەيسىز» دەڭلار. [19] ماڭا مەلۇمكى، مەن مىسىر پادىشاھىنى بېسىم بىلەن مەجبۇر قىلمىغۇچە، ئۇ سىلەرگە ئىجازەت بەرمەيدۇ. [20] شۇڭا، مەن ئۆز قۇدرىتىمنى ئىشقا سېلىپ، خەلقىئالەم ئالدىدا ھەر خىل مۆجىزىلىرىمنى

كۆرسىتىش ئارقىلىق مىسىرلىقلارنى جازالايمەن. شۇنىڭ بىلەن، مىسىر
پادىشاھى سىلەرنى ئۇ يەردىن چىقىرىۋېتىدۇ.
21 سىلەر مىسىردىن چىقىدىغان ۋاقىتىڭلاردا، مەن مىسىرلىقلارنى
سىلەرگە مېھرىبانلىق كۆرسىتىدىغان قىلىمەن. شۇڭا، سىلەر ئۇ يەردىن
چىققاندا، قۇرۇق قول چىقمايسىلەر. 22 ئىسرائىل ئاياللىرىنىڭ ھەممىسى
مىسىرلىق قوشنىلىرى ۋە قوشنىلىرىنىڭ مېھمانلىرىدىن ئالتۇن-كۈمۈشتىن
ياسالغان زىننەت بۇيۇملار ۋە كىيىم-كېچەكلەرنى تەلەپ قىلىدۇ. بۇ
نەرسىلەر بىلەن بالىلىرىڭلارنى ياساندۇرىسىلەر. مانا شۇنداق قىلىپ،
مىسىرلىقلارنىڭ بايلىقلىرىنى تارتىۋالغان بولىسىلەر، — دېدى.

خۇدانىڭ مۇساغا ئالاھىدە ئىقتىدار ئاتا قىلىشى

4
1 بىراق، مۇسا پەرۋەردىگارغا:
— ئىسرائىللار ماڭا ئىشەنمەي، سۆزۈمگە قۇلاق سالماي، ماڭا:
«پەرۋەردىگار ساڭا ئەسلا كۆرۈنمىدى» دېسە، قانداق قىلىمەن، — دېدى.
2 پەرۋەردىگار ئۇنىڭدىن:
— قولۇڭدىكى نېمە؟ — دەپ سورىدى.
— تاياق، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.
3 پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:
— تاياقنى يەرگە تاشلا، — دەپ بۇيرۇدى. مۇسا ئۇنى يەرگە
تاشلىۋىدى، ئۇ يىلانغا ئايلاندى. مۇسا ئۇنىڭدىن قاچتى. 4 پەرۋەردىگار
مۇساغا يەنە:
— يىلاننىڭ قۇيرۇقىنى تۇت، — دەپ بۇيرۇدى. مۇسا يىلاننىڭ
قۇيرۇقىنى تۇتۇۋىدى، يىلان يەنە تاياققا ئايلىنىپ كەتتى. 5 پەرۋەردىگار
ئۇنىڭغا:

ــ مانا بۇ ئىسرائىللارنى پەرۋەردىگارنىڭ، يەنى ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرى ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ساڭا كۆرۈنگەنلىكىگە ئىشەندۈرىدۇ، ــ دېدى.

[6] پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:

ــ ئەمدى قولۇڭنى قوينۇڭغا سال، ــ دېدى. مۇسا قولىنى قوينىغا سېلىپ چىقىرىپ قارىۋىدى، قولىنى ماخاۋ قاپلاپ كەتكەنىدى. [7] ئاندىن، پەرۋەردىگار:

ــ قولۇڭنى يەنە قوينۇڭغا سال، ــ دېدى. مۇسا قولىنى قوينىغا سېلىپ چىقىرىۋىدى، قولى ئەسلىگە كېلىپ، بەدىنىنىڭ باشقا جايلىرىغا ئوخشاش ھالەتكە كەلگەنىدى. [8] پەرۋەردىگار سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ:

ــ ئەگەر ئۇلار ساڭا ئىشەنمىسە ياكى دەسلەپكى مۆجىزىدىن كېيىن يەنىلا قايىل بولمىسا، كېيىنكى مۆجىزە بەلكىم ئۇلارنى قايىل قىلىدۇ. [9] ئەگەر بۇ ئىككى مۆجىزىمۇ ئۇلارنى قايىل قىلالمىسا ۋە ئۇلارنى سۆزۈڭگە قۇلاق سالدۇرالمىسا، ئۇ چاغدا سەن نىل دەرياسىنىڭ سۈيىدىن بىرئاز ئېلىپ، قۇرۇق يەرگە تۆك. سەن شۇنداق قىلغىنىڭدا، سۇ قانغا ئايلىنىدۇ، ــ دېدى.

[10] لېكىن، مۇسا:

ــ ئى ئىگەم، مېنى ئەيىبكە بۇيرۇما، مەن ئەزەلدىنلا سۆزمەن ئەمەسمەن. سەن مەن بىلەن سۆزلەشكەندىن كېيىنمۇ يەنە شۇ، مەن مانا مۇشۇنداق تىلى ئېغىر ئادەممەن، ــ دېدى.

[11] پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

ــ ئادەمگە سۆزلەش قابىلىيىتىنى بەرگەن كىم؟ ئۇنى سۆزلىيەلەيدىغان ـ سۆزلىيەلمەيدىغان، ئاڭلىيالايدىغان ـ ئاڭلىيالمايدىغان، كۆرەلەيدىغان ـ كۆرەلمەيدىغان قىلغان مەن پەرۋەردىگار ئەمەسمۇ؟ [12] سەن بېرىۋەر، مەن ساڭا سۆزمەنلىك ئاتا قىلىمەن. نېمە دېيىشىڭ كېرەكلىكىنى مەن ساڭا ئۆگىتىمەن، ــ دېدى.

[13] لېكىن، مۇسا جاۋابەن:
ــ ئى ئىگەم، مەن سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي، ئۆزۈڭ ئىختىيار قىلغان باشقا بىرسىنى ئەۋەتكىن، ــ دېدى.
[14] بۇ سۆزنى ئاڭلىغان پەرۋەردىگار مۇساغا غەزەپلىنىپ:
ــ سەن بىلەن بىر لاۋىي قەبىلىسىدىن بولغان ھارۇن ئىسىملىك بىر ئاكاڭ بارغۇ. ئۇنىڭ ناتىق ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. ئۇ سېنى قارشى ئېلىش ئۈچۈن ئاللىقاچان يولغا چىقتى. ئۇ سېنى كۆرسە خۇشال بولۇپ كېتىدۇ. [15] سەن دېمەكچى بولغانلىرىڭنى ئۇنىڭغا ئېيت. مەن ساڭا ۋە ئۇنىڭغا سۆزمەنلىك ئاتا قىلىمەن. مەن ھەر ئىككىڭلارنىڭ نېمە قىلىشىڭلار كېرەكلىكىنى سىلەرگە ئۆگىتىمەن. [16] ئۇ سېنىڭ ئاغزىڭ بولۇپ، ساڭا ۋاكالىتەن خالايىققا سۆز قىلىدۇ. سەن بولساڭ خۇددى خۇداغا ئوخشاش ئۇنىڭغا ئۇنىڭ نېمە دەيدىغانلىقىنى ئۆگىتىسەن. [17] بۇ تاياقنى ئېلىۋال. چۈنكى، سەن ئۇنىڭ بىلەن مۆجىزە كۆرسىتىسەن، ــ دېدى.

مۇسانىڭ مىسىرغا قايتىشى

[18] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا قېيناتىسى يېترونىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا:
ــ مېنىڭ مىسىرغا قايتىپ، ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىمنىڭ تېخىچە ھايات ياكى ھايات ئەمەسلىكىنى كۆرۈشۈمگە ئىجازەت بەرگەيسىز، ــ دېدى. يېترو ئۇنىڭ تەلىپىگە قوشۇلۇپ، ئۇنىڭغا ئاق يول تىلىدى.
[19] مۇسا تېخى مىدياندىكى ۋاقتىدا، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:
ــ سەن مىسىرغا قايتىپ كەت! چۈنكى، سېنى ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەم ئۆلدى، ــ دېگەنىدى. [20] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا ئايالى ۋە بالىلىرىنى ئېشەككە مىندۈرۈپ، مىسىرغا قاراپ يولغا چىقتى. ئۇ خۇدا ئۇنىڭغا

ئېلىشىنى بۇيرۇغان تاياقنى قولىغا ئېلىۋالدى.

[21] پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە مۇنداق دېدى:

ــ مىسىرغا قايتىپ بارغىنىڭدىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىدا مەن سېنى قادىر قىلغان ھەر خىل مۆجىزىلەرنى چوقۇم كۆرسەتكىن. لېكىن، مەن ئۇنى خەلقىمنى قويۇپ بەرمەيدىغان جاھىل قىلىمەن. [22] ئۇ چاغدا، سەن مىسىر پادىشاھىغا: «پەرۋەردىگار: ‹ئىسرائىل خەلقى مېنىڭ تۇنجى ئوغلۇم. [23] ئوغلۇمنى ماڭا ئىبادەت قىلىشقا بېرىشتىن توسما. رەت قىلىدىغان بولساڭ، سېنىڭ تۇنجى ئوغلۇڭنى ئۆلتۈرىمەن› دەيدۇ» دېگىن.

[24] مۇسا مىسىرغا قايتىش يولىدىكى بىر قونالغۇدا پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يولۇقۇپ، ئۇنىڭ جېنىنى ئالماقچى بولدى. [25] شۇڭا، مۇسانىڭ ئايالى زىپورە بىر پارچە ئۆتكۈر قىرلىق تاشنى قولىغا ئېلىپ، ئوغلىنىڭ خەتنىلىكىنى كېسىپ، ئۇنى مۇسانىڭ پۇتلىرىغا تەگكۈزۈپ:

ــ سەن ھەقىقەتەن تۆكۈلگەن قان ئارقىلىق قۇتۇلدۇرۇلغان ئېرىمسەن، ــ دېدى. [26] (زىپورە ئوغلىنى خەتنە قىلغانلىقتىن مۇسانى «تۆكۈلگەن قان ئارقىلىق قۇتۇلدۇرۇلغان ئېرىم» دېدى.) شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇسانى ئامان قالدۇردى.

[27] شۇ ۋاقىتلاردا پەرۋەردىگار ھارۇنغا:

ــ سەن چۆل ـ باياۋانغا بېرىپ، مۇسانى كۈتۈۋال، ــ دېگەنىدى. ھارۇن يول يۈرۈپ خۇدانىڭ تېغىغا يەتكەندە، مۇسا بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇنى سۆيدى. [28] مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزىگە ئېيتقان ھەممە سۆزلىرى ۋە مىسىردا كۆرسىتىشكە بۇيرۇغان بارلىق مۆجىزىلەر ھەققىدە ھارۇنغا سۆزلەپ بەردى.

[29] شۇنداق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇن ئىككىيلەن مىسىرغا بېرىپ، ئىسرائىل ئاقساقاللىرىنىڭ ھەممىسىنى يىغدى. [30] ھارۇن پەرۋەردىگارنىڭ

مۇساغا ئېيتقان ھەممە سۆزلىرىنى ئۇلارغا يەتكۈزدى ھەم كۆپچىلىكنىڭ
ئالدىدا مۆجىزىلەرنى كۆرسەتتى. [31] ئاقساقاللار ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى.
ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزلىرىگە كۆڭۈل بۆلگەنلىكىنى ۋە زۇلۇم ئىچىدىكى
ھاياتىغا نەزەر سالغانلىقىنى ئاڭلىغان ھامان، باشلىرىنى ئېگىپ خۇداغا
سەجدە قىلىشتى.

مۇسا ۋە ھارۇننىڭ مىسىر پادىشاھى بىلەن كۆرۈشۈشى

5 [1] شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا بىلەن ھارۇن مىسىر پادىشاھى بىلەن
كۆرۈشۈپ:
— پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سىزگە:
«خەلقىمنىڭ مەن ئۈچۈن ھېيت ئۆتكۈزگىلى چۆل ـ باياۋانغا بېرىشىغا يول
قويۇ» دەيدۇ، — دېدى.
[2] مىسىر پادىشاھى ئۇلارغا:
— مېنى سۆزىگە ئىتائەت قىلدۇرۇپ، ئىسرائىل خەلقىنى قويۇپ
بەرگۈزگۈدەك قانداق پەرۋەردىگار ئىكەن ئۇ؟ مەن پەرۋەردىگارنى
تونۇمايمەن. ئىسرائىللارنىمۇ قويۇپ بەرمەيمەن، — دېدى.
[3] مۇسا بىلەن ھارۇن:
— ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بىزگە ئايان بولدى. ئەمدى
بىزنىڭ ئۈچ كۈنلۈك يول بېسىپ، چۆل ـ باياۋانغا بېرىپ، پەرۋەردىگارىمىز
خۇداغا قۇربانلىق قىلىشىمىزغا ئىجازەت بەرسىڭىز. بولمىسا، ئۇ بىزنى
كېسەللىك ۋە ئۇرۇش بىلەن ھالاك قىلىشى مۇمكىن، — دېدى.
[4] مىسىر پادىشاھى مۇسا بىلەن ھارۇنغا:
— بۇ نېمە دېگىنىڭلار! خەلقنىڭ ئىشىغا دەخلى يەتكۈزگىنىڭلار
نېمىسى؟ بېرىپ ئىشلىرىڭلارنى قىلىڭلار! [5] ئىسرائىللارنىڭ سانى ناھايىتى كۆپ.

سىلەر ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلىشىغا تۇسقۇنلۇق قىلىۋاتىسىلەر،
— دېدى.
6 پادىشاھ شۇ كۈنىلا مىسىرلىق ئەمگەك نازارەتچىلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ
قول ئاستىدىكى ئىسرائىل ئىش باشچىلىرىغا بۇيرۇق چۈشۈرۈپ:
7 — بۇندىن كېيىن، ئىسرائىللارغا كېسەك قۇيۇشقا بۇرۇنقىدەك سامان
يىغىپ بەرمەڭلار! ساماننى ئۆزلىرى يىغسۇن. 8 لېكىن، ئۇلار كېسەك سانىنى
بۇرۇنقىدەكلا ئورۇندىسۇن. بۇ ساننى كېمەيتىشىڭلارغا قەتئىي بولمايدۇ.
ئۇلار ھورۇن، ئۇلارنىڭ: «خۇدايىمىز ئۈچۈن قۇربانلىق قىلغىلى بېرىشىمىزغا
ئىجازەت بەرگەيسىز» دېيىشىنىڭ سەۋەبىمۇ دەل شۇ! 9 ئۇلارنى تېخىمۇ
ئېغىر ئىشلارغا سېلىڭلار. بۇنداق قىلساڭلار، ئۇلار تىنىم تاپماستىن ئىشلەپ،
يالغان گەپلەرگە قۇلاق سېلىشقا ۋاقتىمۇ چىقىرالمايدۇ، — دېدى.
10 مىسىرلىق ئەمگەك نازارەتچىلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ قول ئاستىدىكى
ئىسرائىل ئىش باشچىلىرى بېرىپ، ئىسرائىللارغا:
— پادىشاھ بىزگە: «بۇندىن كېيىن، ئىسرائىللارغا سامان بەرمەڭلار،
11 قەيەردە سامان بولسا، شۇ يەردىن ئۆزلىرى ئەكەلسۇن. بىراق، كېسەكنىڭ
سانىدىن بىرنىمۇ كېمەيتمەڭلار» دەيدۇ، — دېدى. 12 بۇنىڭ بىلەن،
ئىسرائىللار پۈتۈن مىسىرنىڭ ھەممە جايلىرىغا بېرىپ، ئېڭىز سامىنى
توپلايدىغان بولدى. 13 ئەمگەك نازارەتچىلىرى بولسا ھەر كۈنى ئۇلارنى:
«بۇرۇن سىلەرگە سامان بېرىلگەن ۋاقىتتىكىدەكلا كۆپ كېسەك قۇيىسىلەر»
دەپ قىستىدى.
14 ئەمگەك نازارەتچىلىرى مىسىرلىقلار تەرىپىدىن تەيىنلەنگەن ئىسرائىل
ئىش باشچىلىرىنى قامچىلاپ، ئۇلارنى:
— نېمىشقا تۈنۈگۈن ۋە بۈگۈن قۇللارغا بۇرۇنقىدەكساندا كېسەك
قۇيدۇرمىدىڭلار؟ — دەپ سورايدىغان بولدى.
15 شۇڭا، بۇ ئىش باشچىلىرى مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

ــ جانابى ئالىيلىرى، قۇللىرىغا نېمىشقا مۇنداق مۇئامىلە قىلىدىلا؟
[16] قۇللىرىغا سامان يەتكۈزۈپ بېرىلمەيۋاتىدۇ، لېكىن بىز يەنىلا بۇرۇنقى ساندا
كېسەك قۇيۇشقا بۇيرۇلۇۋاتىمىز. ھازىر قۇللىرى تاياق يەۋاتىدۇ. ئەمەلىيەتتە،
بۇلار سىلەر مىسىرلىقلارنىڭ خاتالىقى، ــ دەپ نالە قىلىشتى.
[17] پادىشاھ ئۇلارغا:
ــ ھەرقايىسىڭ ھۇرۇن، ھۇرۇن نېمىلەرسەن! «پەرۋەردىگارىمىز ئۈچۈن
قۇربانلىق قىلىپ كېلىشكە ئىجازەت بەرگەيلا» دېيىشكەنلىرىڭنىڭ سەۋەبىمۇ
شۇ. [18] دەرھال قايتىپ بېرىپ ئىشىڭنى قىلىش! ھەرقايىسىڭغا بېرىلىدىغان
سامان يوق. كېسەكنى يەنىلا بۇرۇنقىدەك ساندا تاپشۇرۇشىسەن، ــ دېدى.
[19] كېسەك سانىنىڭ كېمەيتىلمەيدىغانلىقىنى ئاڭلىغان ئىسرائىل ئىش
باشچىلىرى بېشىغا چوڭ بالا ـ قازانىڭ كەلگەنلىكىنى بىلىشتى. [20] ئۇلار
پادىشاھنىڭ يېنىدىن چىقىپ، تاشقىرىدا ئۆزلىرىنى كۈتۈپ تۇرۇۋاتقان مۇسا
بىلەن ھارۇنغا:
[21] ــ سىلەرنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىڭلارغا پەرۋەردىگار گۇۋاھ. ئۇ
سىلەرنىڭ ئەدىبىڭلارنى بەرسۇن. سىلەر بىزنى پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ
ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىدا يەر بىلەن يەكسان قىلدىڭلار. ئۇلارغا بىزنى
ئۆلتۈرۈشكە باھانە تېپىپ بەردىڭلار، ــ دېدى.

خۇدانىڭ ئىسرائىللارنى ئازاد قىلىشقا ۋەدە قىلىشى

[22] بۇنىڭ بىلەن، مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا بېرىپ:
ــ ئى ئىگەم، ئۆز خەلقىڭنى نېمىشقا بۇنداق خورلايسەن؟ مېنى بۇ
يەرگە نېمىشقا ئەۋەتتىڭ؟ [23] مەن پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ سېنىڭ
سۆزلىرىڭنى يەتكۈزگەندىن بېرى، ئۇ خەلقىڭگە تېخىمۇ زۇلۇم سالىدىغان
بولدى. ئەمما، سەن ئۇلارنى ھەرگىز قۇتقۇزمىدىڭ! ــ دېدى.

6 [1] پەرۋەردىگار مۇساغا:
— ئەمدى سەن مېنىڭ پادىشاھقا قىلىدىغانلىرىمنى كۆرىسەن. ئۇ
مېنىڭ زور قۇدرىتىمنىڭ تەسىرى بىلەن ئىسرائىللارنى قويۇپ بېرىدۇ، ھەتتا
ئۇلارنى زېمىنىدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىدۇ، — دېدى.
[2] خۇدا مۇساغا مۇنداق دېدى:
— مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن. [3] مەن بۇرۇن ئەجدادلىرىڭ ئىبراھىم،
ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا ھەممىگە قادىر خۇدا بولۇپ كۆرۈندۈم. لېكىن، مەن
ئۆزۈمنى ئۇلارغا «مەڭگۈ بار بولغۇچى» دېگەن نامىم ئارقىلىق
ئاشكارىلىمىدىم. [4] مەن ئۇلار بىلەن ئەھدە تۈزۈپ، ئۇلار ئەينى ۋاقىتتا
مۇساپىر بولۇپ تۇرۇۋاتقان قانان زېمىنىنى ئۇلارغا بېرىشكە ۋەدە قىلغانىدىم.
[5] ھازىر مەن ئىسرائىللارنىڭ مىسىرلىقلارنىڭ زۇلمىدىن قىلغان داد-
پەريادلىرىنى ئاڭلاپ، ئۆز ئەھدەمنى ئېسىمگە ئالدىم. [6] شۇڭا، سەن بېرىپ،
ئىسرائىللارغا مۇنۇ سۆزلىرىمنى يەتكۈز: «مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن. مەن
سىلەرنى مىسىرلىقلارنىڭ ئېغىر ئەمگەكلىرىدىن ئازاد قىلىمەن، سىلەرنى
قۇللۇقتىن ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرىمەن. مەن زور قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ
سىلەرنى قۇتقۇزىمەن، مىسىرلىقلارنى قاتتىق جازالايمەن. [7] سىلەرنى ئۆز
خەلقىم قىلىمەن. مەن سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار بولىمەن. مىسىرلىقلارنىڭ
قۇللۇقىدىن قۇتۇلغان ۋاقتىڭلاردا، بۇ ئىشنى مېنىڭ — پەرۋەردىگارىڭلار
بولغان خۇدانىڭ قىلغانلىقىنى بىلىسىلەر. [8] مەن سىلەرنى، ئەجدادلىرىڭلاردىن
ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا بېرىشكە قەسەم قىلغان زېمىنغا ئېلىپ
بارىمەن. ئۇ يەرنى سىلەرگە زېمىنلىققا بېرىمەن. مەن
پەرۋەردىگاردۇرمەن.»
[9] مۇسا بۇ سۆزلەرنى ئىسرائىللارغا يەتكۈزدى، لېكىن ئېغىر قۇللۇق
ئازابىدىن روھسىزلانغان ئىسرائىللار ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.

10 پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:
11 ــ سەن پادىشاھنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن
چىقىپ كېتىشىگە يول قويۇشنى ئېيتقىن، ــ دېدى.
12 مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا:
ــ سۆزۈمگە ئىسرائىللار قۇلاق سالمىغان يەردە، مىسىر پادىشاھى
قانداقمۇ قۇلاق سالسۇن. ئۇنىڭ ئۈستىگە، مەن بىر تىلى ئېغىر ئادەم تۇرسام!
ــ دەپ جاۋاب قايتۇردى.
13 بىراق، پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا:
ــ سىلەر بېرىپ، ئىسرائىللار بىلەن مىسىر پادىشاھىغا: «خۇدا بىزگە:
‹ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىڭلار› دەپ ئەمر قىلدى» دەڭلار، ــ
دەپ بۇيرۇدى.

مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ ئەجدادلىرى

14 تۆۋەندىكىلەر بىر قىسىم ئىسرائىل قەبىلىلىرىنىڭ ئائىلە باشلىقلىرى.
ياقۇپنىڭ تۇنجى ئوغلى رۇبېننىڭ ئوغۇللىرى:
ھانۇخ، پاللۇ، ھېسرون ۋە كارمى.
ئۇلاردىن رۇبېن قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرى مەيدانغا كەلدى.
15 شىموننىڭ ئوغۇللىرى:
يېمۇئىل، يامىن، ئوھاد، ياكىن، سوخار ۋە قانانلىق ئايالدىن بولغان
شائۇل.
ئۇلاردىن شىمون قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرى مەيدانغا كەلدى.
16 لاۋىينىڭ گەرشون، كوھات ۋە مەرارى ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بولۇپ،
ئۇلار لاۋىي قەبىلىسىدىكى تارماق جەمەتلەرنىڭ ئاتىلىرى ئىدى. لاۋىي بىر يۈز
ئوتتۇز يەتتە يىل ئۆمۈر كۆردى. 17 گەرشوننىڭ لىبنى ۋە شىمېئى ئىسىملىك

ئىككى ئوغلى بولۇپ، ئۇلاردىن لاۋىي قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرى بارلىققا كەلدى. [18] كوھاتنىڭ ئامرام، يىسخار، ھېبرون ۋە ئۇززىيەل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، كوھات بىر يۈز ئوتتۇز ئۈچ يىل ئۆمۈر كۆردى. [19] مەرارىنىڭ مەھلى ۋە مۇشى ئىسىملىك ئىككى ئوغلى بار ئىدى.

يۇقىرىقىلار لاۋىي قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرىدۇر.

[20] ئامرام ئۆز ھاممىسى يوكەبەدنى ئەمرىگە ئالغانىدى. ئۇ ھارۇن بىلەن مۇسانى تۇغدى. ئامرام بىر يۈز ئوتتۇز يەتتە يىل ئۆمۈر كۆردى. [21] يىسخارنىڭ كوراھ، نەفەگ ۋە زىكرى ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى. [22] ئۇززىيەلنىڭ مىشائىل، ئەلسافان ۋە سىترى ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.

[23] ھارۇن ناھشوننىڭ سىڭلىسى، ئاممىنادابنىڭ قىزى ئەلىشەبانى ئەمرىگە ئالدى. ئەلىشەبا ھارۇنغا ناداب، ئابىھۇ، ئەلئازار ۋە ئىتامار ئىسىملىك تۆت ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. [24] كوراھتىن ئاسسىر، ئەلقانا، ئابىئاساف ئىسىملىك ئۈچ ئوغۇل تۆرەلدى. ئۇلار كوراھ قەبىلىسىدىكى تارماق جەمەتلەرنىڭ ئاتىلىرى بولدى. [25] ھارۇننىڭ ئوغلى ئەلئازار پۇتەلنىڭ قىزلىرىدىن بىرىنى ئەمرىگە ئالدى. ئۇ پىنىھاسنى تۇغدى.

مانا بۇلار لاۋىي قەبىلىسىنىڭ ئائىلە باشلىقلىرى.

[26] پەرۋەردىگار تەرىپىدىن «ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى توپ ـ توپى بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىڭلار» دەپ ئەمر قىلىنغانلار دەل مۇشۇ ھارۇن بىلەن مۇسا ئىدى. [27] مىسىر پادىشاھىدىن ئىسرائىللارنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلغانلارمۇ مانا مۇشۇ مۇسا بىلەن ھارۇندۇر.

ھارۇننىڭ مۇساغا ۋاكالىتەن سۆزلىشى

[28] پەرۋەردىگار مىسىردا مۇساغا سۆزلىگەن ۋاقىتتا، ئۇنىڭغا:

[29] — مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن. ساڭا قىلغان سۆزلىرىمنىڭ ھەممىسىنى

مىسىر پادىشاھىغا يەتكۈزگىن، ــ دېگەندى.
[30] لېكىن، مۇسا:
ــ مەن يا سۆزمەن بولمىسام، پادىشاھ مېنىڭ سۆزۈمگە قانداقمۇ قۇلاق
سالسۇن؟ ــ دەپ جاۋاب بەرگەندى.
7 [1] ئۇ ۋاقىتتا، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېگەندى:
ــ مەن سېنى پادىشاھ ئالدىدا خۇدادەك قىلىمەن. ئاكاڭ
ھارۇن بولسا سېنىڭ پەيغەمبىرىڭ بولۇپ، سۆزلىرىڭنى پادىشاھقا يەتكۈزىدۇ.
[2] مەن ساڭا تاپىلىغان سۆزلەرنىڭ ھەممىسىنى ھارۇنغا يەتكۈز. ھارۇن بولسا
پادىشاھقا ئىسرائىللارنى ئۇنىڭ مەملىكىتىدىن چىقىپ كېتىشكە يول قويۇشنى
ئېيتسۇن. [3] لېكىن، مەن پادىشاھنى جاھىللاشتۇرىمەن. بۇنىڭ بىلەن، مەن
مۆجىزە ۋە كارامەتلىرىمنى مىسىردا كۆپلەپ كۆرسىتەلەيمەن. [4] شۇنداقتىمۇ،
ئۇ يەنىلا سۆزۈڭنى ئاڭلىمايدۇ. شۇڭا، مەن قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ،
مىسىرلىقلارغا ئېغىر جازالارنى بېرىمەن ۋە ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى
قەبىلىلىرىنى توپ ـ توپى بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىمەن. [5] مەن
قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ ئۇلارنى جازالاپ، ئىسرائىللارنى ئۇلارنىڭ يۇرتىدىن
ئېلىپ چىققان ۋاقتىمدىلا، ئۇلار مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى تونۇپ
يېتىدۇ.
[6] پەرۋەردىگار ئۇلارغا قانداق ئەمر قىلغان بولسا، مۇسا بىلەن ھارۇن دەل
شۇنداق ئىش كۆردى. [7] ئۇلار پادىشاھقا سۆزلىگەن ۋاقىتتا، مۇسا سەكسەن
ياش، ھارۇن بولسا سەكسەن ئۈچ ياشتا ئىدى.

ھارۇننىڭ تايىقى

[8] پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا:
[9] ــ پادىشاھ سىلەرگە: «ئۆزۈڭلارنىڭ خۇدا تەرىپىدىن

ئەۋەتىلگەنلىكىڭلارنى بىر مۆجىزە ئارقىلىق ئىسپاتلاڭلار» دەيدۇ. ئۇ چاغدا سەن مۇسا، هارۇنغا: «تايىقىڭنى پادىشاھنىڭ ئالدىغا تاشلا» دېگىن. تاياق يىلانغا ئايلىنىدۇ، ــ دېدى.

[10] مۇسا بىلەن هارۇن پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە ئىش كۆردى. هارۇن تايىقىنى پادىشاھ بىلەن ئەمەلدارلارنىڭ ئالدىغا تاشلىۋىدى، تاياق يىلانغا ئايلاندى. [11] پادىشاھ دەرھال ئۆزىنىڭ ئالىملىرىنى ۋە سېھىرگەرلىرىنى يىغدى. ئۇلار سېھىر ئىشلىتىپ، شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشنى قىلدى. [12] ئۇلارنىڭ ھەربىرى قولىدىكى تاياقنى يەرگە تاشلىۋىدى، ئۇلارمۇ يىلانغا ئايلىنىپ كەتتى. لېكىن، هارۇننىڭ يىلىنى ئۇلارنىڭ يىلانلىرىنى يۇتۇۋەتتى. [13] ئەمما، پادىشاھ دەل پەرۋەردىگار ئېيتقاندەك جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن هارۇننىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىدى.

قان ئاپىتى

[14] پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ مىسىر پادىشاھى تولىمۇ جاھىل. ئۇ ئىسرائىل خەلقىنى قويۇپ بېرىشنى خالىمايدۇ. [15] ئەتە ئەتىگەندە، ئۇ نىل دەرياسىغا بارىدۇ. سەن دەريا بويىدا كۈتۈپ تۇرۇپ، ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈش. يىلانغا ئايلانغان ھېلىقى تايىقىڭنى قولۇڭغا ئېلىۋال. [16] سەن ئۇنىڭغا مۇنداق دېگىن: «پەرۋەردىگار ــ ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مېنى سىزگە: ‹ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل ـ باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي› دېيىشكە ئەۋەتتى. سىز باشتىن ـ ئاخىر قۇلاق سالماي كەلدىڭىز. [17] شۇڭا، پەرۋەردىگار: ‹سەن ئەمدى مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىمدىن مېنىڭ كىم ئىكەنلىكىمنى بىلىۋال›، دەيدۇ. قاراڭ، مەن قولۇمدىكى تاياقنى دەريادىكى سۇغا ئۇرسام، سۇ قانغا ئايلىنىدۇ. [18] بېلىقلار تامامەن ئۆلىدۇ. دەريا سېسىپ

كېتىدۇ. مىسىرلىقلار دەريا سۈيىدىن سەسكىنىپ، ئۇنى ئىچەلمەيدىغان
بولۇپ قالىدۇ.» — دېدى.
[19] پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:
— سەن ھارۇنغا: «تايىقىڭنى ئال. قولۇڭنى مىسىردىكى ھەرقايسى
دەريا، ئۆستەڭ، سازلىق ۋە كۆللەرگە قارىتىپ ئۇزات. بۇ چاغدا، مىسىرنىڭ
ھەممە يېرىدىكى سۇلار، ھەتتا سوغا ۋە تاش كۈپلەرنىڭ ئىچىدىكى سۇلارمۇ
قانغا ئايلىنىدۇ» دېگىن، — دېدى.
[20] مۇسا بىلەن ھارۇن پەرۋەردىگار تاپىلىغان ئىشلارنى بەجا كەلتۈردى.
پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىدا مۇسا تاياقنى كۆتۈرۈپ، دەريا
سۈيىگە ئۇرۇۋىدى، دەريا سۈيى شۇئان قانغا ئايلاندى. [21] دەريادىكى بېلىقلار
ئۆلدى. دەريا سۈيى سېسىق پۇراپ، مىسىرلىقلار بۇ سۇنى ئىچەلمەيدىغان
بولۇپ قالدى. مىسىرنىڭ ھەممە يېرىنى قان قاپلىدى.
[22] بىراق، پادىشاھنىڭ سېھىرگەرلىرىمۇ سېھىر ئارقىلىق ئوخشاش ئىشنى
قىلدى. نەتىجىدە، دەل پەرۋەردىگار ئېيتقاندەك، پادىشاھ بۇرۇنقىدەك
جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىنى ئاڭلاشنى رەت قىلدى [23] ۋە
بۇرۇلۇپلا ئوردىغا كىرىپ كەتتى. ئۇ بۇ ئىشقا قىلچە ئەھمىيەت بەرمىدى.
[24] مىسىرلىقلارنىڭ ھەممىسى نىل دەرياسى سۈيىنى ئىچەلمەيدىغان بولۇپ
قالغاچقا، ئىچىدىغان سۇ ئىزدەپ، دەريا ئەتراپلىرىنى كولىدى.
[25] پەرۋەردىگار دەريا سۈيىنى قانغا ئايلاندۇرۇپ، ئارىدىن بىر ھەپتە
ئۆتتى.

پاقا ئاپىتى

8 [1] ئۇنىڭدىن كېيىن، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
— سەن يەنە مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئۇنىڭغا:

«پەرۋەردىگار: ‹ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل ـ باياۋانغا
بېرىشىغا يول قوي. [2] ئەگەر يەنە رەت قىلساڭ ساڭا ئېيتىپ قويايكى، پۈتۈن
دۆلىتىڭنى جازالاپ، زېمىنىڭنىڭ ھەممە يېرىنى پاقا بىلەن تولدۇرۇۋېتىمەن.
[3] نىل دەرياسى پاقىغا تولۇپ كېتىدۇ. پاقىلار دەريادىن چىقىپ ئورداڭغا،
ھۇجراڭغا، ھەتتا ئورۇن ـ كۆرپىلىرىڭگە كىرىدۇ. ئەمەلدارلىرىڭنىڭ ۋە
پۇقرالىرىڭنىڭ ئۆيلىرىگە، ھەتتا ئوچاقلىرىغا، تەڭنىلىرىنىڭ ئىچىگىمۇ
كىرىۋالىدۇ. [4] سېنىڭ ئۈچاڭغا، ئەمەلدارلىرىڭنىڭ ۋە پۇقرالىرىڭنىڭ
ئۈچىسىغىمۇ يامىشىدۇ› دەيدۇ» دەپ يەتكۈزگىن.

[5] پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:
— سەن ھارۇنغا: «تاياق ئالغان قولۇڭنى مىسىردىكى دەريا، ئۆستەڭ،
سازلىق ۋە كۆللەرگە قارىتىپ ئۇزات. مىسىر زېمىنىنى پاقىلار بىلەن
قاپلىتىۋەت» دەپ ئېيتقىن، — دېدى. [6] بۇنىڭ بىلەن، ھارۇن قولىنى
مىسىرنىڭ سۇلىرىغا قارىتىپ ئۇزىتىۋىدى، پاقىلار چىقىپ مىسىر زېمىنىنى
قاپلىدى.

[7] بىراق، مىسىردىكى سېھىرگەرلەرمۇ سېھىر ئىشلىتىپ، ئوخشاش ئىشنى
قىلىپ مىسىر زېمىنىغا پاقا چىقاردى.

[8] پادىشاھ مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، مۇساغا:
— پەرۋەردىگاردىن ئۇ پاقىلارنى مەندىن ۋە مىسىر خەلقىدىن
يىراقلاشتۇرۇشنى تىلەپ دۇئا قىل. ئاندىن، خەلقىڭنىڭ پەرۋەردىگارغا
قۇربانلىق قىلىش ئۈچۈن بېرىشىغا يول قويىمەن، — دېدى.

[9] مۇسا جاۋابەن:
— بولىدۇ، سىز بىر ۋاقىت بەلگىلەڭ. مەن سىزگە، ئەمەلدارلىرىڭىزغا ۋە
پۇقرالىرىڭىزغا دۇئا قىلاي. شۇ چاغدا، پاقىلارنىڭ ھەممىسى سىلەردىن ۋە
ئۆيلىرىڭلاردىن ئايرىلىدۇ. پەقەت نىل دەرياسىدىكى پاقىلاردىن باشقا

پاقىلارنىڭ ھەممىسى يوقىلىدۇ، ــ دېدى.
10 پادىشاھ ئۇنىڭغا:
ــ ئەتىلا دۇئا قىل، ــ دېدى.
مۇسا:
ــ سىزنىڭ دېگىنىڭىزدەك بولسۇن. بۇنىڭ بىلەن، سىز پەرۋەردىگارىمىز خۇدادىن باشقا ھېچقانداق خۇدانىڭ يوقلۇقىنى بىلىڭ. 11 پاقىلار سىزدىن، ئوردىڭىزدىن، ئەمەلدارلىرىڭىزدىن ۋە باشقا پۇقرالىرىڭىزدىن ئايرىلىدۇ. پەقەت نىل دەرياسىدىلا پاقا قالىدۇ، ــ دېدى. 12 شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا بىلەن ھارۇن مىسىر پادىشاھىنىڭ يېنىدىن چىقىشتى. مۇسا پەرۋەردىگاردىن مىسىر پادىشاھلىقىغا چۈشۈرگەن پاقىلارنى يوقىتىشنى تىلەپ، دۇئا قىلىپ يالۋۇردى. 13 پەرۋەردىگار مۇسانىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى. ئۆي، ھويلا ۋە ئېتىزلاردىكى پاقىلارنىڭ ھەممىسى ئۆلۈپ تۈگىدى. 14 مىسىرلىقلار پاقا ئۆلۈكلىرىنى دۆۋە ـ دۆۋە قىلىپ توپلىغاندى، پۈتۈن دۆلەت سېسىقچىلىققا تولدى. 15 بىراق دەل پەرۋەردىگار ئېيتقاندەك، پاقىلارنىڭ تامامەن ئۆلگەنلىكىنى كۆرگەن پادىشاھ جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.

پاشا ئاپىتى

16 پەرۋەردىگار مۇساغا:
ــ ھارۇنغا: «تايىقىڭنى يەردىكى توپىغا ئۇر. چاڭ ـ توزانلار پاشىلارغا ئايلىنىپ، پۈتۈن مىسىرنى قاپلايدۇ» دېگىن، ــ دېدى. 17 ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنىدەك قىلىشتى. ھارۇن تايىقىنى يەردىكى توپىغا ئۇرۇۋىدى، چاڭ ـ توزانلار پاشىلارغا ئايلىنىپ، ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ بەدىنىنى قاپلاپ كەتتى. مىسىر زېمىنىدىكى چاڭ ـ توزانلارنىڭ ھەممىسى

پاشىغا ئايلىنىپ كەتتى.
[18] سېھىرگەرلەرمۇ ئۆز سېھىرلىرى بىلەن پاشا پەيدا قىلماقچى بولغان بولسىمۇ، لېكىن بۇ ئىش ئۇلارنىڭ قولىدىن كەلمىدى. ئادەم ۋە ھايۋاناتلارنىڭ بەدىنىنى پاشا قاپلاپ كەتتى. [19] سېھىرگەرلەر پادىشاھقا:
ــ بۇ ئىشنى خۇدا قىلدى! ــ دېيىشتى. بىراق دەل پەرۋەردىگار ئېيتقاندەك، پادىشاھ جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.

چىۋىن ئاپىتى

[20] ئاندىن، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
ــ ئەتە تاڭ سەھەردىلا ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، پادىشاھ دەريا بويىغا چىققاندا ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈش ۋە ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار: ‹خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن بېرىشىغا يول قوي. [21] سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويايكى، ئەگەر سەن مېنىڭ خەلقىمنى قويۇپ بەرمەيدىغان بولساڭ، ساڭا، ئەمەلدارلىرىڭ ۋە پۇقرالىرىڭغا چىۋىنلار توپى ئەۋەتىمەن. ئۆيلىرىڭلار چىۋىنگە تولىدۇ ۋە ھەممە يەرنى چىۋىن قاپلايدۇ. [22] لېكىن، مېنىڭ خەلقىم ئىسرائىللار ياشاۋاتقان گوشەن ۋىلايىتىنىڭ ئەھۋالىنى باشقىچە قىلىمەن. ئۇ يەر چىۋىنلار توپىدىن خالىي بولىدۇ. بۇنىڭ نەتىجىسىدە، مېنىڭ ــ پەرۋەردىگارنىڭ بۇ دۆلەتتىمۇ قۇدرەتلىك ئىكەنلىكىمنى بىلىسەن. [23] مەن ئۆز خەلقىمنى سېنىڭ خەلقىڭدىن پەرقلەندۈرىمەن. بۇ مۆجىزە ئەتە كۆرۈلىدۇ› دەيدۇ» دەپ يەتكۈزگىن. [24] پەرۋەردىگار دېگىنىنى قىلدى. توپ ـ توپ چىۋىنلار پادىشاھنىڭ ئوردىسىغا ۋە ئەمەلدارلىرىنىڭ ئۆيلىرىگە بېسىپ كىرىپ، پۈتۈن مىسىر زېمىنىنى خاراب قىلىۋەتتى.

[25] پادىشاھ مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، ئۇلارغا:
ــ بارساڭلار بېرىڭلار! بىراق، خۇدايىڭلارغا قىلىدىغان قۇربانلىقنى مۇشۇ دۆلەت ئىچىدە قىلىڭلار! ــ دېدى.
[26] لېكىن، مۇسا:
ــ بۇنداق قىلىش توغرا بولمايدۇ. چۈنكى، پەرۋەردىگار ئۈچۈن قىلىدىغان قۇربانلىقلىرىمىز مىسىرلىقلارنى يىرگەندۈرىدۇ. ئەگەر بىز مىسىرلىقلارنىڭ كۆز ئالدىدا ئۇلارنى يىرگەندۈرىدىغان قۇربانلىقلارنى قىلساق، ئۇلار بىزنى چالما ـ كېسەك قىلىدۇ! [27] بىز پەرۋەردىگارىمىز خۇدانىڭ ئەمر قىلغىنىدەك ئۈچ كۈنلۈك يولنى بېسىپ، چۆل ـ باياۋانغا بېرىپ، ئاندىن ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلىشىمىز كېرەك، ــ دېدى.
[28] پادىشاھ ئۇنىڭغا:
ــ چۆل ـ باياۋانغا بېرىپ، پەرۋەردىگارىڭلار خۇداغا قۇربانلىق قىلىشىڭلارغا ئىجازەت بېرەي، لېكىن ئانچە يىراققا كەتمەڭلار. مەن ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلار، ــ دېدى.
[29] مۇسا جاۋابەن:
ــ مەن يېنىڭىزدىن چىقىپلا پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلاي. چىۋىنلار توپى ئەتىلا سىزدىن، ئەمەلدارلىرىڭىز ۋە پۇقرالىرىڭىزدىن ئايرىلسۇن. لېكىن، سىز بىزنى ئالداپ، پەرۋەردىگارغا قۇربانلىق قىلىشقا بېرىشىمىزغا توسقۇنلۇق قىلماسلىقىڭىز كېرەك، ــ دېدى.
[30] شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا مىسىر پادىشاھىنىڭ يېنىدىن چىقىپ، پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى. [31] پەرۋەردىگار مۇسانىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىپ، چىۋىنلار توپىنى مىسىر پادىشاھىدىن، ئەمەلدارلىرىدىن ۋە پۇقرالىرىدىن ئايرىدى. بىر تالمۇ چىۋىن قالمىدى. [32] لېكىن، بۇ قېتىممۇ پادىشاھ يەنە جاھىللىق قىلىپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ چىقىشىغا يول قويمىدى.

ۋابا ئاپىتى

9 [1] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
— سەن مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار،
يەنى ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: ‹ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت
قىلىش ئۈچۈن چۆل-باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي. [2] ئەگەر سەن ئۇلارنى
قويۇپ بېرىشنى رەت قىلىپ يەنىلا تۇتۇپ تۇرۇۋالىدىغان بولساڭ، [3] سېنى
ئاگاھلاندۇرۇپ قويايكى، چارۋا ماللىرىڭنىڭ ھەممىسىنى، يەنى ئات، تۆگە،
كالا، قوي ۋە ئۆچكىلىرىڭنى ۋابا كېسىلىگە گىرىپتار قىلىمەن. [4] بىراق،
ئىسرائىللارنىڭ چارۋا ماللىرىنى مىسىرلىقلارنىڭكىدىن پەرقلەندۈرىمەن.
ئىسرائىللارنىڭ ماللىرىدىن بىرىمۇ ئۆلمەيدۇ› دەيدۇ» دېگىن.
[5] پەرۋەردىگار ۋاقىت بەلگىلەپ:
— بۇ مۆجىزىنى ئەتىلا كۆرسىتىمەن، — دېدى.
[6] ئەتىسى، پەرۋەردىگار ئۆزى ئېيتقاندەك قىلدى. مىسىرلىقلارنىڭ چارۋا
ماللىرىنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك ۋابا كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ ئۆلۈشكە
باشلىدى. لېكىن، ئىسرائىللارنىڭ چارۋا ماللىرىنىڭ بىرىمۇ زىيانغا ئۇچرىمىدى.
[7] پادىشاھ ئادەم ئەۋەتىپ تەكشۈرتۈپ، ئىسرائىللارنىڭ ماللىرىدىن بىرىنىڭمۇ
ئۆلمىگەنلىكىنى ئۇقتى. شۇنداقتىمۇ، ئۇ يەنىلا جاھىللىق قىلىپ،
ئىسرائىللارنىڭ كېتىشىگە يول قويمىدى.

چاقا ئاپىتى

[8] كېيىن، پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا:
— ئوچاقتىن بىر چاڭگال كۈل ئېلىۋېلىڭلار. مۇسا ئۇنى پادىشاھنىڭ ئالدىدا
ھاۋاغا چاچسۇن. [9] بۇ كۈل چاڭ-توزان بولۇپ، مىسىرنىڭ ھەممە يېرىگە
تارقىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، بارلىق ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ بەدەنلىرىنى يىرىڭلىق

چاقا قاپلاپ كېتىدۇ، ــ دېدى.

[10] بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار قوللىرىغا ئوچاق كۈلىنى ئېلىپ، پادىشاھنىڭ ئالدىغا باردى. مۇسا كۈلنى ھاۋاغا چاچتى. نەتىجىدە، ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ بەدەنلىرىنى يىرىڭلىق چاقا قاپلاپ كەتتى. [11] ھەتتا سېھىرگەرلەرمۇ مۇساغا تاقابىل تۇرالمىدى. چۈنكى، ئۇلارنىڭ بەدىنىنىمۇ باشقا مىسىرلىقلارنىڭكىگە ئوخشاش يىرىڭلىق چاقا قاپلاپ كەتكەنىدى. [12] شۇنداقتىمۇ، پەرۋەردىگار تەرىپىدىن جاھىللاشتۇرۇلغان پادىشاھ خۇددى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا ئېيتقىنىدەك، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.

مۆلدۈر ئاپىتى

[13] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

ــ ئەتە تاڭ سەھەردىلا پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار، يەنى ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: ‹ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل ـ باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي. [14] بولمىسا، بۇ قېتىم مەن سېنىڭ ۋە ئەمەلدارلىرىڭ ھەمدە پۇقرالىرىڭنىڭ ئۈستىگە ئەڭ ئېغىر بالايىئاپەتلەرنى ياغدۇرىمەن. مانا شۇ چاغدا، سەن ئالەمدە مەندىن باشقا خۇدا يوقلۇقىنى بىلىسەن. [15] مەن قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ، سېنى ۋە پۇقرالىرىڭنى ۋابا كېسەللىكىگە دۇچار قىلىپ، سىلەرنى يەر يۈزىدىن يوق قىلالايتتىم. [16] بىراق، مەن ئۇنداق قىلمىدىم. ئەكسىچە، مەن قۇدرىتىمنى ساڭا كۆرسىتىش ۋە نامىمنى ئالەمگە ئېلان قىلىشتەك ئالاھىدە مەقسەت بىلەن سېنى پادىشاھلىققا تىكلىدىم. [17] لېكىن، سەن يەنىلا زوراۋانلىق قىلىپ، خەلقىمنى قويۇپ بەرمەيۋاتىسەن. [18] شۇڭا ئەتە مۇشۇ چاغدا، مەن مىسىر تارىخىدا ئەلمىساقتىن تارتىپ كۆرۈلۈپ باقمىغان قاتتىق مۆلدۈر ياغدۇرىمەن. [19] ھازىر سەن ئادەملىرىڭگە ئوچۇقچىلىقتىكى چارۋا

ماللىرىڭ ۋە باشقا بارلىق نەرسىلىرىگىنى دالدا يەرگە ئېلىپ كىرىۋېلىشقا ئەمر قىل. چۈنكى، ئوچۇقچىلىقتا قېلىپ قالغان ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ ھەممىسىنى مۆلدۈر ئۇرۇپ، ھالاك قىلىدۇ› دەيدۇ» دېگىن.
[20] پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە ئىشەنگەن بىر قىسىم پادىشاھ ئەمەلدارلىرى دەرھال ئۆز قۇللىرى ۋە چارۋا ماللىرىنى دالدا يەرگە ئېلىپ كىرىۋالدى.
[21] پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە ئىشەنمىگەنلەر بولسا قۇللىرى ۋە چارۋا ماللىرىنى تاشقىرىدا قويۇۋەردى.
[22] پەرۋەردىگار مۇساغا:
ــ سەن قولۇڭنى ئاسمانغا قارىتىپ ئۇزات! پۈتكۈل مىسىر زېمىنىدىكى ئىنسانلار، ھايۋانلار ۋە بارلىق ئۆسۈملۈكلەرنىڭ ئۈستىگە مۆلدۈر ياغسۇن، ــ دېدى. [23] مۇسا تايىقىنى ئاسمانغا قارىتىپ كۆتۈرۈۋىدى، پەرۋەردىگار چاقماق چاقتۇرۇپ، گۈلدۈرمامىلار ياغدۇرۇپ، يەر يۈزىگە مۆلدۈر ياغدۇرۇۋەتتى.
[24] شۇنىڭ بىلەن، چاقماق چېقىپ، يوغان ـ يوغان مۆلدۈرلەر تۆكۈلۈپ چۈشتى. بۇ، مىسىر تارىخىدا ھازىرغىچە يۈز بېرىپ باقمىغان ئەڭ چوڭ مۆلدۈر ئاپىتى ئىدى. [25] مۆلدۈر مىسىر زېمىنىدىكى ئوچۇقچىلىقتا تۇرغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى، جۈملىدىن ئادەم، ھايۋان، ئېتىزدىكى زىرائەتلەر ۋە بارلىق دەل ـ دەرەخلەرنى ۋەيران قىلىۋەتتى. [26] پەقەت ئىسرائىللار ياشايدىغان گوشەن ۋىلايىتىدىلا مۆلدۈر ياغمىدى.
[27] مىسىر پادىشاھى دەرھال مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ:
ــ بۇ قېتىم مەن خاتالىق ئۆتكۈزدۈم، مەن ۋە پۇقرالىرىمدىن سەۋەنلىك ئۆتتى. پەرۋەردىگار ئادىلدۇر. [28] پەرۋەردىگارغا مەن ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار. بىزگە بۇ ھەيۋەتلىك گۈلدۈرماما ۋە مۆلدۈرلەر يېتەر. مەن سىلەرنىڭ كېتىشىڭلارغا يول قوياي. سىلەر ئەمدى بۇ يەردە تۇرمىساڭلارمۇ بولىدۇ، ــ دېدى.
[29] مۇسا ئۇنىڭغا:

ــ مەن بۇ شەھەردىن چىقىشىم بىلەنلا، قولۇمنى كۆتۈرۈپ پەرۋەردىگاردىن تىلەپ دۇئا قىلىمەن. گۈلدۈرماملار شۇ هامان تىنچىيدۇ ۋە مۆلدۈرمۇ توختايدۇ. شۇ چاغدا، سىز دۇنيانىڭ پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى بىلىسىز. [30] لېكىن، سىز ۋە سىزنىڭ ئەمەلدارلىرىڭىزنىڭ پەرۋەردىگار خۇدادىن تېخىچە قورقمايۋاتقانلىقىڭلار ماڭا مەلۇم، ــ دېدى.

[31] بۇ، كەندىرلەر چېچەكلىگەن ۋە ئارپا باش تارتقان ۋاقىت بولغاچقا، مۆلدۈر ئۇلارنى خاراب قىلدى. [32] پەقەت بۇغدايلارلا زىيانغا ئۇچرىمىدى، چۈنكى ئۇلار تېخى بىخ چىقارمىغانىدى.

[33] مۇسا پادىشاھنىڭ يېنىدىن ئايرىلىپ، شەھەردىن چىقىپ، قولىنى كۆتۈرۈپ پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى. گۈلدۈرماملار شۇ هامان بېسىقىپ، مۆلدۈر يېغىشتىن توختىدى. يامغۇرمۇ تىنچىدى. [34] گەرچە پادىشاھ بۇ ئەھۋاللارنى كۆرگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنە گۇناھ سادىر قىلدى. ئۇ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى يەنىلا جاھىللىق قىلىشتى. [35] دەل پەرۋەردىگار بۇرۇنلا مۇساغا ئېيتقاندەك، مىسىر پادىشاھى جاھىللىق قىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ كېتىشىگە يەنىلا يول قويمىدى.

چېكەتكە ئاپىتى

10 [1] شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ سەن مىسىر پادىشاھىنىڭ يېنىغا بار. مەن مۆجىزىلەرنى كۆرسىتىش ئارقىلىق كۈچ ـ قۇدرىتىمنى مىسىر خەلقى ئارىسىدا داۋاملىق نامايان قىلىش مەقسىتى بىلەن، مىسىر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنى جاھىللاشتۇردۇم. [2] بۇ ئارقىلىق سەنمۇ ئۆز پەرزەنتلىرىڭ ۋە نەۋرىلىرىڭگە مېنىڭ مىسىرلىقلارنى قانداق جازالىغانلىقىم ۋە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قانداق مۆجىزىلەرنى كۆرسەتكەنلىكىمنى سۆزلەپ بېرەلەيسەن. بۇنىڭ بىلەن،

مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلەلەيسىلەر، ـــ دېدى.

[3] شۇنداق قىلىپ، مۇسا ۋە ھارۇن مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا:

ـــ پەرۋەردىگار، يەنى ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: «سەن مېنىڭ ئالدىمدا زادى قاچانغىچە ھاكاۋۇرلۇق قىلىسەن؟ خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىشقا بېرىشىغا يول قوي! [4] ئەگەر يول قويمايدىغان بولساڭ، سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويايكى، مەن ئەتە سېنىڭ زېمىن تەۋەلىكىڭدە چېكەتكە پەيدا قىلىمەن. [5] چېكەتكىلەر توپى زېمىنىڭنى قاپلايدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپلۈكىدىن يەر ـ يۈزىنىمۇ كۆرەلمەي قالىسەن. مۆلدۈردىن ئامان قالغانلارنى، ھەتتا دالادىكى دەل ـ دەرەخلەرنىمۇ چېكەتكە يەپ تۈگىتىدۇ. [6] ئۇلار سېنىڭ ئورداڭنى، ئەمەلدارلىرىڭ ۋە پۇقرالىرىڭنىڭ ئۆيلىرىنىمۇ تولدۇرىدۇ. بۇنداق قورقۇنچلۇق ئاپەتنى ئاتا ـ بوۋىلىرىڭمۇ كۆرۈپ باقمىغان» دەيدۇ، ـــ دېدى ۋە دەرھال كەينىگە بۇرۇلۇپ، مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىدىن چىقىپ كەتتى.

[7] پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرى پادىشاھقا:

ـــ ئالىيلىرى، بۇ ئادەمنىڭ بىزگە ۋەيرانچىلىق سېلىشىغا قاچانغىچە يول قويىدىلا؟ ئىسرائىللارنىڭ پەرۋەردىگارى خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا بېرىشىغا يول قويسىلا! مىسىرنىڭ خاراب بولغانلىقىدىن خەۋەرلىرى يوقمۇ؟ ـــ دېدى.

[8] بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، ئۇلارغا:

ـــ سىلەر پەرۋەردىگارىڭلار بولغان خۇداغا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن بارساڭلار بېرىڭلار. لېكىن زادى كىملەر بارماقچى؟ ـــ دېدى.

[9] مۇسا جاۋابەن:

ـــ قېرى ـ ياش، بالا ـ چاقا ۋە قوي ـ كالىلىرىمىزنى ئېلىپ، ھەممىمىز بارماقچى. چۈنكى، بىز ئۇ يەردە ھېيت ئۆتكۈزۈپ، پەرۋەردىگارىمىزغا ئىبادەت قىلىپ تەنتەنە قىلىمىز، ـــ دېدى.

[10] پادىشاھ ئۇلارغا:
— ھەم! مەن سىلەرنىڭ خوتۇن، بالا ـ چاقىلىرىڭلارنى ئېلىپ
بېرىشىڭلارغا ھەققەتەن يول قويۇشۇم كېرەك ئىكەن ـ دە!؟ سىلەرنى
پەرۋەردىگارىڭلار ئۆزى ساقلىسۇن! قاراڭلار، سىلەرنىڭ نىيىتىڭلارنىڭ
يامانلىقىنى! [11] قەتئىي يول قويمايمەن! ئەگەر سىلەرنىڭ تەلەپ قىلغىنىڭلار
ئىبادەت قىلىشقا بېرىش بولسا، ئۇنداقتا پەقەت ئەرلەرلا بارسۇن، — دېدى.
شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا بىلەن ھارۇن ئوردىدىن قوغلاپ چىقىرىلدى.
[12] شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا:
— چېكەتكىلەر توپىنى پەيدا قىلىش ئۈچۈن مىسىرنىڭ ھەممە تەرىپىگە
قولۇڭنى ئۇزات! چېكەتكىلەر مىسىر تەۋەسىدە مۆلدۈردىن ئامان قېلىپ
ئۆسۈۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنى يەپ تۈگەتسۇن، — دېدى.
[13] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا تايىقىنى مىسىرنىڭ ھەممە تەرىپىگە قارىتىپ
ئۇزاتتى. پەرۋەردىگار بىر كېچە ـ كۈندۈز شەرق شامىلى چىقاردى. تاڭ
ئاتقاندا، شامال چېكەتكىلەرنى ئېلىپ كەلدى. [14] چېكەتكىلەر توپ ـ توپى
بىلەن ئۇچۇپ كېلىپ، پۈتۈن مىسىر زېمىنىنىڭ ئۇ چېتىدىن بۇ چېتىگىچە
ھەممە يەرگە قوندى. بۇنچە كۆپ چېكەتكە ئەزەلدىن كۆرۈلۈپ باقمىغان
بولۇپ، بۇندىن كېيىنمۇ كۆرۈلۈشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. [15] پۈتۈن زېمىن
قارىداپ كەتتى. چېكەتكىلەر مۆلدۈردىن ئامان قالغانلارنىڭ ھەممىسىنى،
يەنى ئۆسۈملۈكلەرنى ۋە دەل ـ دەرەخلەرنىڭ ئۈستىدىكى مېۋىلەرنى يەپ
تۈگەتتى. پۈتۈن مىسىر تەۋەسىدىكى ئېتىزلىقلاردا ۋە دەل ـ دەرەخلەردە
يېشىللىقتىن ئەسەرمۇ قالمىدى.
[16] شۇڭا، پادىشاھ دەرھال مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ:
— سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارىڭلار بولغان خۇدا ئالدىدا ھەم سىلەرنىڭ
ئالدىڭلاردا گۇناھكارمەن. [17] ئەمدى يەنە بىرلا قېتىم ماڭا كەڭچىلىك قىلىپ،
پەرۋەردىگارىڭلار خۇدادىن: «مىسىرلىقلارنى بۇ ئەجەللىك ئاپەتتىن

قۇتقۇزغايسەن» دەپ تەلەپ قىلغايسىلەر، ــ دېدى.
[18] بۇنىڭ بىلەن، مۇسا پادىشاھنىڭ يېنىدىن چىقىپ، پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى. [19] پەرۋەردىگار شەرق شامىلىنى قاتتىق غەرب بورىنىغا ئايلاندۇرۇپ، چېكەتكىلەرنى قىزىل دېڭىزغا ئۇچۇرۇپ كەتتى. مىسىر دىيارىدا بىر دانىمۇ چېكەتكە قالمىدى. [20] لېكىن، پەرۋەردىگار پادىشاھنى يەنىلا جاھىل قىلغاچقا، ئۇ ئىسرائىللارنىڭ چېگرىدىن چىقىپ كېتىشىگە يەنىلا يول قويمىدى.

قاراڭغۇلۇق ئاپىتى

[21] ئاندىن، پەرۋەردىگار مۇساغا:
ــ سەن قولۇڭنى ئاسمانغا كۆتۈر! پۈتۈن مىسىرنى زۇلمەت قاراڭغۇلۇق قاپلايدۇ، ــ دېدى. [22] مۇسا قولىنى ئاسمانغا كۆتۈرۈۋىدى، پۈتۈن مەملىكەتنى ئۈچ كۈن زۇلمەت قاراڭغۇلۇق باستى. [23] بۇ چاغدا، مىسىرلىقلار بىر ـ بىرىنى كۆرەلمىدى، ئۆيىدىنمۇ تالاغا چىقالمىدى. لېكىن، ئىسرائىللار ياشايدىغان يەرلەر بولسا يورۇق تۇردى.
[24] پادىشاھ مۇسانى چاقىرتىپ:
ــ سىلەر بېرىپ پەرۋەردىگارىڭلارغا ئىبادەتىڭلارنى قىلىڭلار. ھەتتا خوتۇن، بالا ـ چاقىلىرىڭلارنىمۇ ئېلىپ بارساڭلار بولىدۇ. لېكىن كالا، قوي، ئۆچكىلىرىڭلار بۇ يەردە قېلىشى كېرەك، ــ دېدى.
[25] مۇسا جاۋابەن:
ــ ياق! سىز چوقۇم بىزنىڭ قۇربانلىق ۋە كۆيدۈرمە قۇربانلىققا ئىشلىتىدىغان ماللىرىمىزنى ئېلىپ بېرىشىمىزغا ئىجازەت بېرىشىڭىز لازىم.
[26] بىز چارۋا ماللىرىمىزنى ئېلىپ بېرىشىمىز كېرەك، ھەتتا بىرەر تۇياقىنىمۇ بۇ يەردە قالدۇرمايمىز. بىز پەرۋەردىگارغا ئاتايدىغان قۇربانلىقنى ئۆز ماللىرىمىز

ئىچىدىن تاللىشىمىز كېرەك. ئۇ يەرگە بارمىغۇچە، پەرۋەردىگارىمىز خۇداغا قايسى مالنى قۇربانلىق قىلىشنى بىلمەيمىز، ــ دېدى.
[27] پەرۋەردىگار مىسىر پادىشاھىنى جاھىللاشتۇرغاچقا، ئۇ ئىسرائىللارنى يەنىلا قويۇپ بەرمىدى. [28] پادىشاھ مۇساغا:
ــ كۆزۈمدىن يوقال! سېنى ئىككىنچى كۆزۈم كۆرمىسۇن. يەنە كۆرۈنگۈچى بولساڭ، جېنىڭنى ئالىمەن! ــ دېدى.
[29] مۇسا ئۇنىڭغا:
ــ ئېيتقىنىڭىز كەلسۇن. مەنمۇ سىزنى ئىككىنچى كۆرمەيمەن، ــ دېدى.

پۈتۈن مىسىردىكى تۇنجى بالىلارنىڭ ئۆلۈشى

11
[1] پەرۋەردىگار بۇرۇن مۇساغا مۇنداق دېگەنىدى:
ــ مەن مىسىر پادىشاھىغا ۋە ئۇنىڭ پۇقرالىرىغا ئەڭ ئاخىرقى ئاپەتنى چۈشۈرىمەن. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ سىلەرنى جەزمەن قويۇپ بېرىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇ سىلەردىن تەلتۆكۈس قۇتۇلۇش ئۈچۈن، سىلەرنى ئۇ يەردىن قوغلاپ چىقىرىدۇ. [2] ئەمدى، سەن بېرىپ ئىسرائىللارغا ئېيتقىن. ئۇلار مىسىرلىق قوشنىلىرىنىڭكىگە كىرىپ، ئۇلارنىڭ ئالتۇن ـ كۈمۈش زىننەت بۇيۇملىرىنى سوراپ ئالسۇن. [3] (پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنى ئىسرائىللارنى يېقىن كۆرىدىغان قىلغانىدى. پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە پۇقرالىرىنى مۇسانى ئۇلۇغ ئادەم، دەپ ھۆرمەتلەيدىغان قىلغانىدى.)
[4] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا مىسىر پادىشاھىغا:
ــ پەرۋەردىگار: «بۈگۈن تۈن يېرىمىدا، مەن مىسىرنىڭ ھەممە يېرىنى كېزىمەن. [5] شۇ ۋاقىتتا، تەختتە ئولتۇرغان پادىشاھنىڭ تۇنجىسىدىن تارتىپ تاكى ئەڭ ئەرزىمەس دېدەكنىڭ تۇنجىسىغىچە بولغان مىسىرلىقلارنىڭ تۇنجى

ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسى، شۇنداقلا تۇنجى تۇغۇلغان ماللارمۇ ئۆلىدۇ. 6 شۇ
چاغدا، پۈتۈن مىسىردا ئەلمىساقتىن كۆرۈلمىگەن ۋە بۇندىن كېيىنمۇ
كۆرۈلمەيدىغان قاتتىق يىغا ـ زار بولىدۇ. 7 لېكىن، ئىسرائىللارغا ياكى ئۇلارنىڭ
مال ـ ۋارانلىرىغا ھەتتا ئىتمۇ قاۋاپ قويمايدۇ» دەيدۇ. ئەنە شۇ چاغدا، سىلەر
پەرۋەردىگارنىڭ مىسىرلىقلار بىلەن ئىسرائىللارنى پەرقلەندۈرىدىغانلىقىنى
بىلىسىلەر. 8 ئاخىردا، ئەمەلدارلىرىڭنىڭ ھەممىسى ئالدىمغا كېلىپ ئېگىلىپ،
مېنىڭ خەلقىم ئىسرائىللارنى بۇ يەردىن ئېلىپ كېتىشىمنى تەلەپ قىلىدۇ. مانا
شۇ چاغدا، مەن بۇ يەردىن ئايرىلىمەن، — دېدى. ئاندىن، مىسىر
پادىشاھىنىڭ ئالدىدىن دەرغەزەپ بىلەن چىقىپ كەتتى.
9 پەرۋەردىگار مۇساغا: «مىسىر پادىشاھى سېنىڭ سۆزۈڭنى داۋاملىق
رەت قىلىۋېرىدۇ. شۇنداق قىلىپ، مەن مىسىردا تېخىمۇ كۆپ مۆجىزىلەرنى
كۆرسىتەلەيمەن» دېگەنىدى. 10 مۇسا بىلەن ھارۇن پادىشاھ ئالدىدا مانا
شۇنداق نۇرغۇن مۆجىزىلەرنى كۆرسەتكەن بولسىمۇ، لېكىن پەرۋەردىگار
پادىشاھنى جاھىللاشتۇرغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ ئىسرائىللارنىڭ چېگرىدىن چىقىپ
كېتىشىگە يول قويمىغانىدى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى

12
1 پەرۋەردىگار مىسىردا مۇسا بىلەن ھارۇنغا مۇنداق دېدى:
2 — ھازىردىن تارتىپ، بۇ ئاي سىلەر ئىسرائىل خەلقى ئۈچۈن
يىلنىڭ بىرىنچى ئېيى بولسۇن. 3 سىلەر مېنىڭ مۇنۇ يوليورۇقلىرىمنى پۈتۈن
ئىسرائىل خەلقىگە ئۆگىتىڭلار: مۇشۇ ئاينىڭ ئونىنچى كۈنى ھەربىر ئائىلىنىڭ
ئائىلە باشلىقى ئۆز ئائىلىسى ئۈچۈن خۇداغا قۇربانلىق قىلىشقا بىر قوي ياكى
ئۆچكە تەييارلىسۇن. 4 ئەگەر ئائىلىسىدە ئادەم ئاز بولۇپ، بىر مالنى يەپ
بولالمىسا، ئۇنى قوشنىسى بىلەن بىرلىشىپ قۇربانلىق قىلىپ، گۆشنى ئادەم

سانى ۋە ئىستېمال مىقدارىغا قاراپ تەقسىم قىلىنىشى كېرەك. [5] لېكىن، قۇربانلىققا ئىشلىتىلىدىغان مال بىر ياشلىق ئەيىبسىز قوچقار ياكى تېكە بولۇشى كېرەك. [6] پۈتۈن ئىسرائىل ئائىلىلىرى تاللانغان مالنى مۇشۇ ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنىگىچە ياخشى ساقلاپ، شۇ كۈنى كەچتە سويسۇن. [7] ئاندىن، ئۇنىڭ قېنىدىن بىرئاز ئېلىپ، مال يېيىلگەن ئۆينىڭ ئىشىكىنىڭ بېشى ۋە كېشەكلىرىگە سۈركەپ قويسۇن. [8] شۇ كېچىسى گۆشىنى كاۋاپ قىلىپ، ئاچچىق ـ چۈچۈك كۆكتات ۋە پېتىر نان بىلەن يېسۇن. [9] گۆشىنى خام پېتى ياكى سۇدا پىشۇرۇپ يېمەي، پۈتۈن مالنى بېشىدىن تۇيىقىغىچە ئىچ باغرى بىلەن قوشۇپ كاۋاپ قىلىپ يېسۇن. [10] ئېشىپ قالغىنىنى ئەتىسىگە قالدۇرماي، شۇ كېچىلا كۆيدۈرۈۋەتسۇن. [11] گۆشنى يېگەن ۋاقىتىڭلاردا، خۇددى سەپەرگە تەييارلانغاندەك بېلىڭلارنى چىڭ باغلاپ، چورۇقۇڭلارنى كىيىپ، قولۇڭلارغا هاساڭلارنى تۇتۇپ چاپسان يەڭلار. بۇ، پەرۋەردىگار ئۆتۈپ كېتىدىغان كېچىدۇر.

[12] ئۇ كېچىسى، مەن پۈتۈن مىسىرنى كېزىپ، مەيلى ئادەم ياكى مالنىڭ بولسۇن، تۇنجى ئەركەكلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرىمەن. مىسىرنىڭ بارلىق ئىلاھلىرىنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىمەن. چۈنكى، مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن. [13] ئىشىك كېشەكلىرىدىكى قان سىلەر تۇرىدىغان ئۆيلەرنىڭ بەلگىسى. مەن بۇ قانلارنى كۆرگىنىمدە، ئۆيلىرىڭلارغا كىرمەي ئۆتۈپ كېتىمەن. مىسىرلىقلارنى جازالىغان ۋاقتىمدا، سىلەرگە ھېچقانداق زىيان ـ زەخمەت يەتمەيدۇ.

پېتىر نان ھېيتى

[14] پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:

ــ سىلەر بۇ كۈننى خاتىرىلەپ، ھەر يىلى مۇشۇ كۈندە پەرۋەردىگار ئۈچۈن ھېيت ئۆتكۈزۈڭلار. بۇ سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆرپ ـ ئادىتىڭلار

بولسۇن. [15] يەتتە كۈنلۈك ھېيت مەزگىلىدە پېتىر نان يەڭلار. ھېيتنىڭ بىرىنچى كۈنىلا، ئۆيلىرىڭلاردىكى خېمىرتۇرۇچنى تاشلىۋېتىڭلار. چۈنكى، بۇ يەتتە كۈن ئىچىدە خېمىرتۇرۇچ ئارىلاشتۇرۇلغان ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېگەن ئادەم ئىسرائىللار قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ. [16] ھېيتنىڭ بىرىنچى ۋە يەتتىنچى كۈنلىرى، بىر يەرگە جەم بولۇپ ئىبادەت قىلىڭلار. بۇ ئىككى كۈندە، يېمەكلىك تەييارلاشتىن باشقا ھېچقانداق ئىش قىلماڭلار. [17] پېتىر نان ھېيتى ئۆتكۈزۈپ تۇرۇڭلار. چۈنكى، مەن مۇشۇ كۈنى سىلەرنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىڭلارنى توپ ـ توپى بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىمەن. پېتىر نان ھېيتىنى ئۆتكۈزۈش سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆرپ ـ ئادىتىڭلار بولسۇن. [18] ھەر يىلى بىرىنچى ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى كەچقۇرۇندىن باشلاپ يىگىرمە بىرىنچى كۈنى كەچقۇرۇنغىچە، پېتىر نان يەڭلار. [19] بۇ يەتتە كۈن ئىچىدە ئۆيلىرىڭلاردا خېمىرتۇرۇچ بولمىسۇن. خېمىرتۇرۇچ ئارىلاشتۇرۇلغانلىكى ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېگەن كىشى، مەيلى بۇ يۇرتنىڭ ئادىمى ياكى ياقا يۇرتلۇق بولسۇن، مېنىڭ خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ. [20] قەيەردە بولۇشۇڭلاردىن قەتئىينەزەر، خېمىرتۇرۇچ ئارىلاشتۇرۇلغان ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېمەي، پېتىر نان يەڭلار.

تۇنجى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى

[21] مۇسا پۈتۈن ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنى چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

ـــ ھەربىر ئائىلە بىردىن مال تاللاپ، ئۇنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ مېلى سۈپىتىدە سويسۇن.

[22] قوللىرىغا بىر تۇتام لېپەكگۈل ئېلىپ، داستىكى قۇربانلىق قىلىنغان مالنىڭ قېنىغا چىلاپ، ئۇنى ئىشىكلىرىنىڭ بېشى ۋە كېشىكىگە سۈركىسۇن. ئەتىسى

ئەتىگەنگىچە، ھېچكىم ئىشىكتىن چىقمىسۇن. [23] چۈنكى، پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنى ھالاك قىلىش ئۈچۈن بۇ زېمىننى كېزىدۇ. ئۇ ئىشىك بېشى ۋە كېشىكىدىكى قاننى كۆرگىنىدە، خاراب قىلغۇچى پەرىشتىنىڭ ئۆيلىرىڭلارغا كىرىپ سىلەرنى ئۆلتۈرۈشىگە يول قويمايدۇ. [24] سىلەر ۋە ئەۋلادلىرىڭلار بۇ قائىدىگە مەڭگۈ ئەمەل قىلىڭلار. بۇ سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆرپ ـ ئادىتىڭلار بولسۇن. [25] سىلەر پەرۋەردىگار بېرىشكە ۋەدە قىلغان زېمىنغا بارغىنىڭلاردىمۇ، بۇ ھېيت مۇراسىمغا ئەمەل قىلىڭلار. [26] ئەگەر پەرزەنتلىرىڭلار سىلەردىن: «بۇ قانداق مۇراسىم؟» دەپ سورىسا، [27] سىلەر: «بۇ ئۆتۈپ كېتىش كۈنىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن، پەرۋەردىگارغا ئاتىلىپ قىلىنغان قۇربانلىق مۇراسىمدۇر. چۈنكى، پەرۋەردىگار مىسىردا مىسىرلىقلارنىڭ جېنىنى ئالغان كېچىدە، ئۇ بىز ئىسرائىللارنىڭ ئۆيلىرىدىن ئۆتۈپ كېتىپ، ئائىلىلىرىمىزنى ساقلاپ قالغان.» دەڭلار.

ئىسرائىللار بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، باشلىرىنى ئېگىپ خۇداغا سەجدە قىلىشتى. [28] ئاندىن، ئۇلار بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا بىلەن ھارۇنغا قىلغان ئەمرى بويىچە ئىش كۆردى.

تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەكلەرنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

[29] شۇ كۈنى يېرىم كېچىدە، پەرۋەردىگار تەختتە ئولتۇرغان پادىشاھنىڭ تۇنجىسىدىن تارتىپ تاكى ئەڭ ئەرزىمەس زىنداندىكى مەھبۇسلارنىڭ تۇنجىسىغىچە بولغان مىسىرلىقلارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ جېنىنى ئالدى، شۇنداقلا تۇنجى تۇغۇلغان ماللارنىمۇ ئۆلتۈردى. [30] ئۇ كېچە، مىسىر پادىشاھى، ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە پۈتۈن مەملىكەت پۇقرالىرى ئورنىدىن تۇرۇپ، قاتتىق يىغا ـ زار قىلىشتى. چۈنكى، ئادەم ئۆلمىگەن بىرمۇ ئائىلە يوق ئىدى. [31] ئۇ كېچە، مىسىر پادىشاھى مۇسا بىلەن ھارۇننى

چاقىرتىپ، ئۇلارغا:
— دەرھال كېتىڭلار! سىلەر ھەممە ئىسرائىللارنى باشلاپ، يۇرتۇمدىن تېز چىقىپ كېتىڭلار. تەلىپىڭلار بويىچە بېرىپ پەرۋەردىگارىڭلارغا ئىبادەت قىلىڭلار. [32] كالا، قوي، ئۆچكىلىرىڭلارنىمۇ ئېلىپ كېتىڭلار. ماڭىمۇ خەيرلىك دۇئا قىلىپ قويۇڭلار، — دېدى.
[33] مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى ئۆز يۇرتىدىن چاپسان كېتىشكە ئالدىراتتى. ئۇلار:
— سىلەر چىقىپ كەتمىسەڭلار، بىز ئۆلۈپ تۈگەيدىكەنمىز، — دېيىشتى. [34] شۇنىڭ بىلەن، ئىسرائىللار پېتىر خېمىرلارنى تەڭنىلەرگە سېلىپ، كىيىم ـ كېچەكلىرى بىلەن يۆگەپ، مۈرىسىگە قويۇپ ئېلىپ مېڭىشتى. [35] ئۇلار يەنە مۇسانىڭ تاپىلىغىنى بويىچە مىسىرلىقلاردىن ئالتۇن ـ كۈمۈش زىننەت بۇيۇملار ۋە كىيىم ـ كېچەكلەرنى سوراپ ئېلىشتى. [36] پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنى ئىسرائىللارنى يېقىن كۆرىدىغان قىلىپ قويغانىدى. شۇڭا، ئۇلار مىسىرلىقلاردىن نېمە سورىسا، شۇنى بەردى. شۇنداق قىلىپ، ئىسرائىللار مىسىرلىقلارنىڭ بايلىقلىرىنى ئېلىپ كەتتى.

ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن چىقىپ كېتىشى

[37] ئىسرائىللار رەمسىس شەھىرىدىن سۇككوت شەھىرىگە قاراپ پىيادە يولغا چىققىنىدا، ئاياللار بىلەن بالىلارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، پەقەت ئەرلەرلا ئالتە يۈز مىڭ كىشى ئىدى. [38] كۆپلىگەن يات قەبىلىلىكلەرمۇ ئۇلارغا قوشۇلۇپ، نۇرغۇن كالا ـ قويلىرىنى ئېلىپ بىللە مېڭىشتى. [39] ئۇلار مىسىردىن ئېلىپ كەلگەن خېمىرلاردىن پېتىر نان قىلدى. چۈنكى، ئۇلار مىسىردىن تېز چىقىپ كېتىشكە مەجبۇر بولغاچقا، خېمىر كۆپتۈرۈپ، يېمەكلىك تەييارلىۋېلىشقا ئۈلگۈرەلمىگەنىدى.

[40] ئىسرائىللار مىسىردا جەمئىي تۆت يۈز ئوتتۇز يىل تۇردى. [41] دەل تۆت يۈز ئوتتۇز يىل توشقان كۈنى، پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرى مىسىردىن چىقتى. [42] شۇ كۈنى كېچىدە، پەرۋەردىگار ئۆزى ئۇلارنى مىسىردىن مۆھاپىزەت قىلىپ ئېلىپ چىقىپ چىقىرىۋەتكەن ئىدى. شۇڭا، ئىسرائىللار بۇ كېچىنى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ، ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ھەر يىلى خاتىرىلەيدىغان بولدى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قائىدە ـ تۈزۈملىرى

[43] پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا مۇنداق دېگەنىدى:

ــ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قائىدە ـ تۈزۈملىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قۇربانلىق گۆشىنى يات قەبىلىلىكلەر يېمىسۇن. [44] لېكىن، ئۆزۈڭلار سېتىۋالغان ھەم خەتنە قىلدۇرغان قۇللار يېسە بولىدۇ. [45] ئۆيۈڭلاردا ۋاقىتلىق تۇرۇۋاتقان ياتلار ۋە چاكارلار ئۇنى يېسە بولمايدۇ. [46] قوينىڭ گۆشى تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىلماي، ئۆينىڭ ئىچىدىلا يېيىلسۇن. قوينىڭ بىر تال سۆڭىكىمۇ سۇندۇرۇلمىسۇن. [47] پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى بۇ قائىدە ـ تۈزۈملەرگە رىئايە قىلسۇن. [48] ئەگەر ئاراڭلاردا ئولتۇرىدىغان يات قەبىلىلىكلەر پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلاي دەپ، بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزۈشنى خالىسا، ئالدى بىلەن ئۆز ئائىلىسىدىكى پۈتۈن ئەرلەرنى خەتنە قىلدۇرسۇن. شۇنداق قىلغاندا، ئۇلار ئىسرائىللارغا ئوخشاش، بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزەلەيدۇ. لېكىن، خەتنە قىلىنمىغانلار قوينىڭ گۆشىنى يېمىسۇن. [49] مەيلى ئىسرائىللار بولسۇن، مەيلى ئىسرائىللار ئارىسىدا ئولتۇرىدىغان يات قەبىلىلىكلەر بولسۇن، ھەممىسى مانا شۇ قائىدە ـ تۈزۈملەرگە ئەمەل قىلىشى لازىم.

[50] ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا بىلەن ھارۇنغا بۇيرۇغان قائىدە ـ تۈزۈملىرىگە ئەمەل قىلدى. [51] پەرۋەردىگار مانا شۇ كۈنى ئىسرائىللارنىڭ

ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى مىسىردىن ئېلىپ چىقتى.

تۇنجى تۇغۇلغاننى خۇداغا ئاتاش

13

[1] پەرۋەردىگار مۇساغا:
[2] — سىلەر تۇنجى ئوغۇللىرىنى ۋە تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەك مالنى
ماڭا ئاتاڭلار. چۈنكى، ئىسرائىللارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرى ۋە تۇنجى تۇغۇلغان
ئەركەك ماللىرى ماڭا مەنسۇپتۇر، — دېگەندى.
[3] مۇسا ئىسرائىل خەلقىگە مۇنداق دېدى:
— بۇ كۈننى ئېسىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار. چۈنكى، بۇ كۈن سىلەر قۇللۇقتا
ياشىغان مىسىر زېمىنىدىن يولغا چىققان كۈن. بۇ كۈن پەرۋەردىگار زور
قۇدرىتى بىلەن سىلەرنى ئۇ يەردىن ئېلىپ چىققان كۈندۇر. شۇڭا، سىلەر ھەر
يىلى بۇ كۈنى خېمىرتۇرۇچ ئارىلاشتۇرۇلغان ھەرقانداق يېمەكلىكنى
يېمەڭلار. [4] سىلەر مىسىردىن يولغا چىققان بۇ كۈن، زىرائەتلەر بىخ چىقارغان
باش باھاردىكى بىر كۈندۇر. [5] پەرۋەردىگار سىلەرنى قانانلار، خىتلار،
ئامورلار، ھىۋىلار ۋە يەبۇسلارنىڭ زېمىنلىرىغا ئېلىپ بارغاندىن كېيىن، سىلەر
ھەر يىلى مۇشۇ ۋاقىتتا بۇ كۈننى مۇبارەكلەپ ھېيت ئۆتكۈزۈڭلار. چۈنكى،
سۈت ۋە ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان بۇ مۇنبەت زېمىننى پەرۋەردىگار
سىلەرگە بېرىدىغانلىقى توغرىسىدا ئەجدادلىرىڭلارغا قەسەم بەرگەن. [6] ھېيت
مەزگىلىدە، يەتتە كۈنگىچە پېتىر نان يەڭلار. يەتتىنچى كۈنى، پەرۋەردىگار
ئۈچۈن ئالاھىدە ئىبادەت مۇراسىمى ئۆتكۈزۈڭلار. [7] بۇ يەتتە كۈن ئىچىدە
پېتىر نان يەڭلار. ئاراڭلاردا، ھەتتا زېمىن تەۋەلىكىڭلاردىمۇ خېمىرتۇرۇچ
بولمىسۇن. [8] ھېيت كۈنلىرى، سىلەر پەرزەنتلىرىڭلارغا بۇ ھېيتنىڭ سىلەرنىڭ
مىسىردىن ئايرىلغان ۋاقىتىڭلاردا پەرۋەردىگار كۆرسەتكەن پۈتۈن

مۆجىزىلەرنى ئەسلەش ئۈچۈن ئۆتكۈزۈلىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈڭلار. [9] پەرۋەردىگارنىڭ يوليورۇقلىرىنى ھەمىشە ئېغىزدىن چۈشۈرمەسلىكىڭلار ئۈچۈن، بۇ ھېيت خۇددى قولۇڭلارغا ياكى پېشانەڭلارغا چېكىپ قويۇلغان بەلگىدەك، سىلەرگە ئەسلىتىپ تۇرىدۇ. چۈنكى، پەرۋەردىگار زور قۇدرىتى بىلەن سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىقتى. [10] شۇڭا، سىلەر ھەر يىلى مەن بەلگىلىگەن مۇشۇ ۋاقىتتا بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزۈڭلار.

[11] پەرۋەردىگار سىلەرگە ۋە سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلارغا ۋەدە قىلغىنىدەك، ئۇ سىلەرنى قانانلىقلارنىڭ زېمىنىغا ئېلىپ كېلىپ، ئۇ يەرنى سىلەرگە تەقدىم قىلغاندىن كېيىن، [12] سىلەر تۇنجى تۇغۇلغاننى پەرۋەردىگارغا ئاتىشىڭلار لازىم. پۈتۈن تۇنجى ئوغۇل ۋە چارۋا ماللارنىڭ تۇنجىسى پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ بولسۇن. [13] سىلەر تۇنجى ئەركەك تەخەينىڭ ئورنىغا قوي قۇربانلىق قىلساڭلارمۇ بولىدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلمىساڭلار، تەخەينىڭ بوينىنى سۇندۇرۇپ قۇربانلىق قىلىڭلار.* لېكىن، تۇنجى ئوغۇللىرىڭلارنى چوقۇم بەدەل بېرىپ قايتۇرۇۋېلىڭلار. [14] كەلگۈسىدە ئوغۇللىرىڭلار: «بۇنىڭ مەنىسى نېمە؟» دەپ سورىسا، سىلەر: «پەرۋەردىگار زور قۇدرىتى بىلەن بىزنى مىسىردىكى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ چىققان. [15] ئۇ چاغدا، مىسىر پادىشاھى جاھىللىق قىلىپ، بىزنى چېگرىدىن چىقارمىغانىدى. شۇڭا، پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرىنى ۋە ھايۋانلىرىنىڭ تۇنجى ئەركەك باللىرىنى ھالاك قىلدى. شۇ سەۋەبتىن، بىز پۈتۈن چارۋا ماللىرىمىزنىڭ تۇنجى ئەركەك باللىرىنى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىمىز. بىراق، تۇنجى ئوغۇللىرىمىزنى بەدەل بېرىپ قايتۇرۇۋالىمىز. [16] بىزنىڭ بۇ قائىدىگە ئەمەل قىلىشىمىز خۇددى قولىمىزغا ياكى پېشانىمىزگە چېكىپ

*13. ئۇلاغلارنىڭ ئورنىغا قويلارنى قۇربانلىق قىلىش رۇخسىتىنىڭ بېرىلىشىدە ئۇلاغلارنىڭ ئىقتىسادىي قىممىتىنىڭ يۇقىرىلىقى نەزەرگە ئېلىنغان.

قويۇلغان بەلگە مەلۇم نەرسىنى بىزگە ئەسلىتىپ تۇرغانغا ئوخشاش، بىزنىڭمۇ پەرۋەردىگارنىڭ زور قۇدرىتى بىلەن بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققانلىقىنى ئەسلەپ تۇرۇشىمىز ئۈچۈندۇر» دەپ جاۋاب بېرىڭلار.

بۇلۇت تۈۋرۈكى ۋە ئوت تۈۋرۈكى

[17] مىسىر پادىشاھى ئىسرائىللارنى قويۇپ بەرگەن ۋاقىتتا، گەرچە ئۇلارنىڭ فىلىستىنلىكلەر زېمىنى بىلەن مېڭىشى مەنزىلگە يېقىن بولسىمۇ، خۇدا ئۇلارنى ئۇ يولغا باشلىمىدى. چۈنكى، خۇدا: «خەلقىم جەڭگە ئۇچراپ قالسا، بەلكىم پۇشايمان قىلىپ، مىسىرغا قايتىپ كېتىشى مۇمكىن» دەپ ئويلىغانىدى. [18] شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنى يىراق يول بىلەن چۆلدىن ئۆتكۈزۈپ، قىزىل دېڭىز تەرەپكە باشلاپ ماڭدى. ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندا، قوراللىنىپ جەڭگە تەييار بولۇپ ماڭغانىدى.
[19] مۇسا يۈسۈپنىڭ جەسەت ـ سۆڭەكلىرىنىمۇ ئېلىپ ماڭدى. چۈنكى، يۈسۈپ ئۆز قان ـ قېرىنداشلىرى بولغان ئىسرائىلنىڭ ئوغۇللىرى ئالدىدا: «خۇدا سىلەرنى چوقۇم قۇتقۇزىدۇ. شۇ چاغدا، سىلەر چوقۇم مېنىڭ جەسەت ـ سۆڭەكلىرىمنى بىللە ئېلىپ كېتىڭلار» دەپ، ئۇلارنى قەسەم قىلدۇرغانىدى.
[20] ئىسرائىللار سۇككوت شەھىرىدىن چىقىپ، چۆلنىڭ بويىدىكى ئەتام دېگەن يەردە چېدىرلىرىنى تىكتى. [21] پەرۋەردىگار كۈندۈزى بۇلۇت تۈۋرۈكى ئارقىلىق ئۇلارغا يول باشلىسا، كېچىسى ئوت تۈۋرۈكى ئارقىلىق ئۇلارنىڭ يولىنى يورۇتتى. شۇنداق قىلىپ، ئۇلار كېچە ـ كۈندۈز ماڭالايدىغان بولدى.
[22] پەرۋەردىگار كۈندۈزى بۇلۇت تۈۋرۈكىنى، كېچىسى ئوت تۈۋرۈكىنى خەلقتىن ئايرىۋەتمىدى.

ئىسرائىللارنىڭ قىزىل دېڭىزدىن ئۆتۈشى

14 [1] پەرۋەردىگار مۇساغا:
[2] — سەن ئىسرائىللارغا ئېيتقىن، ئۇلار كەينىگە بۇرۇلۇپ، مىگدول
شەھىرى بىلەن دېڭىز ئارىلىقىدىكى پى ـ ھاھىروت دېگەن يەرنىڭ يېنىدا
قونۇپ، چېدىرلىرىنى بائال ـ سەفونغا قارىتىپ دېڭىز بويىدا تىكسۇن. [3] بۇنىڭ
بىلەن، مىسىر پادىشاھى «ئىسرائىللار ئايلىنىپ يۈرۈپ، ئاخىر يولدىن
ئادىشىپ، چۆلدە قامىلىپ قالدى» دەپ ئويلىسۇن. [4] مەن ئۇنى
جاھىللاشتۇرىمەن. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ سىلەرنىڭ كەينىڭلاردىن قوغلايدۇ. ئۇ
چاغدا، مەن مىسىر پادىشاھى بىلەن ئۇنىڭ قوشۇنىنى يېڭىمەن ـ دە، ھەممە
ئادەم مېنىڭ قانچىلىك ئۇلۇغلۇقۇمنى بىلىدۇ. مىسىرلىقلارمۇ مېنىڭ
پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى تونۇپ يېتىدۇ، — دېدى. ئىسرائىللار خۇدانىڭ
بۇيرۇغىنى بويىچە ئۇ يەردە چېدىرلىرىنى تىكتى.
[5] مىسىر پادىشاھى «ئىسرائىللار قېچىپ كەتتى» دېگەن خەۋەرنى
ئاڭلاپ، ئەمەلدارلىرى بىلەن بىللە قارارىنى ئۆزگەرتىپ:
— بىز نېمە ئۈچۈن شۇنچە ئەخمەقلىق قىلدۇق؟ بىز ئىسرائىللارنىڭ
قېچىپ كېتىشىگە يول قويۇپ، نۇرغۇن قۇلدىن مەھرۇم قاپتۇق! — دېيىشتى.
[6] شۇنىڭ بىلەن، مىسىر پادىشاھى شاھانە جەڭ ھارۋىسىنى تەييار قىلدۇرۇپ،
قوشۇنىنى باشلاپ يولغا چىقتى. [7] مىسىردىكى بارلىق جەڭ ھارۋىلىرىدىن
سىرت، ئۇ يەنە تاللانغان ئالتە يۈز جەڭ ھارۋىسىنىمۇ ئېلىپ ماڭدى. ھەربىر
جەڭ ھارۋىسىنىڭ لەشكەر باشلىقى بار ئىدى. [8] پەرۋەردىگار مىسىر
پادىشاھىنى جاھىللاشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ مىسىردىن زەپەر بىلەن
چىقىپ كېتىۋاتقان ئىسرائىللارنىڭ كەينىدىن قوغلىدى. [9] مىسىر قوشۇنى،
جۈملىدىن جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىق لەشكەرلەر ۋە پىيادە لەشكەرلەر
ئىسرائىللارنى تاكى قىزىل دېڭىز بويىدىكى ئۇلار چېدىر قۇرغان جايغىچە

توختىماي قوغلاپ باردى. ئۇ يەر پى ـ ھاھىروتنىڭ يېنىدا بولۇپ، بائال ـ سەفوننىڭ قارشى تەرىپىدە ئىدى.

[10] ئىسرائىللار مىسىر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ قوشۇنىنىڭ ئۇلارنى قوغلاپ كەلگەنلىكىنى كۆرۈش بىلەن ئىنتايىن قورقۇپ، پەرۋەردىگارغا پەرياد قىلدى. [11] ئۇلار مۇساغا:

ــ بىزنى مىسىردىن بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگىنىڭىز نېمىسى؟ بىزنى چۆل ـ باياۋاندا ئۆلسۇن دېمەكچىمۇسىز؟ ئەجەبا، مىسىردا بىز ياتقۇدەك گۆرمۇ تېپىلماسمىدى؟ [12] ئۆز ۋاقتىدا، بىز سىزگە: «بولدى قىلىڭ، مىسىردا قۇل بولساق بولايلى» دېمىگەنمىدۇق؟! قۇل بولۇش ھامان چۆلدە ئۆلگەندىن ياخشى ئەمەسمىدى؟! ــ دېيىشتى.

[13] بىراق، مۇسا ئۇلارغا:

ــ قورقماڭلار، تەۋرەنمەڭلار! بۈگۈن سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ سىلەرنى قانداق قۇتقۇزىدىغانلىقىنى كۆرىسىلەر. سىلەر بۈگۈن كۆرگەن مىسىرلىقلارنى ئىككىنچى كۆرمەيسىلەر. [14] پەرۋەردىگار سىلەر ئۈچۈن جەڭ قىلىدۇ. سىلەر شۈك تۇرۇڭلار، ــ دەپ جاۋاب قايتۇردى.

[15] پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ ماڭا يېلىنما! ئىسرائىللارغا: «مېڭىڭلار» دەپ بۇيرۇغىن. [16] ئاندىن، تايىقىڭنى دېڭىزغا قارىتىپ شىلتىغىن. شۇنداقتا، دېڭىز سۈيى ئىككىگە بۆلۈنىدۇ ـ دە، ئىسرائىللار قۇرۇق يەردىن مېڭىپ ئۆتەلەيدۇ. [17] مەن مىسىرلىقلارنى جاھىللاشتۇرىمەن. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار سىلەرنىڭ ئارقىڭلاردىن قوغلايدۇ. بۇنىڭ بىلەن، مەن مىسىر پادىشاھى، ئۇنىڭ لەشكەرلىرى، جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق لەشكەرلىرى ئۈستىدىن غەلىبە قىلىمەن. شۇنداق قىلىپ، ھەممە ئادەم مېنىڭ قانچىلىك ئۇلۇغلۇقۇمنى بىلىدۇ. [18] مەن ئۇلارنى مەغلۇپ قىلغىنىمدا، ئۇلار مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلىدۇ، ــ دېدى.

[19] ئىسرائىللارنىڭ ئالدىدا يول باشلاپ مېڭىۋاتقان خۇدانىڭ پەرىشتىسى
ئەمدى ئۇلارنىڭ كەينىگە ئۆتتى. بۇلۇت تۈۋرۈكمۇ كەينىگە ئۆتۈپ،
[20] مىسىرلىقلار بىلەن ئىسرائىللارنىڭ ئوتتۇرىسىغا بېرىپ توختىدى. بۇلۇت
مىسىرلىقلارغا قاراڭغۇلۇق چۈشۈردى، لېكىن ئىسرائىللارنى يورۇتتى. شۇڭا،
مىسىر قوشۇنى ئىسرائىللارغا كېچىچە يېقىن كېلەلمىدى.
[21] مۇسا دېڭىزغا قولىنى شىلتىدى. پەرۋەردىگار بىر كېچە قاتتىق شەرق
شاملى چىقىرىپ، دېڭىز سۈيىنى كەينىگە ياندۇردى. دېڭىز سۈيى ئىككىگە
بۆلۈنۈپ، قۇرۇقلۇق پەيدا بولدى. [22] ئىسرائىللار دېڭىز ئوتتۇرىسىدىكى
قۇرۇقلۇقتىن مېڭىپ، دېڭىزدىن ئۆتتى. سۇلار ئېگىز تامدەك كۆتۈرۈلگەن
ھالدا ئۇلارنىڭ ئىككى تەرىپىدە تۇراتتى. [23] مىسىرلىقلار، جۈملىدىن
پادىشاھنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق لەشكەرلىرى ئۇلارنى قوغلاپ،
دېڭىزدىكى قۇرۇق يولغا كىردى. [24] تاڭ سۈزۈلەي دېگەندە، پەرۋەردىگار
ئوت ۋە بۇلۇت تۈۋرۈكى ئىچىدىن مىسىر قوشۇنىغا قاراپ، ئۇلارنى قالايمىقان
قىلىۋەتتى. [25] ئۇلارنىڭ جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ چاقلىرى چۈشۈپ كېلىپ، ئۇلار
داۋاملىق مېڭىشقا ئامالسىز قالدى. مىسىرلىقلار:
— پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا ياردەم قىلىپ، بىزنى مەغلۇپ قىلدى. تېز
قاچايلى! — دېيىشتى.
[26] پەرۋەردىگار مۇساغا:
— دېڭىزغا قولۇڭنى ئۇزات، بۆلۈنگەن سۇ ئەسلىگە كەلسۇن.
مىسىرلىقلار ۋە ئۇلارنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىق لەشكەرلىرى سۇغا غەرق
بولسۇن، — دېدى. [27] بۇ، تاڭ ئاتقان ۋاقىت بولۇپ، مۇسا قولىنى دېڭىزغا
قارىتىپ شىلتىدى. بۇنىڭ بىلەن، سۇ يەنە ئەسلىگە قايتتى. مىسىرلىقلار
ئىككى تەرەپتىن كېلىۋاتقان سۇنىڭ ئىچىدىن قاچتى. لېكىن، پەرۋەردىگار
ئۇلارنى دېڭىزدا ھالاك قىلىۋەتتى. [28] دېڭىز سۈيى ئەسلىگە قايتىپ،
ئىسرائىللارنى قوغلىغان پۈتۈن جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىق لەشكەرلەر ۋە پۈتۈن

مىسىر قوشۇنلىرىنىڭ بىرىنىمۇ قالدۇرماي غەرق قىلىۋەتتى. [29] لېكىن، ئىسرائىللار قۇرۇق جاي بىلەن دېڭىزدىن ئۆتكەندە، سۇ خۇددى ئىككى تامدەك كۆتۈرۈلۈپ، ئىككى تەرەپكە بۆلۈندى. [30] ئىسرائىللار دېڭىز بويىدا مىسىرلىقلارنىڭ جەسەتلىرىنى كۆرگىنىدە، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزلىرىنى ئۆلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغانلىقىنى بىلدى. [31] ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ زور قۇدرىتى بىلەن مىسىرلىقلارنى مەغلۇپ قىلغانلىقىنى كۆرۈپ، پەرۋەردىگاردىن قورقتى ۋە ئۇنىڭغا ئىشەندى. ئۇنىڭ خىزمەتكارى بولغان مۇساغىمۇ ئىشەندى.

مۇسانىڭ خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشى

15 [1] شۇ چاغدا، مۇسا بىلەن ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنى مەدھىيىلەپ، مۇنداق ناخشا ئېيتتى:

«پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىمەن،
چۈنكى ئۇ شانلىق غەلىبە قۇچتى،
جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىقلارنى دېڭىزغا غەرق قىلدى.
[2] پەرۋەردىگار مېنىڭ قۇدرىتىم، مېنىڭ ناخشام،
ئۇ مېنى قۇتقۇلدۇردى.
ئۇ مېنىڭ خۇدايىمدۇر، شۇڭا ماختايمەن ئۇنى،
ئۇ ئاتام ئىبادەت قىلغان خۇدادۇر، شۇڭا مەدھىيىلەيمەن ئۇنى.
[3] پەرۋەردىگار جەڭچىدۇر، «مەڭگۈ بار بولغۇچى» ئۇنىڭ نامى،
[4] دېڭىزغا غەرق قىلدى ئۇ مىسىر قوشۇنىنى ھەم جەڭ ھارۋىلىرىنى،
قىزىل دېڭىزغا غەرق قىلدى ئۇ ئۇلارنىڭ ئالىي لەشكەر

باشلىقلىرىنى.
5 چوڭقۇر دېڭىز يۇتتى ئۇلارنى،
ئۇلار تاشتەك دېڭىزغا چۆكتى.
6 سېنىڭ ئوڭ قولۇڭ، ئى پەرۋەردىگار، قۇدرەتتە كامال تاپتى،
شۇڭا سەن، ئى پەرۋەردىگار، تارمار قىلدىڭ رەقىبىڭنى.
7 چەكسىز ھەيۋىتىڭ بىلەن يەكسان قىلدى ساڭا قارشى چىققانلارنى،
قەھر ـ غەزىپىڭ ساماندەك ئۆرتىدى ئۇلارنى.
8 كۈچلۈك تىنىقىڭدىن سۇلار تامدەك تىكلىنىپ،
دېڭىز تېگى قۇرۇقلۇققا ئايلاندى.
9 دۈشمەن: «ئۇلارنى قوغلاپ تۇتىمەن» دەپ جار سالدى.
«مال ـ مۈلكىنى ئولجا ئېلىپ، قىلىچلاپ يوقىتىپ دەردىمنى ئالىمەن» دېدى.
10 بىراق، ئۇ چاغدا سەن بوران چىقىرىپ،
دېڭىزغا غەرق قىلدىڭ ئۇلارنى.
ئۇلار گويا قوغۇشۇندەك، سۇنىڭ تېگىگە چۆكتى.
11 ئى پەرۋەردىگار، ئالەمدە نەدە بولسۇن سەندەك بىر ئىلاھ؟
كىمدە بولسۇن سەندىكىدەك ھەيۋەت، ئۇلۇغ شان ـ شەرەپ؟
كىممۇ ساڭا ئوخشاش، كۆرسىتەلىسۇن مۆجىزە ـ كارامەت؟
12 ئوڭ قولۇڭنى سوزغانلىقىڭ، زېمىن يۇتتى رەقىبىڭنى.
13 مېھرىڭ بىلەن يېتەكلەيسەن قۇتۇلدۇرغان خەلقىڭنى،
مۇقەددەس ماكانىڭغا باشلاپ كېلىسەن قۇدرىتىڭ بىلەن ئۇلارنى.
14 بۇلارنى ئاڭلىسا تىترەك باسار جىمى ئالەمنى،
ۋەھىمە باسار فىلىستىن خەلقىنى.

[15] ئېدومنىڭ ئەمىرلىرى قورقۇشۇپ كېتەر،
موئابنىڭ باتۇرلىرىنى ھەم تىترەك باسار.
قانانلىقلارمۇ ۋەھىمىگە چۈشەر،
[16] ئۇلارغا دەھشەت ۋەھىمە چۈشەر.
كۆرگىنىدە، ئى پەرۋەردىگار، زور قۇدرىتىڭنى،
قۇللۇقتىن قۇتقۇزغان خەلقىڭ ئۆتۈپ بولغۇچە ئۇلار ئالدىدىن،
ئۇلار تېڭىرقاپ تۇرۇشۇپ قالار.
[17] باشلاپ كېلىپ ئۇلارنى ئۆز تېغىڭغا،
ئۇ يەردە ئۇلارنى كۆچەت قىلىپ يېتىشتۈرەرسەن.
سەن پەرۋەردىگار تاللىغان ماكاندۇر ئۇ،
مۇقەددەس تۇرالغۇنى ئۇ يەردە سالارسەن.
[18] ئەبەدىلئەبەد پادىشاھ بولغايسەن، ئى پەرۋەردىگار!»

[19] مىسىرنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق لەشكەرلىرى دېڭىزدىكى قۇرۇق
يولغا كىرگەندە، پەرۋەردىگار دېڭىز سۈيىنى بىرلەشتۈرۈپ، ئۇلارنى سۇغا
غەرق قىلىۋەتكەندى. بىراق، ئىسرائىللار بولسا دېڭىزنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى
قۇرۇق يەردىن مېڭىپ، دېڭىزدىن ئۆتۈپ كەتكەندى. [20] ھارۇننىڭ ھەدىسى
مەريەم پەيغەمبەر قولىغا داپ تۇتقاندى، نۇرغۇن ئاياللارمۇ ئۇنىڭ بىلەن
بىللە داپ چېلىپ، ئۇسسۇل ئويناشتى. [21] مەريەم خۇدانى مەدھىيىلەپ،
ئۇلارغا مۇنداق ناخشا ئېيتىپ بەردى:

«پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا بولغاي، چۈنكى ئۇ شانلىق
غەلىبە قۇچتى.
جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىقلارنى دېڭىزغا غەرق قىلدى.»

ماراھتىكى ئاچچىق سۇ

[22] كېيىن، مۇسا ئىسرائىللارنى قىزىل دېڭىزدىن باشلاپ، شۇر چۆللىگە ئېلىپ كەلدى. ئۇلار چۆلدە ئۈدا ئۈچ كۈن مېڭىپ، سۇ تاپالماي، [23] ئاخىر ماراھقا يېتىپ كەلدى. ئۇ يەرنىڭ سۈيى ئاچچىق بولۇپ، ئىچكىلى بولمايتتى. شۇڭا، ئۇ يەر ماراھ [«ئاچچىق» دېگەن مەندە] دەپ ئاتالدى.

[24] خالايىق مۇسادىن:

— نېمە ئىچىمىز؟ — دەپ، ئۇنىڭغا نارازىلىق بىلدۈردى. [25] مۇسا پەرۋەردىگارغا يېلىنىپ تەلەپ قىلغانىدى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بىر شاخنى كۆرسەتتى. ئۇ شاخنى سۇغا تاشلىغانىدى، ئاچچىق سۇ ئىچكىلى بولىدىغان تاتلىق سۇغا ئايلاندى.

پەرۋەردىگار ئۇلارنى سىناش ئۈچۈن، ئۇ يەردە ئۇلارغا ئۆز تەلەپ ۋە شەرتلىرىنى ئېلان قىلدى. [26] پەرۋەردىگار:

— ئەگەر سىلەر پەرۋەردىگار خۇدا بولغان مېنىڭ سۆزۈمگە قۇلاق سېلىپ، مېنىڭ نەزىرىمدىكى دۇرۇس ئىشلارنى قىلىپ، مېنىڭ ئەمر ـ پەرمانلىرىمغا تولۇق ئەمەل قىلساڭلار، ئۇ چاغدا مەن مىسىرلىقلارغا كەلتۈرگەن كېسەللەرنى سىلەرگە كەلتۈرمەيمەن. مەن سىلەرگە شىپالىق بېرىدىغان پەرۋەردىگاردۇرمەن، — دېدى.

[27] ئاندىن كېيىن، ئۇلار ئېلىم دېگەن يەرگە يېتىپ كەلدى. ئۇ يەردە ئون ئىككى بۇلاق، يەتمىش تۈپ خورما دەرىخى بار ئىدى. شۇڭا، ئۇلار سۇ بويىدا چېدىرلىرىنى تىكتى.

ماننا بىلەن بۆدۈنە

16 [1] پۈتۈن ئىسرائىللار ئېلىم دېگەن يەردىن يۈرۈپ كەتتى. ئۇلار مىسىردىن ئايرىلىپ بىر يېرىم ئايدىن كېيىن، ئېلىم بىلەن سىناي

تېغىنىڭ ئارىلىقىدىكى سىين چۆلىگە يېتىپ باردى. 2 چۆلدە ئۇلار مۇسا بىلەن
ھارۇنغا نارازىلىق بىلدۈرۈپ، 3 ئۇلارغا:
— پەرۋەردىگار بىزنى مىسىردا ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسىمۇ بولار ئىكەن. ئۇ
يەردە ھېچبولمىغاندا قازاننى چۆرىدەپ ئولتۇرۇپ، گۆش ۋە باشقا
يېمەكلىكلەرنى تويغۇدەك يەيتتۇق. لېكىن، سىلەر بىزنى چۆلگە ئېلىپ
كېلىپ، بۇ يەردە ئاچلىقتىن ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتىسىلەر، — دېيىشتى.
4 بۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا:
— مەن ئاسماندىن يېمەكلىك ياغدۇرىمەن. ئىسرائىللار ھەر كۈنى
چىقىپ، شۇ كۈنلۈك ئوزۇقنى يىغىۋالسۇن. بۇ ئارقىلىق مەن ئۇلارنى سىناپ،
ئۇلارنىڭ يوليورۇقلىرىمغا ئىتائەت قىلغان ـ قىلمىغانلىقىغا قارايمەن. 5 ھەر
ھەپتىنىڭ ئالتىنچى كۈنى كەلگەندە، ئۇلار ئىككى كۈنلۈك ئوزۇقنى
يىغىۋالسۇن، — دېدى.
6 شۇڭا، مۇسا بىلەن ھارۇن ئىسرائىللارغا:
— بۈگۈن كېچە، سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىققۇچىنىڭ پەرۋەردىگار
ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر. 7 ئەتە ئەتىگەندە، پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلۇقىنى
كۆرىسىلەر. رەنجىگەنلىكىڭلار ئۇنىڭ قۇلىقىغا يەتتى. سىلەرنىڭ
نارازىلىقىڭلار ئۇنىڭغا قارىتىلغاندۇر. بىزگە قارشى نارازىلىق بىلدۈرگۈدەك بىز
كىم ئىدۇق؟ 8 پەرۋەردىگار كەچتە سىلەرگە گۆش بېرىدۇ. ئەتىگەندە
سىلەرنى تويغۇدەك نان بىلەن تەمىنلەيدۇ. چۈنكى، ئۇ سىلەرنىڭ
رەنجىگەنلىكىڭلارنى ئاڭلىدى. سىلەرنىڭ بىزدىن رەنجىگىنىڭلار،
ئەمەلىيەتتە پەرۋەردىگاردىن رەنجىگەنلىكىڭلاردۇر! — دېدى.
9 ئاندىن، مۇسا ھارۇنغا:
— سەن بېرىپ، پۈتۈن خالايىققا: «پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا يىغىلىڭلار،
چۈنكى ئۇ سىلەرنىڭ نارازىلىقىڭلارنى ئاڭلىدى» دېگىن، — دېدى. 10 ھارۇن
پۈتۈن خالايىققا گەپ قىلىۋاتقان ۋاقىتتا، ئۇلار چۆللۈككە قارىۋىدى،

پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرىنىڭ بۇلۇتلار ئارىسىدا جەۋلان قىلىپ
تۇرغانلىقىنى كۆردى. [11] شۇ چاغدا، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
[12] ــ مەن ئىسرائىللارنىڭ رەنجىگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. سەن ئۇلارغا:
«خۇدا: ‹كەچقۇرۇن گۆش، ئەتىگەندە تويغۇدەك نان يەيسىلەر. بۇنىڭ
بىلەن، سىلەر مېنىڭ پەرۋەردىگارىڭلار خۇدا ئىكەنلىكىمنى بىلىسىلەر›
دېدى»، ــ دېگىن.
[13] كەچقۇرۇن، سان ـ ساناقسىز بۆدۇنە ئۇچۇپ كېلىپ، پۈتۈن قارارگاھنى
قاپلىدى. ئەتىسى سەھەردە قارارگاھنىڭ ئەتراپىدىكى يەر يۈزىگە شەبنەم
چۈشكەنىدى. [14] شەبنەم پارلانغاندىن كېيىن، چۆللۈكنىڭ يەر يۈزىدە نېپىز بىر
قەۋەت قىرودەك نەرسە كۆرۈندى. [15] ئىسرائىللار بۇنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى
بىلىشەلمەي، بىر ـ بىرىدىن:
ــ بۇ نېمىدۇ؟ ــ دەپ سوراشتى.
مۇسا ئۇلارغا:
ــ بۇ بولسا پەرۋەردىگار سىلەرگە ئاتا قىلغان يېمەكلىك. [16] پەرۋەردىگار
ھەربىرىڭلارنى ئۆز ئېھتىياجىغا قاراپ، ھەربىر ئائىلە كىشى بېشىغا ئىككى
قاچىدىن يىغىۋالسۇن، دەپ بۇيرۇغان، ــ دېدى.
[17] ئىسرائىللار خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئىش كۆردى. بەزىلەر كۆپرەك
يىغىۋالدى، بەزىلەر ئازراق يىغىۋالدى. [18] كۆپرەك «قىرو» يىغىۋالغانلارنىڭ
ئېشىپ قالمىدى، ئاز يىغىۋالغانلارنىڭمۇ كېمىيىپ قالمىدى. ھەممەيلەننىڭ
يىغىۋالغىنى ئۆز ئېھتىياجىغا دەلمۇدەل ئىدى. [19] مۇسا ئۇلارغا:
ــ يېمەكلىكنى ئىككىنچى كۈنگە ئاشۇرۇپ قويۇشقا رۇخسەت يوق، ــ
دېدى. [20] لېكىن، بەزىلەر مۇسانىڭ سۆزىنى ئاڭلىماي، ئەتىسى ئەتىگەنگە
بىرئاز ئاشۇرۇپ قويىدى. بىراق، ئاشۇرۇپ قويۇلغان يېمەكلىكنىڭ ھەممىسى
قۇرۇتلاپ سېسىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن، مۇسا ئۇلارغا خاپا بولدى.
[21] ھەممە ئادەم ھەر كۈنى ئەتىگەندىلا چىقىپ، ئۆزىگە ئېھتىياجلىق

يېمەكلىك يېغىۋالاتتى. چۈنكى كۈن قىزىغان ۋاقىتتا، يېمەكلىك ئېرىپ كېتەتتى. [22] ئالتىنچى كۈنى، ئۇلار بىر ھەسسە ئارتۇق، يەنى ھەر كىشى تۆت قاچىدىن يېمەكلىك يىغىۋالدى. خەلق ئىچىدىكى ئاقساقاللار بۇ ئىشنى مۇساغا مەلۇم قىلدى. [23] مۇسا ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار: «ئەتە دەم ئېلىش كۈنى. بۇ كۈن پەرۋەردىگارغا ئاتالغان مۇقەددەس كۈن بولىدۇ، شۇڭا بۈگۈن نېمىنى پىشۇرماقچى بولساڭلار پىشۇرۇۋېلىڭلار، نېمىنى قاينىتىپ پىشۇرماقچى بولساڭلار قاينىتىۋېلىڭلار. ئېشىپ قالغىنىنى ئەتىگە قالدۇرۇڭلار» دەپ بۇيرۇغان، — دېدى. [24] ئۇلار مۇسانىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ئېشىپ قالغان يېمەكلىكلەرنى ئىككىنچى كۈنىگە قالدۇرغىنىدا، قۇرۇتلاپمۇ كەتمىدى، سېسىپمۇ قالمىدى. [25] مۇسا ئۇلارغا:

— بۈگۈن مۇشۇ يېمەكلىكلەرنى يەڭلار. چۈنكى، پەرۋەردىگارغا ئاتالغان دەم ئېلىش كۈنىدە سىلەر يەردىن ھېچقانداق يېمەكلىك تاپالمايسىلەر. [26] سىلەر چوقۇم ئالتە كۈن ئىچىدە يېمەكلىك يىغىۋېلىڭلار، يەتتىنچى كۈنى دەم ئېلىش كۈنى بولۇپ، بۇ كۈنى ھېچ نەرسە تاپالمايسىلەر، — دېدى.

[27] يەتتىنچى كۈنى، بەزىلەر يەنىلا يېمەكلىك يىغقىلى چىققانىدى. لېكىن، ئۇلار ھېچ نەرسە تاپالمىدى. [28] پەرۋەردىگار مۇساغا:

— بۇ خەلق ھېلىغىچە مېنىڭ ئەمر ـ پەرمانلىرىمنى رەت قىلىۋاتامدۇ؟ [29] ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلاركى، مەن بولسام پەرۋەردىگاردۇرمەن. مەن سىلەرگە دەم ئېلىش كۈنى ئاتا قىلدىم. شۇ سەۋەبتىن، ئالتىنچى كۈنى سىلەرگە ئىككى كۈنلۈك يېمەكلىك بەردىم. يەتتىنچى كۈنى، ھەممە ئادەم سىرتقا چىقماي، ئۆيىدە ئولتۇرسۇن، — دېدى. [30] شۇڭا، ئىسرائىللار يەتتىنچى كۈنى ئىش قىلماي دەم ئېلىشتى.

[31] ئىسرائىللار بۇ يېمەكلىكنى ماننا، دەپ ئاتىدى. ئۇ ئاشكۆكنىڭ ئۇرۇقىغا ئوخشاش ئاق رەڭلىك بولۇپ، تەمى ھەسەل قوشۇلغان نانغا ئوخشايتتى.

[32] مۇسا ئۇلارغا:
ــ پەرۋەردىگار بىزگە: «ئەۋلادلىرىڭلارنىڭ مېنىڭ سىلەرنى مىسىردىن
ئېلىپ چىقىپ، چۆل ـ باياۋاندا يېمەكلىك بىلەن تەمىنلىگەنلىكىمنى بىلىشى
ئۈچۈن، ماننادىن ئىككى قاچا ساقلاپ قويۇڭلار» دېگەن، ــ دېدى [33] ۋە
ھارۇنغا:
ــ بىر كومزەككە ئىككى قاچا كەلگۈدەك ماننا ئېلىپ، ئەۋلادلىرىمىزغا
ساقلاپ قويۇش ئۈچۈن، ئۇنى پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا قويۇپ قويغىن، ــ
دېدى. [34] ۋاقتى كەلگەندە، ھارۇن پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا چۈشۈرگەن
ئەمرى بويىچە كومزەكنى ئەھدە ساندۇقىنىڭ* ئىچىگە، پەرزلەر يېزىلغان
تاش تاختىلارنىڭ ئالدىغا قويۇپ ساقلاپ قويدى. [35] ئىسرائىللار تاكى تېرىلغۇ
يېرى بار بولغان قانان زېمىنىغا بېرىپ ئولتۇراقلاشقۇچە، جەمئىي قىرىق يىل
ماننا يېدى. [36] (ئەينى زاماندا، ئۆلچەم قاچىسىنىڭ سىغىمى يىگىرمە لىتىر
نەرسە پاتقۇدەك ئىدى.)

ئۇيۇل تاشتىن چىققان سۇ

17 [1] ئىسرائىل خەلقى سىين چۆلىدىن چىقىپ، پەرۋەردىگارنىڭ
يوليورۇقى بىلەن قەدەممۇ قەدەم سەپەر قىلىپ، رەفىدىمدە
قوندى. بىراق، ئۇ يەردە سۇ يوق ئىدى. [2] شۇڭا، ئۇلار يەنە مۇسادىن
رەنجىپ:
ــ بىزگە ئىچكىلى سۇ بەرگەيسىز! ــ دېدى.
مۇسا ئۇلارغا:
ــ سىلەر نېمىشقا رەنجىيسىلەر؟ نېمىشقا پەرۋەردىگارنى سىنايسىلەر؟

*34. ئەھدە ساندۇقىنىڭ تەسۋىرىنى بىلىش ئۈچۈن 25 ـ باب، 10 ــ 22 ـ ئايەتلەرگە قارالسۇن.

— دېدى.
3 لېكىن، خالايىق ئىنتايىن ئۇسساپ كەتكەچكە، مۇساغا داۋاملىق
نارازىلىق بىلدۈرۈپ:
— بىزنى مىسىردىن زادى نېمىشقا ئېلىپ چىقتىڭىز؟ سىز بىزنى،
بالىلىرىمىزنى ۋە چارۋا ماللىرىمىزنى ئۇسسۇزلۇقتىن ئۆلتۈرمەكچىمۇ؟ —
دېدى.
4 شۇنىڭ بىلەن، مۇسا پەرۋەردىگارغا يېلىنىپ:
— خالايىقنى قانداق قىلاي؟ ئۇلار مېنى چالما ـ كېسەك قىلىپ
ئۆلتۈرىدىغان يەرگە يەتتى، — دېدى.
5 پەرۋەردىگار مۇساغا:
— سەن ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىدىن بىرنەچچىسىنى ئېلىپ، خەلق
ئالدىدىن ئۆت. قولۇڭغا نىل دەرياسىغا ئۇرغان تاياقنى ئېلىۋال. 6 مەن سېنىڭ
ئالدىڭدا سىناي تېغىدىكى بىر ئۇيۇل تاشنىڭ ئۈستىدە تۇرىمەن. سەن ئۇيۇل
تاشنى ئۇرغىنىڭدا، سىلەرگە ئىچكىلى سۇ چىقىدۇ، — دېدى. مۇسا ئىسرائىل
ئاقساقاللىرىنىڭ ئالدىدا شۇنداق قىلغاندا، سۇ ئېتىلىپ چىقتى. 7 مۇسا ئۇ يەرنى
ماسسا ۋە مەرىبا [مەنىسى «سىناش ۋە رەنجىش»] دەپ ئاتىدى. چۈنكى،
ئىسرائىللار ئۇ يەردە رەنجىپ، پەرۋەردىگارنى سىنىماقچى بولغانىدى. ئۇلار:
«پەرۋەردىگار زادى ئارىمىزدا بارمۇ ـ يوق؟» دېيىشكەنىدى.

ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلىش

8 ئامالەكلەر رەفىدىمگە كېلىپ، ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلدى. 9 مۇسا
يەشۇغا:
— سەن ئەتە ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلىش ئۈچۈن ئادەم تاللىغىن. مەن
بولسام قولۇمغا خۇدا ماڭا ئېلىپ يۈرۈشكە ئەمر قىلغان تاياقنى تۇتۇپ تاغنىڭ

چوقۇقىسىدا تۇرىمەن، ــ دېدى. [10] يەشۇئ مۇسانىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلدى. مۇسا، ھارۇن ۋە خۇرلار تاغنىڭ چوققىسىغا چىقىپ جەڭنى كۆزەتتى. [11] مۇسا قولىنى كۆتۈرسە، ئىسرائىللار ئۈستۈن كېلەتتى. قولىنى چۈشۈرسە، ئامالەكلەر ئۈستۈن كېلەتتى. [12] مۇسانىڭ قوللىرى تېلىپ قالغاندا، ھارۇن بىلەن خۇر بىر تاشنى يۆتكەپ كېلىپ، مۇسانى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئولتۇرغۇزۇپ، تاكى كۈن پاتقۇچە ئىككى يېنىدا مۇسانىڭ قوللىرىنى يۆلەپ تۇردى. [13] شۇنداق قىلىپ، يەشۇئ ئامالەكلەر قوشۇنىنى قىلىچلاپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غەلىبە قىلدى.

[14] ئاندىن، پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ كېيىنكى ئەۋلادلارنىڭ بۇگۈنكى غەلىبىنى ئۇنتۇماسلىقى ئۈچۈن يېزىپ قالدۇرغىن. يەشۇئغا ئامالەكلەرنى پۈتۈنلەي يوقىتىدىغانلىقىمنى يەتكۈزۈپ قوي، ــ دېدى. [15] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئۇنىڭ نامىنى «پەرۋەردىگار تۇغۇمدۇر» دەپ ئاتىدى. [16] ئۇ:

ــ پەرۋەردىگارنىڭ تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرىمەن! پەرۋەردىگار ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلغاي، ــ دېدى.

يېترونىڭ مۇسانى زىيارەت قىلىشى

18 [1] مۇسانىڭ قېيناتىسى ــ مىديان روھانىيسى يېترو خۇدانىڭ مۇسا ۋە ئىسرائىللارغا قىلغان ياخشىلىقلىرىدىن، يەنى خۇدانىڭ ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. [2] مۇسا بۇرۇنلا ئايالى ۋە بالىلىرىنى قېيناتىسىنىڭ يېنىغا ئەۋەتىۋەتكەنىدى. [3] تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى گەرشوم [«ئۇ يەردە ياقا يۇرتلۇق» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] بولۇپ، مۇسا «مەن ياقا يۇرتتا مۇساپىر بولۇپ تۇرغان يات ئادەم» دەپ شۇ ئىسمنى قويغانىدى. [4] ئىككىنچى ئوغلىنىڭ ئىسمى ئېلىيەزەر [مەنىسى

«خۇدا مېنىڭ ياردەمچىم»] بولۇپ، مۇسا «ئاتام ئىبادەت قىلغان خۇدا ماڭا ياردەم قىلىپ، مېنى مىسىر پادىشاھىنىڭ ئۆلتۈرۈۋېتىشىدىن قۇتقۇزۇپ قالدى» دەپ، شۇ ئىسىمنى قويغانىدى. [5] يېترو مۇسانىڭ ئايالى ۋە ئىككى ئوغلىنى ئېلىپ، چۆللۈككە، يەنى مۇسا قارارگاھ قىلغان مۇقەددەس تاغنىڭ يېنىغا كەلدى. [6] ئۇ قارارگاھقا كىرىشتىن بۇرۇن، مۇساغا ئۆزىنىڭ قىزى ۋە ئىككى نەۋرىسىنى ئېلىپ كەلگەنلىكى توغرىسىدا خەۋەر يوللىغانىدى. [7] شۇڭا، مۇسا قېيناتىسىنىڭ ئالدىغا چىقىپ، تەزىم قىلىپ سۆيۈشۈپ كۆرۈشتى. ئۇلار ئۆزئارا ئامانلىق سوراشقاندىن كېيىن، مۇسانىڭ چېدىرىغا كىردى. [8] مۇسا ئۇنىڭغا پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن، مىسىر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ پۇقرالىرىغا قىلغان بارلىق ئىشلىرىنى ئېيتىپ بەردى. ئۇ يەنە ئىسرائىللارنىڭ يول بويى دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقلىرىنى ۋە پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلارنى قانداق قۇتقۇزغانلىقىنىمۇ سۆزلەپ بەردى. [9] يېترو بۇلارنى ئاڭلاپ ئىنتايىن خۇشال بولدى. [10] ئۇ:

ــ پەرۋەردىگارغا مەدھىيىلەر ئوقۇلغاي! ئۇ سىلەرنى مىسىر پادىشاھى ۋە مىسىرلىقلارنىڭ چاڭگىلىدىن قۇتقۇزۇپ چىقتى. ئىسرائىل خەلقىنى قۇللۇقتىن ئازاد قىلدى. [11] مەن پەرۋەردىگارنىڭ پۈتكۈل ئىلاھلاردىن ئۇلۇغلۇقىنى ئەمدى بىلدىم. چۈنكى، مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى شۇ قەدەر خارلىغىنىدا، ئۇ ئۆز قۇدرىتىنى كۆرسەتتى، ــ دېدى. [12] بۇنىڭ بىلەن، يېترو خۇداغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە باشقا قۇربانلىقلارنى ئاتىدى. ھارۇن ۋە ئىسرائىللارنىڭ ھەممە ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ بىلەن بىللە خۇدا ئالدىدا قۇربانلىق قىلىنغان تائاملارنى يېدى.

يېترونىڭ ئاقىلانە مەسلىھەتى

[13] ئەتىسى، مۇسا ئەتىگەندىن كەچكىچە خەلق ئىچىدىكى ماجىرالارنى

بىر تەرەپ قىلىش بىلەن مەشغۇل بولدى. [14] بۇ ئەھۋالنى كۆرگەن مۇسانىڭ قېيناتىسى يېترو مۇساغا:

ــ بۇنچىۋالا خالايىق ئەتىگەندىن كەچكىچە سېنىڭ يوليورۇق بېرىشىڭنى كۈتۈپ تۇرۇشسا، ماجىرالارنى ئۆزۈڭ يالغۇز بىر تەرەپ قىلىشىڭ قانداق گەپ؟ ــ دېدى.

[15] مۇسا ئۇنىڭغا:

ــ خالايىق بۇ يەرگە كېلىپ، مەندىن خۇدانىڭ ئەمرىنى سورايدۇ ئەمەسمۇ؟! [16] ئىككى ئادەم ئوتتۇرىسىدا ماجىرا تۇغۇلسا، ئۇلار مېنى ئىزدەيدۇ. كىمنىڭ ھەق، كىمنىڭ ناھەقلىقىنى ئايرىپ، خۇدانىڭ قانۇنى ۋە يوليورۇقلىرىنى ئۇلارغا مەن يەتكۈزىمەن، ــ دەپ جاۋاپ بەردى.

[17] يېترو ئۇنىڭغا:

ــ بۇنداق قىلغىنىڭ ياخشى ئەمەس. [18] بۇنداق كېتىۋەرسە، ئۆزۈڭنىمۇ ئەتراپىڭدىكى قېرىنداشلىرىڭنىمۇ چارچىتىپ قويىسەن. بۇنچىۋالا كۆپ يۈكنى ئۆز ئۈستۈڭگىلا ئېلىۋالساڭ، ئۆزۈڭ يالغۇز يېتىشەلمەيسەن. [19] مەن ساڭا مەسلىھەت بېرەي، خۇدامۇ سەن بىلەن بىللە بولىدۇ. سەن داۋاملىق خەلققە ۋەكىللىك قىلىپ، خۇدا ئالدىغا بېرىپ، خەلق ئارىسىدىكى ماجىرالارنى خۇداغا مەلۇم قىل. [20] خۇدانىڭ قانۇنى ۋە يوليورۇقلىرىنى خەلققە ئۆگىتىپ، ئۇلارغا قانداق ياشاشنى ۋە ئۇلارنىڭ قانداق بۇرچى بارلىقىنى ئۇقتۇرغىن. [21] بۇنىڭدىن باشقا، يەنە جامائەت ئىچىدىن قابىلىيەتلىك، خۇداغا ئىخلاسمەن، ئىشەنچلىك ۋە پارا يېمەيدىغان كىشىلەرنى تاللاپ، مىڭبېشى، يۈزبېشى، ئەللىكبېشى ۋە ئونبېشى قىلىپ تەيىنلىگىن. [22] ئۇلارغا خەلق ئىچىدىكى دەۋالارنى ئۆز ۋاقتىدا سوراشنى تاپشۇرغىن. ئۇلار قىيىنراق دەۋالاردا سېنىڭ ئالدىڭغا كېلىپ، ئۇششاق ـ چۈششەك ماجىرالارنى ئۆزلىرى بىر تەرەپ قىلسا بولىدۇ. شۇنداق بولغاندا، ئۇلار سېنىڭ ۋەزىپەڭنى ئورۇندىشىپ، يۈكۈڭنى يېنىكلىتىدۇ. [23] ئەگەر سەن خۇدانىڭ يوليورۇقى بويىچە شۇنداق قىلساڭ،

خەلقىنىڭ دېگەن يېرىدىن چىقالايسەن. خەلقىنىڭ ماجىرالىرىمۇ تېز ھەل بولىدۇ، ــ دېدى.
[24] مۇسا قېيناتىسىنىڭ مەسلىھىتىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش كۆردى. [25] ئۇ ئىسرائىللار ئىچىدىن قابىلىيەتلىك كىشىلەرنى تاللاپ، مىڭبېشى، يۈزبېشى، ئەللىكبېشى ۋە ئونبېشى قىلىپ تەيىنلىدى. [26] ئۇلار جامائەتنىڭ دەۋا ئىشلىرىنى ئۆز ۋاقتىدا سورايدىغان بولدى. ئۇششاق ـ چۈششەك ماجىرالارنى ئۆزلىرى بىر تەرەپ قىلىپ، قىيىنراق دەۋالاردا بولسا مۇسادىن يولىيورۇق سوراشتى.
[27] كېيىن، يېترو مۇسا بىلەن خوشلىشىپ يۇرتىغا قايتتى.

ئىسرائىللار سىناي تېغىدا

19 [1] ئىسرائىللار مىسىردىن چىقىپ دەل ئىككى ئاي بولغان كۈنى سىناي چۆللىگە يېتىپ كېلىپ، [2] سىناي تېغى باغرىدا چېدىر تىكتى. ئۇلار رەفىدىمدىن يولغا چىقىپ، بۇ يەرگە كەلگەنىدى. [3] مۇسا خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا بولۇش ئۈچۈن تاغقا چىقتى. پەرۋەردىگار تاغدىن مۇساغا جاراڭلىق ئاۋازدا مۇنداق دېدى:
ــ ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان ئىسرائىللارغا مۇنۇ سۆزلىرىمنى ئېيتقىن: [4] «سىلەر مەن پەرۋەردىگارنىڭ مىسىرلىقلارنى قانداق بىر تەرەپ قىلغانلىقىمنى كۆردۈڭلار. مەن خۇددى ئانا بۈركۈت بالىلىرىنى دۈمبىسىگە مىندۈرۈپ ئېلىپ يۈرگەندەك، سىلەرنى يېنىمغا ئېلىپ كەلدىم. [5] شۇڭا، ئەگەر سىلەر ماڭا ئىتائەت قىلىپ، ئەھدەمگە ئەمەل قىلساڭلار، نۇرغۇنلىغان خەلقلەر ئارىسىدىن سىلەرنى ماڭا مەنسۇپ قىممەتلىك خەلق قىلىمەن. چۈنكى، پۈتۈن دۇنيا ماڭا تەۋە. [6] سىلەر مېنىڭ پادىشاھلىقىمنىڭ روھانىيلىرى ۋە ماڭا ئاتالغان خەلق بولىسىلەر.» يۇقىرىقى سۆزلىرىمنى ئىسرائىللارغا

يەتكۈزۈپ قويغىن.
7 بۇنىڭ بىلەن، مۇسا تاغدىن چۈشۈپ، خەلق ئىچىدىكى ئاقساقاللارنى
يىغىپ، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بۇيرۇغان سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزدى. 8 ئۇلار
بىردەك:
— بىز چوقۇم پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنىنى بويىچە ئىش كۆرىمىز، — دېدى.
مۇسا تاغقا چىقىپ، ئۇلارنىڭ جاۋابىنى پەرۋەردىگارغا يەتكۈزدى.
9 پەرۋەردىگار مۇساغا:
— مەن قويۇق بۇلۇت ئىچىدە سېنىڭ يېنىڭغا كېلىمەن. سېنىڭ بىلەن
قىلىشقان سۆھبىتىمىزنى خەلق ئاڭلاپ تۇرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەر
دائىم ساڭا ئىشىنىدۇ، — دېدى.
مۇسا ئىسرائىللارنىڭ جاۋابىنى پەرۋەردىگارغا يەتكۈزگەندىن كېيىن،
10 پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:
— سەن خەلقنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارنى بۈگۈن ۋە ئەتە ئۆزلىرىنى ماڭا
ئاتاپ، كىيىم-كېچەكلىرىنى تازىلاشقا چاقىر. 11 ئۆگۈنلۈككىچە ھەممە
تەييارلىقنى پۈتكۈزسۇن. چۈنكى، ئۇ كۈنى مەن ئىسرائىل خەلقىنىڭ كۆز
ئالدىدىلا سىناي تېغىغا چۈشىمەن. 12 بىراق، سەن تاغنىڭ ئەتراپىغا ئۆتۈشكە
بولمايدىغان چېگرا بەلگىلەپ، ئۇلارغا تاغقا چىقماسلىقنى، ھەتتا تاغنىڭ
باغرىغىمۇ يېقىن كەلمەسلىكنى ئېيتقىن. كىمدەكىم بۇ تاغقا بىر قەدەم باسسا،
ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنسۇن. 13 ئۇنداق ئادەملەرگە قول تەگكۈزۈلمەي، ئۇلار
يا چالما-كېسەك قىلىنىپ، ياكى ئوقيا بىلەن ئېتىپ ئۆلتۈرۈلسۇن. بۇنىڭغا
خىلاپلىق قىلغانلار مەيلى ئادەم ياكى چارۋا مال بولۇشىدىن قەتئىينەزەر،
تىرىك قالدۇرۇلمىسۇن. پەقەت كاناي ئۇزاقراق چېلىنغاندىلا، ئاندىن خالايىق
تاغ باغرىغا كەلسۇن، — دېدى.
14 مۇسا تاغدىن چۈشۈپ، خەلقنىڭ پاكلىنىپ، كىيىم-كېچەكلىرىنى
يۇيۇشىنى بۇيرۇدى. 15 مۇسا ئۇلارغا:

ــ ئۆگـۈنلـۈككـىچـە ھەمـمە تـەييـارلـىقلارنـى پۈتـكۈزۈڭـلار، ئايـاللارغـا يېقىنلاشماڭلار، ــ دېدى.

[16] ئۈچىنـچى كۈنى ئەتـىگەندە، ھاۋا گۈلدۈرلـەپ، چاقماق چېقـىپ، تاغدا بىر پارچە قويۇق بۇلۇت پەيدا بولدى. كانـاينىڭ قاتتىق نەرە ئاۋازى ئاڭلاندى. قارارگاھـتىكـلەر بۇنى ئاڭـلاپ، قورقۇپ تىتـرىشىپ كـەتتى. [17] مۇسا ئۇلارنى قارارگاھـتىن باشلاپ چـىقىپ، خـۇدانىڭ ئالدىـغا ھازىر قـىلدى. ئۇلار تاغـنىڭ تۆۋىـدە ئۆرە تۇرۇشاتـتى. [18] پۈتـۈن سىنـاي تېغـىنى ئـىس ـ تۈتـەك قاپلـىدى، چۈنكى پەرۋەردىـگار ئۇ يەرگە ئوت ئىچـىدە چۈشكەنىدى. بۇ ئـىس ـ تۈتەك خۇمدانىنىڭ تـۈتۈنىگـە ئوخشايـتتى. پۈتـۈن تاغ قاتتـىق تەۋرەپ كەتـتى. [19] بۇ چاغـدا، كانايـنىڭ ئاۋازى بـارغانسـېرى كۈچـەيدى. مۇسا سـۆز قىلـدى، خۇدا ئـۇنـىڭغـا گـۈلدۈرمـامـا بـىلـەن جـاۋاب قـايتـۇردى. [20] پـەرۋەردىـگـار تاغـنـىڭ چوققىسـىغا چۈشـۈپ، مۇسانى تـاغقا چىقىشقـا چاقىردى. مۇسا تاغقـا چىقتى. [21] پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

ــ سەن تاغدىـن چۈشـۈپ، خالايىقـنى ئاگاھلاندۇر. چـېگرىدىن ھالـقىپ، مېـنى كۆرگـىلى كـەلمىسـۇن. بولمـىسا، ئـۇلار ھالاك بولـىدۇ. [22] مەن ئـۈچۈن خـىزمـەت قـىلـىدىـغـان روھانـىيـلارمۇ ئۆزىـنى مـاڭـا ئاتـاپ بـولۇپ، ئـاندىـن خىزمىتىمدە بولسۇن. بولمىسا، ئۇلارنى ھالاك قىلىمەن، ــ دېدى.

[23] مۇسا پەرۋەردىگارغا:

ــ خـەلق بـۇ يـەرگە چـىقالـمايدۇ، چـۈنكـى سـەن بـىزنـىڭ بـۇ تـاغنـى «مۇقـەددەس تاغ» دەپ ئـاتـىـشىـمىـزنـى ۋە تاغـنـىـڭ ئـەتراپـىـغا چـېگـرا بەلگىلىشىمىزنى بۇيرۇغانىدىڭ، ــ دېدى.

[24] پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ سەن چۈشـۈپ، ھارۇننى باشلاپ كـېلىۋەر. لېكـىن، روھانىيلار بـىلەن خالايـىق چېگرىدىن ھـالقىپ، بۇ يەرگـە چىقمىسـۇن. بولمىسا، مـەن ئۇلارنى جازالايمەن، ــ دېدى. [25] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا تاغـدىن چۈشۈپ، خالايىقنىڭ

يېنىغا بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىنى ئۇلارغا يەتكۈزدى.

ئون پەرز

20 [1] خۇدا سۆز قىلىپ، مۇنداق دېدى:
[2] ــ مەن سېنى قۇل بولۇپ ياشىغان مىسىردىن ئېلىپ چىققان
پەرۋەردىگارىڭ خۇداۋەندەمەن.
[3] ماڭىلا ئىبادەت قىل. مەندىن باشقا ھېچ قانداق ئىلاھىڭ بولمىسۇن.
[4] چوقۇنۇش ئۈچۈن، مەيلى ئاسماندىكى، يەردىكى، يەر ئاستىدىكى ياكى
سۇدىكى ھەرقانداق نەرسىلەرنىڭ شەكلىدە بۇت ياسىما. [5] ھەرقانداق بۇتقا
چوقۇنما ياكى خىزمەت قىلما. چۈنكى، پەرۋەردىگارىڭ خۇدا بولغان مەن
قىزغىنىدىغان خۇداۋەندەمەن. مەندىن نەپرەتلەنگەنلەرنى ھەتتا نەرۋە ـ
چەۋرىلىرىگىچە جازالايمەن. [6] لېكىن، مېنى سۆيىدىغان، ئەمرلىرىمگە
ئىتائەت قىلغانلارنىڭ سانسىزلىغان ئەۋلادلىرىغىچە مېھرىبانلىق قىلىمەن.
[7] مۇقەددەس نامىمنى قالايمىقان تىلغا ئالما. كىمدەكىم مېنىڭ نامىمنى
قالايمىقان تىلغا ئالسا، مەن ــ پەرۋەردىگارىڭ بولغان خۇدا ئۇنى چوقۇم
جازالايمەن.
[8] دەم ئېلىش كۈنىنى مۇقەددەس كۈن بىلىپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىل. [9] ئالتە
كۈن ئىشلەپ، تېگىشلىك ھەممە ئىشلىرىڭنى قىلىۋال. [10] يەتتىنچى كۈن ماڭا
ئاتالغان كۈن بولۇپ، بۇ كۈنى مەيلى سەن بول، پەرزەنتلىرىڭ، قۇللىرىڭ،
چارۋا ماللىرىڭ ياكى يۇرتۇڭدا مۇساپىر بولۇپ تۇرۇۋاتقان يات ئادەملەر
بولسۇن، ھېچقانداق ئىش قىلمىسۇن. [11] مەن ــ پەرۋەردىگار ئالتە كۈن
ئىچىدە ئاسمان، زېمىن ۋە ئۇنىڭدىكى پۈتكۈل مەۋجۇداتلارنى ياراتتىم.
لېكىن، يەتتىنچى كۈنى دەم ئالدىم. شۇڭا مەن ــ پەرۋەردىگار دەم ئېلىش
كۈنىنى بەختلىك كۈن قىلىپ، مۇقەددەس كۈن دەپ بەلگىلىدىم.

[12] ئاتا ـ ئاناڭنى ھۆرمەت قىل. شۇ چاغدا مەن ساڭا ئاتا قىلماقچى بولغان
زېمىندا ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرسەن.
[13] قاتىللىق قىلما.
[14] زىنا قىلما.
[15] ئوغرىلىق قىلما.
[16] يالغان گۇۋاھلىق بەرمە.
[17] باشقىلارنىڭ ئۆي ـ ئىمارەتلىرى، ئەر ـ خوتۇنى، قۇللىرى، كالا ياكى
باشقا تەئەللۇقاتلىرىغا كۆز قىرىڭنى سالما.

خەلقنىڭ ۋەھىمىسى

[18] خالايىق گۈلدۈرماما ۋە كاناي ئاۋازلىرىنى ئاڭلاپ، چاقماق ۋە تاغدىن
پۇرقىراپ چىقىۋاتقان ئىس ـ تۈتەكنى كۆرۈپ، قورقۇپ تىترىشىپ كەتتى.
ئۇلار يىراق تۇرۇشۇپ، [19] مۇساغا:
ــ بىزگە سەنلا سۆز قىلغايسەن، چوقۇم ئاڭلايمىز. خۇدا بىزگە ئۆزى
بىۋاستە سۆز قىلمىغاي. بولمىسا، ھالاك بولىدىغان ئوخشايمىز، ــ دېدى.
[20] مۇسا ئۇلارغا جاۋابەن:
ــ قورقماڭلار، خۇدانىڭ بۇ يەرگە كېلىشى سىلەرنى سىناش ئۈچۈن،
سىلەرنى ھەمىشە ئۆزىدىن قورقۇپ، گۇناھتىن خالىي بولۇشقا دەۋەت قىلىش
ئۈچۈندۇر، ــ دېدى. [21] لېكىن، كىشىلەر يەنىلا يىراقتا تۇرۇشاتتى. پەقەت
مۇسالا خۇدانى قورشاپ تۇرغان قارا بۇلۇتنىڭ يېنىغا باردى.

قۇربانلىق سۇپىسى توغرىسىدىكى نىزام

[22] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
ــ سەن بېرىپ ئىسرائىللارغا مۇنۇ سۆزلىرىمنى يەتكۈزگىن: «سىلەر

مېنىڭ ئەرشتىن سىلەرگە سۆز قىلغانلىقىمنى كۆردۈڭلار. [23] سىلەر ئۆزۈڭلارغا
ئالتۇن ياكى كۈمۈشتىن ھەرقانداق شەكىلدە بۇت ياساپ، ئۇلارغا سەجدە
قىلماڭلار. ماڭىلا ئىبادەت قىلىڭلار. [24] تۇپىدىن مەن ئۈچۈن بىر قۇربانلىق
سۇپىسى ياساپ، ئۇستىگە كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ئامانلىق قۇربانلىقىغا
ئىشلىتىشكە كالا، قوي ۋە ئۆچكىلەرنى قويۇڭلار. مەن سىلەرنىڭ ماڭا
ئىبادەت قىلىشىڭلارغا بەلگىلەپ بەرگەن جايلارغا كېلىپ، سىلەرگە بەخت
ئاتا قىلىمەن. [25] ئەگەر ماڭا ئاتاپ تاشتىن قۇربانلىق سۇپىسى ياسىساڭلار،
سىلىقلانغان تاشتىن ياسىماڭلار. چۈنكى، ئەسۋاب تەگكەن تاشنى قوبۇل
قىلمايمەن. [26] ماڭا پەلەمپەي بىلەن چىقىدىغان قۇربانلىق سۇپىسى
ياسىماڭلار. بولمىسا، پەلەمپەيدىن چىققۇچە نومۇسلۇق يېرىڭلار كۆرۈنۈپ
قالىدۇ.»

قۇللارغا مۇئامىلە قىلىشتىكى قائىدە-نىزاملار

21
[1] — سەن ئىسرائىل خەلقىگە تۆۋەندىكى قائىدە-نىزاملارنى ئېلان
قىل: [2] ئەگەر بىرى ئىبرانىيلار ئىچىدىن قۇل سېتىۋالغان بولسا، قۇل
پەقەت ئالتە يىل ئۇنىڭ ئۈچۈن خىزمەت قىلسۇن. يەتتىنچى يىلى، ئۇنىڭغا
ھۆرلۈك بېرىلسۇن ھەم خوجايىنىغا ھېچقانداق ھەق تۆلىمەي كېتىۋەرسۇن.
[3] ئەگەر ئۇ ساڭا قۇل بولغاندىن كېيىن نىكاھلىق بولغان بولسا، كېتىدىغان
ۋاقتىدا ئايالىنى ئېلىپ كېتىشكە بولمايدۇ. ئەگەر ئۇ ساڭا قۇل بولۇشتىن
ئىلگىرى نىكاھلىق بولغان بولسا، ئايالى بىلەن بىللە ھۆرلۈككە
ئېرىشتۈرۈلسۇن.
[4] ئەگەر خوجايىن ئۇنىڭغا خوتۇن ئېلىپ بېرىپ، بۇ خوتۇن ئۇنىڭغا قىز-
ئوغۇل پەرزەنتلەر تۇغۇپ بەرگەن بولسا، بۇ ئايال ۋە بالا-چاقىلار
خوجايىنىغا تەۋە بولىدۇ. پەقەت يالغۇز ئۆزىلا ھۆرلۈككە ئېرىشەلەيدۇ.

[5] ئەگەر ئۇ: «مەن خوجايىنىمنى ۋە خوتۇن ـ بالىلىرىمنى ياخشى كۆرىمەن. مەن هۆر بولۇشنى خالىمايمەن» دېسە، [6] خوجايىنى ئۇنى ئىبادەت ئورنىغا ئېلىپ بارسۇن ھەم ئۇنى ئىشىك ياكى ئىشىك كېشەكگە يۆلەندۈرۈپ تۇرغۇزۇپ، بىگىز بىلەن ئۇنىڭ قۇلىقىنى تېشىپ قويسۇن. بۇ، ئۇ قۇلنىڭ خوجايىنىغا ئۆمۈرۋايەت خىزمەت قىلىدىغانلىقىنىڭ بەلگىسى بولىدۇ.

[7] ئەگەر بىرى قىزىنى دېدەك قىلىپ سېتىۋەتكەن بولسا، ئۇ قىز ئەرلەرگە ئوخشاش ھەقسىز ھۆر بولۇپ كېتەلمەيدۇ. [8] ئەگەر خوجايىن ئۇنى ئەمرىگە ئېلىش ئۈچۈن سېتىۋالغان بولسا، لېكىن كېيىن ئۇنى ياخشى كۆرمىسە، ئۇنداقتا خوجايىن قىز تەرەپنىڭ ھەق تۆلەپ قىزنى ھۆر قىلىشىغا پۇرسەت بېرىشى كېرەك. خوجايىنىنىڭ ئۇنى ياتلارغا سېتىش ھوقۇقى بولمايدۇ. چۈنكى، خوجايىن ئۇنىڭغا ۋاپاسىزلىق قىلغاندۇر. [9] ئەگەر خوجايىن ئۇنى ئوغلىغا ئېلىپ بەرگەن بولسا، ئۇنى ئۆز قىزىدەك كۆرسۇن. [10] ئەگەر خوجايىن دېدەكنى خوتۇنلۇققا ئېلىپ تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە باشقا خوتۇن ئالغان بولسا، ئۇ چوقۇم دېدەكنىڭ يېمەك ـ ئىچمىكى، كىيىم ـ كېچىكى ۋە ئۇنىڭ جىنسىي ئېھتىياجىنىڭ ھاجىتىدىن بۇرۇنقىدەك چىقسۇن. [11] ئەگەر خوجايىن بۇ ئۈچ تۈرلۈك بۇرچىنى ئۆتىيەلمىسە، دېدەكتىن ھەق ئالماي ئۇنىڭغا ھۆرلۈك بەرسۇن.

ئۇرۇش ـ تالاش ھەققىدە

[12] ــ كىمدەكىم بىر ئادەمنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈپ قويسا، ئۇ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن. [13] ھالبۇكى، ئەگەر بۇ ئىش مەقسەتسىز ھالدا ۋە مېنىڭ يول قويۇشۇم بىلەن يۈز بەرگەن بولسا، مەن بۇنى قىلغۇچىنىڭ قېچىپ بېرىشى ئۈچۈن بىر جاي ئورۇنلاشتۇرىمەن. [14] بىراق، ئەگەر بىرى باشقىلارنى قەستەن ئۆلتۈرگەن بولسا، گەرچە ئۇ پاناھلىق تىلەش ئۈچۈن مېنىڭ

قۇربانلىق سۇپامغا قېچىپ بېرىۋالسىمۇ، يەنىلا ئۆلۈمگە بۇيرۇلسۇن.
[15] ئاتىسى ياكى ئانىسىنى ئۇرغانلار ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن.
[16] باشقىلارنى تۇتۇۋېلىپ ساتقان ياكى ئۆزى ئېلىپ قېلىپ قۇل قىلغانلار
ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن.
[17] ئاتىسى ياكى ئانىسىدىن يۈز ئۆرۈگەنلەرگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن.

باشقىلارنى زەخىملەندۈرۈش ھەققىدە

[18] ــ ئۇرۇشۇپ قالغان ئىككى كىشىنىڭ بىرى يەنە بىرىنى تاش ياكى
مۇشت بىلەن ئۇرۇپ زەخىملەندۈرگەن، گەرچە زەخىملەنگەن كىشى
ئۆلمىگەن بولسىمۇ ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغان، [19] بىراق ھاسا تۇتۇپ
تاشقىرىغا چىققۇدەك بولسا، ئۇرغۇچى گۇناھسىز، دەپ ھېسابلانسۇن. لېكىن،
يارىلانغۇچىنىڭ ۋاقىت جەھەتتىكى زىيىنىنى پۇل بىلەن تۆلەپ بەرسۇن ۋە
ئۇنى داۋالىتىپ ساقايتسۇن.
[20] كىمدەكىم قۇلىنى ياكى دېدىكىنى كالتەك بىلەن ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈپ
قويغان بولسا، ئۇ جازاغا تارتىلسۇن. [21] بىراق، قۇل خوجايىنىنىڭ تەئەللۇقاتى
بولغاچقا، ئەگەر قۇل بىر، ئىككى كۈندىن كېيىن ساقىيىپ قالسا، خوجايىن
جازالانمىسۇن.
[22] ئەگەر ئىككى كىشى ئۇرۇشۇپ قېلىپ، مۇناسىۋەتسىز بىر ھامىلدار
ئايالغا زىيان يەتكۈزسە، لېكىن ھامىلدار ئايالدا بالىسىنىڭ بالدۇر تۇغۇلۇپ
قېلىشىدىن باشقا زەخىملىنىش بولمىسا، ئۇلار يارىلانغان ئايالنىڭ ئېرىنىڭ
تەلىپى بويىچە ھۆكۈمچىلەرنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزۈلگەن جەرىمانىنى
تۆلىسۇن. [23] ئەگەر ھامىلدار ئايالدا باشقا زەخىملىنىش بولسا، جانغا جان،
[24] كۆزگە كۆز، چىشقا چىش، قولغا قول، پۇتقا پۇت، [25] كۆيۈككە كۆيۈك،
زەخىمگە زەخىم ۋە كۆككە كۆك ئېلىنسۇن.

[26] ئەگەر بىر كىشى قۇلىنىڭ كۆزىگە ئۇرۇپ ئۇنىڭ بىر كۆزىنى كور قىلىپ قويغان بولسا، كۆزىنىڭ بەدىلىگە ئۇ كىشى قۇلنى ئازاد قىلسۇن. [27] ئەگەر ئۇ كىشى قۇلىنىڭ چىشىنى ئۇرۇپ سۇندۇرۇۋەتكەن بولسا، چىشىنىڭ بەدىلىگە ئۇ قۇلنى ئازاد قىلسۇن.

[28] ئەگەر كالا ئادەمنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، ئۆلگۈچى مەيلى ئەر ياكى ئايال بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، كالا چوقۇم چالما ـ كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن. ئۇنىڭ گۆشىنى يېيىش ھارامدۇر. كالا ئىگىسى گۇناھسىز، دەپ ھېسابلانسۇن. [29] ئەگەر ئۇ كالا ئەزەلدىنلا ئادەم ئۈسىدىغان كالا بولۇپ، باشقىلار كالىنىڭ ئىگىسىگە ئاگاھلاندۇرۇش بەرگەن، بىراق كالا ئىگىسى بۇنىڭغا پەرۋا قىلماي، كالىسىنى يەنىلا بوش قويۇۋەتكەن ھەم بۇ كالا ئادەم ئۈسۈپ ئۆلتۈرگەن بولسا، كالا ئوخشاشلا چالما ـ كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن. كالا ئىگىسىمۇ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن. [30] ئەگەر تۆلەم تۆلەپ بېرىش تەلەپ قىلىنسا، كالا ئىگىسى ئۆلتۈرۈلمەي، ھاياتى بەدىلىگە تەلەپ قىلىنغان بويىچە تۆلەم تۆلەپ بەرسۇن.

[31] ئەگەر كالا باشقىلارنىڭ مەيلى ئوغلى ياكى قىزىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، يۇقىرىقى قائىدە ـ نىزام بويىچە بىر تەرەپ قىلىنسۇن. [32] ئەگەر كالا باشقىلارنىڭ قۇلى ياكى دېدىكىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، كالىنىڭ ئىگىسى قۇلنىڭ خوجايىنىغا ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگە تۆلەپ بەرسۇن. كالا ئوخشاشلا چالما ـ كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن.

[33] ئەگەر بىرەرسى قۇدۇقنىڭ ئاغزىنى ئوچۇق قويۇپ ياكى كولاۋاتقان قۇدۇقنىڭ ئاغزىنى ياپماي، كالا ياكى ئېشەكنىڭ قۇدۇققا چۈشۈپ ئۆلۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقارسا، [34] قۇدۇق ئىگىسى مال ئىگىسىگە تۆلەم تۆلىسۇن. ئۆلگەن مال بولسا قۇدۇق ئىگىسىنىڭ بولسۇن.

[35] ئەگەر مەلۇم بىر ئادەمنىڭ كالىسى باشقا بىرسىنىڭ كالىسىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، كالا ئىگىلىرى ئۈسكۈچى كالىنى سېتىپ پۇلىنى تەڭ

ئۆلەشسۇن ھەم ئۆلگەن كالىنىڭ گۆشىنىمۇ شۇنداق قىلسۇن. 36 ئەگەر
خوجايىن ئۆز كالىسىنىڭ ئۈسىدىغان ئادىتى بارلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ ئۇنى
باغلاپ قويمىغان ھەم بۇ كالا باشقىلارنىڭ كالىسىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ
قويغان بولسا، خوجايىن كالىغا كالا تۆلەپ بەرسۇن. كالىنىڭ ئۆلۈكىنى ئۆزى
ئېلىپ قالسۇن.

تۆلەم تۆلەش ھەققىدىكى نىزام

22
1 ئەگەر بىرى باشقا بىرىنىڭ كالىسىنى ياكى قوينى ئوغرىلاپ
سېتىۋەتكەن ياكى سويۇپ يەۋەتكەن بولسا، بىر كالىغا بەش كالا،
بىر قويغا تۆت قوي تۆلىسۇن.
2 ئەگەر بىرى كېچىسى باشقىلارنىڭ ئۆيىگە ئوغرىلىققا كىرىپ، تۇتۇلۇپ
قېلىپ ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن بولسا، ئۇنى ئۆلتۈرگۈچى گۇناھسىز دەپ قارالسۇن.
3 لېكىن، بۇ ئىش كۈندۈزى يۈز بەرگەن بولسا، ئۇنىڭغا قاتىللىق گۇناھى
ئارتىلسۇن.
ئوغرى ئوغرىلىغان نەرسىلەرنى تۆلىسۇن. ئەگەر ئۇنىڭ ھېچ نەرسىسى
بولمىسا، ئۆزىنى قۇل ئورنىدا سېتىپ، زىياننى تۆلىسۇن. 4 ئۇنىڭ ئوغرىلىغىنى
كالا، ئېشەك ياكى قوي بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئەگەر ئۇ مال ئوغرىنىڭ
قولىدا تېخى تىرىك بولسا، ئوغرى مال ئىگىسىگە بىر ھەسسە ئارتۇق تۆلەم
بەرسۇن.
5 ئەگەر بىرى ئېتىزلىقتا ياكى ئۈزۈمزارلىقتا پادا بېقىپ، پادىلىرىنى
ئىختىيارىغا قويۇۋېتىپ، پادىلارنىڭ باشقىلارنىڭ ئېتىزلىقىدىكى زىرائەتلەرنى
ياكى ئۈزۈملىرىنى يېيىشىگە يول قويسا، ئۇلارنىڭ زىيىنىنى ئۆز ئېتىزى ياكى
ئۈزۈمزارلىقىنىڭ ئەڭ ياخشى مەھسۇلاتى بىلەن تۆلەپ بەرسۇن.
6 ئەگەر بىرى ئۆز ئېتىزلىقىدىكى چاتقاللارنى كۆيدۈرگەندە

ئېھتىياتسىزلىقتىن باشقىلارنىڭ زىرائەتلىرى ياكى خامىنىغا ئوت تۇتۇشۇپ
كېتىپ، ئۇلارنى كۆيدۈرۈۋەتكەن بولسا، ئوت قويغۇچى بارلىق زىياننى تۆلەپ
بەرسۇن.

[7] ئەگەر بىرى پۇللىرى ياكى مال ـ مۈلۈكلىرىنى قوشنىسىغا ئامانەت
قويۇپ، بۇ نەرسىلەر قوشنىسىنىڭ ئۆيىدىن ئوغرىلانغان بولسا، ناۋادا ئوغرى
تۇتۇلسا، ئوغرى ئوغرىلىغان پۇل ياكى مال ـ مۈلۈكلەرنى بىر ھەسسە ئارتۇق
تۆلىسۇن. [8] ئەگەر ئوغرى تۇتۇلمىسا، ئامانەت قىلىنغۇچى سوراقچىنىڭ ئالدىغا
ئاپىرىلسۇن. سوراقچى ئۇنىڭ مال ئىگىسىنىڭ نەرسىلىرىنى ئالغان ـ
ئالمىغانلىقىنى بېكىتسۇن.

[9] ھەرقانداق مال ـ مۈلۈك ماجىراسى توغرىسىدىكى دەۋا كالا، ئېشەك،
قوي، كىيىم ـ كېچەك ياكى باشقا يوقالغان نەرسىلەرگە چېتىشلىق بولسا
ھەمدە ماجىرالاشقان ئىككى تەرەپ تالاش ـ تارتىش قىلىپ دەۋانى بىر
تەرەپ قىلالمىسا، سوراقچىنىڭ يېنىغا بېرىپ ئەرز قىلىشسۇن. سوراقچى
كىمگە گۇناھ بېكىتسە، شۇ ئادەم بىر ھەسسە ئارتۇق تۆلىسۇن.

[10] بىرى ئېشىكى، كالىسى، قويى ياكى باشقا ئۇلاغلىرىنى قوشنىسىنىڭ
قاراپ قويۇشىغا ھاۋالە قىلغاندىن كېيىن، ئۇلاغلار ئۆلۈپ قالسا، يارىلانسا
ياكى بىراۋ ھەيدەپ ئەكەتسە، لېكىن بۇنى ھېچكىم كۆرمىگەن بولسا،
[11] ھاۋالە قىلىنغۇچى قوشنىسىنىڭ ئۇلاغلىرىنى ئالمىغانلىقى توغرىسىدا
خۇدانىڭ نامىدا قەسەم قىلسۇن. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇلاغ ئىگىسىمۇ
سۈرۈشتە قىلمىسۇن، ھاۋالە قىلىنغۇچىمۇ تۆلىمىسۇن. [12] بىراق، ئەگەر
ئۇلاغلار ئوغرىلانغان بولسا، ھاۋالە قىلىنغۇچى ئىگىسىگە تۆلەپ بەرسۇن.
[13] ئەگەر مالنى يىرتقۇچ ھايۋانلار يەپ كەتكەن بولسا، ھاۋالە قىلىنغۇچى
مالنىڭ قالدۇقىنى ئەكېلىپ ئىسپات كۆرسەتسۇن، تۆلەپ بەرمىسۇن.

[14] ئەگەر بىرى باشقا بىرىنىڭ ئۇلىغىنى ئارىيەت ئالغان بولسا، بۇ ئۇلاغ

ئىگىسى يوق يەردە زەخىملەنگەن ياكى ئۆلۈپ قالغان بولسا، ئارىيەت ئالغۇچى ئۇلاغنى تۆلەپ بەرسۇن. [15] ئەگەر ئىگىسى نەق مەيداندا بولسا، تۆلىمىسۇن. ئەگەر ئىجارىگە ئالغان بولسىمۇ، ئىجارىگە ئالغۇچى تۆلىمىسۇن. چۈنكى، ئۇ ئىجارە ھەققى تۆلىگەن.

ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەت

[16] ئەگەر بىر ئادەم تېخى باشقىلارغا ياتلىق بولۇشقا پۈتۈشمىگەن قىزنى ئازدۇرۇپ، ئۇنىڭ نومۇسىغا تەگسە، تويلۇق بېرىپ ئۇ قىز بىلەن نىكاھلانسۇن. [17] بىراق، ئەگەر قىزنىڭ دادىسى ئۇنىڭغا قىزنى بېرىشكە قوشۇلمىسا، ئۇ ئادەم قىزنىڭ تويلۇقىغا باراۋەر كېلىدىغان پۇل تۆلەپ بەرسۇن.
[18] جادۇگەرلىك قىلغان ئايالنى تىرىك قالدۇرۇشقا بولمايدۇ. [19] ھايۋان بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت قىلغانلار ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن. [20] مەندىن باشقا ھەرقانداق ئىلاھقا قۇربانلىق سۇنغان كىشىگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن.
[21] ــ ياقا يۇرتلۇق مۇساپىرلارنى خورلىما ياكى بوزەك قىلما. ئۆزۈڭلارنىڭ مىسىردا مۇساپىر بولۇپ تۇرغانلىقىڭلارنى ئۇنتۇما.
[22] تۇل خوتۇن، يېتىم بالىلارنى خورلىما. [23] ئەگەر سەن ئۇلارنى خورلىساڭ، ئۇلار ماڭا نالە قىلىپ ياردەم تىلىسە، مەن ئۇلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، [24] دەرغەزىپىم بىلەن سېنى قىلىچ ئاستىدا ھالاك قىلىپ، خوتۇنۇڭنى تۇل، پەرزەنتلىرىڭنى يېتىم قالدۇرىمەن.
[25] ئەگەر سەن خەلقىم ئىچىدىكى ھەرقانداق بىر كەمبەغەلگە قەرز پۇل بەرگەن بولساڭ، جازانىخورلارغا ئوخشاش ئۆسۈم ئالما. [26] ئەگەر سەن باشقا كىشىنىڭ چاپىنىنى گۆرۈگە ئالغان بولساڭ، كۈن پاتقۇچە قايتۇرۇپ بەر. [27] چۈنكى، ئۇ پەقەت شۇ چاپان بىلەنلا ئىسسىنىدۇ. بۇ چاپان بولمىسا، ئۇ نېمىنى يېپىنچا قىلىپ ئۇخلىسۇن؟ ئۇ ماڭا نالە قىلىپ ياردەم تىلىسە، ئۇنىڭ

نالىسىنى ئاڭلايمەن، چۈنكى رەھىمدىلدۇرمەن.
[28] كۈپۈرلۈق قىلما، خەلقىڭ رەھبەرلىرىنىمۇ قارغىما.
[29] ماڭا قىلىدىغان باش ھوسۇلىڭدىن ئېلىنىغان بۇغداي، شاراب، ياغ ھەدىيىلىرىڭنى ئايىما.
تۇنجى ئوغلۇڭنى ماڭا ئاتا. [30] كالا، قويلىرىڭنىڭ تۇنجى باللىرىنىمۇ شۇنداق قىل. ھايۋانلار تۇغۇلۇپ يەتتە كۈن ئانىلىرى بىلەن بىللە تۇرسۇن، سەككىزىنچى كۈنى ماڭا ئاتا. [31] سەن مېنىڭ پاك خەلقىم بولۇشۇڭ كېرەك. شۇڭا، سەن يىرتقۇچ ھايۋانلار قارنىنى يېرىۋەتكەن ماللارنىڭ گۆشىنى يېمەي، ئۇنى ئىتقا بەر.

ھەققانىيەت ۋە ئادىللىق

23 [1] ــ ئىغۋا تارقاتما. يالغان گۇۋاھلىق بېرىپ، گۇناھكارغا يان باسما. [2] كۆپ سانلىقلارغا ئەگىشىپ يامانلىق قىلما. دەۋادا گۇۋاھلىق بەرگەندە، كۆپچىلىككە يان بېسىپ ھەقنى بۇرمىلىما. [3] دەۋادا كەمبەغەلگىمۇ يان باسما.

[4] ئەگەر دۈشمىنىڭنىڭ كالىسى ياكى ئېشىكىنىڭ ئېزىپ يۈرگىنىنى كۆرسەڭ، ئۇلارنى ئالغاچ كېلىپ ئۇنىڭغا تاپشۇرۇپ بەر. [5] ئەگەر دۈشمىنىڭنىڭ ئېشىكى يۈكنى كۆتۈرەلمەي يىقىلىپ چۈشسە، كۆرمەسكە سېلىپ كېتىپ قالماي، ئۇنىڭغا ياردەملىشىپ ئېشىكنى قوپۇرۇۋېتىپ بەر. [6] دەۋادا كەمبەغەللەرگە ئۇۋال قىلما. [7] تۆھمەت چاپلاپ ئەرز قىلما. بىگۇناھ تۇغرا ئادەمنى ئۆلۈمگە ئىتتىرمە. چۈنكى، مەن بۇنداق رەزىل ئىش قىلغۇچىلارنى چوقۇم جازالىماي قويمايمەن. [8] پارا ئالما، چۈنكى پارا كۆرىدىغانلارنىڭ كۆزىنى كور قىلىپ، دۇرۇس ئادەملەرنىڭ سۆزىنى بۇرمىلايدۇ.

[9] ياقا يۇرتلۇق مۇساپىرلارنى بوزەك قىلما. چۈنكى، مىسىردا مۇساپىر بولۇپ تۇرغىنىڭلاردا، ياقا يۇرتتىكى مۇساپىرچىلىقنىڭ تەمىنى سىلەرمۇ تېتىغان.

يەتتىنچى يىل ۋە يەتتىنچى كۈن

[10] ــ ئالتە يىل دېھقانچىلىق قىلىپ، ھوسۇل جۇغلا. [11] يەتتىنچى يىلى يەرگە ئارام بېرىپ، ئاق تاشلىۋەت. ئۈنۈپ قالغان زىرائەتلەرنى كەمبەغەللەر يىغسۇن. قالغىنىنى ياۋايى ھايۋاناتلار يېسۇن. ئۈزۈمزارلىقىڭ بىلەن زەيتۇنلۇقۇڭنىمۇ شۇنداق قىل.
[12] ئالتە كۈن ئىشلەپ، يەتتىنچى كۈنى ئارام ئال. ئۇلاغلىرىڭ، قۇللىرىڭ ۋە ياقا يۇرتلۇق مۇساپىرلارمۇ ئارام ئالسۇن.
[13] مەن ــ پەرۋەردىگار ساڭا ئېيتقان سۆزلەرگە تولۇق ئەمەل قىل. باشقا ئىلاھلارنىڭ نامى بىلەن دۇئا قىلما. ھەتتا ئۇلارنىڭ نامىنى تىلغىمۇ ئالما.

ئۈچ مۇھىم ھېيت

[14] ــ ھەر يىلى مەن ئۈچۈن ئۈچ قېتىم ھېيت قىل. [15] ئالدى بىلەن پېتىر نان ھېيتىنى قىل. مېنىڭ ئەمرىم بويىچە يەتتە كۈنلۈك ھېيتتا پېتىر نان يە. بۇ ھېيت ھەر يىلى زىرائەتلەر بىخ چىقارغان باش باھار ئېيىدا، يەنى سىلەر مىسىردىن ئايرىلغان ئايدا ئۆتكۈزۈلسۇن. ئالدىمغا قۇرۇق قول كەلمە. [16] تۇنجى پىشقان زىرائەتلەرنى ئورىغاندا، ئورما ھېيتى قىل. كۈزدە ھوسۇللارنى ئامبارغا يىغقىنىڭدا، ھوسۇل يىغىش ھېيتى قىل. [17] ھەر يىلى بۇ ئۈچ ھېيتتا، پۈتكۈل ئەرلەر ماڭا ــ ئىگەڭلار خۇدانىڭ ئالدىغا كەلسۇن.
[18] ماڭا قۇربانلىق قىنىنى بولدۇرۇلغان خېمىردىن پىشۇرۇلغان يېمەكلىك بىلەن بىللە ئاتىما. ھېيت مەزگىلىدە قۇربانلىق قىلىنغان مالنىڭ مېيىنى

ئەتسى ئەتىگەنگىچە ساقلىما.

[19] ھەر يىلى تۇنجى پىشقان زىرائەتلەرنىڭ ئەڭ ياخشىسى يېرىڭدىن مېنىڭ خانامغا ئەكىرىپ، ماڭا ــ پەرۋەردىگارىڭلار خۇداغا ئاتا.

ئوغلاقنى ئانىسىنىڭ سۈتىدە پىشۇرما.

خۇدانىڭ پەرىشتىسىنىڭ يوللارنى تەييارلىشى

[20] ــ پەرىشتەمنى ئالدىڭغا ئەۋەتىمەن. ئۇ يوللاردا سېنى قوغداپ، سېنى مەن ساڭا تەييارلاپ قويغان يەرگە ئېلىپ بارىدۇ. [21] سەن ئېھتىيات بىلەن ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سال، قارشىلىق كۆرسەتمە. بولمىسا، ئۇ گۇناھىڭلارنى كەچۈرمەيدۇ، چۈنكى ئۇ مېنىڭ نامىمدا كېلىدۇ. [22] ئەگەر سەن سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىپ، مېنىڭ پۈتۈن ئەمرلىرىمگە ئەمەل قىلساڭ، دۈشمىنىڭگە دۈشمەن، رەقىبىڭگە رەقىب بولىمەن. [23] مېنىڭ پەرىشتەم سېنىڭ ئالدىڭدا مېڭىپ، سېنى ئامورلار، خىتلار، پەرىززىلەر، قانانلار، ھىۋىلار ۋە يەبۇسلارنىڭ زېمىنىغا ئېلىپ كىرىدۇ. مەن بولسام ئۇلارنى يوقىتىمەن. [24] ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا باش ئېگىپ ئىبادەت قىلما، ئۇلارنىڭ قىلىقلىرىنى دورىما، ئۇلارنىڭ بۇتلىرىنى ئۇرۇپ چېقىۋەت. [25] سەن پەقەت ماڭا ــ پەرۋەردىگار خۇداغىلا ئىبادەت قىل، يېمەك ـ ئىچمىكىڭگە بەرىكەت بېرىمەن، سېنى پۈتۈن كېسەللەردىن خالاس قىلىمەن. [26] ئاراڭلاردا بويىدىن ئاجراپ كېتىدىغان ياكى تۇغماس ئاياللار بولمايدۇ. ساڭا ئۇزۇن ئۆمۈر ئاتا قىلىمەن.

[27] سەن قەيەرگە بارساڭ، مەن شۇ يەردىكىلەرنى سېنىڭدىن چۆچۈيدىغان، سېنى كۆرسىلا ئالدى ـ كەينىگە قارىماي قاچىدىغان قىلىمەن. [28] دۈشمەنلىرىڭنى پاراكەندە قىلىپ، سەن ئىچكىرىلەپ كىرىشتىن بۇرۇنلا، ھىۋىلار، قانانلار ۋە خىتلارنى قوغلاپ چىقىرىمەن. [29] لېكىن، يەرلەرنىڭ ئاق

قىلىپ، يېرىتقۇچ ھايۋانلارنىڭ ماكانى بولۇپ قالماسلىقى ئۈچۈن، ئۇلارنى
ھازىرچە پۈتۈنلەي قوغلىۋەتمەيمەن. [30] سىلەرنىڭ نوپۇسۇڭلارنىڭ كۆپىيىپ،
ئۇ زېمىننى قاپلىشىڭلارغا ئەگىشىپ، ئۇلارنى ئاستا ـ ئاستا ھەيدەپ
چىقىرىمەن. [31] سېنىڭ يۇرتۇڭنىڭ چېگرىسىنى قىزىل دېڭىزدىن ئوتتۇرا
دېڭىزغىچە، قۇملۇق رايوندىن فىرات دەرياسىغىچە كېڭەيتىمەن. مەن ساڭا
يەرلىك ئاھالىنى بويسۇندۇرۇش قۇدرىتىنى بېرىمەن. سەن ئىلگىرىلەپ
كىرگەن ۋاقتىڭدا، ئۇلارنى ھەيدىۋېتەلەيسەن. [32] ئۇلار ياكى ئۇلارنىڭ
ئىلاھلىرى بىلەن بىرەر ئەھدە تۈزمە. [33] ئۇلارنى زېمىنىڭدا تۇرغۇزما. بولمىسا،
ئۇلار سېنى گۇناھقا باشلايدۇ. ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا ئىبادەت
قىلساڭ، بۇ ساڭا ئەجەللىك تۇزاق بولىدۇ.

ئىسرائىل خەلقىنىڭ مۇقەددەس ئەھدىنى قوبۇل قىلىشى

24 [1] پەرۋەردىگار مۇساغا:
— سەن ھارۇن، ناداب، ئابىھۇ ۋە ئىسرائىل ئاقساقاللىرىدىن
يەتمىش كىشىنى ئېلىپ، بۇ تاغقا چىقىپ، بىرلىكتە يىراقتىن ماڭا سەجدە
قىل. [2] مېنىڭ ئالدىمغا بولسا يالغۇز ئۆزۈڭلا كەل. باشقىلار يېقىن كەلمىسۇن.
خالايىقمۇ سەن بىلەن تاغقا چىقمىسۇن، — دېدى.
[3] مۇسا تاغدىن چۈشكەندىن كېيىن، خالايىققا پەرۋەردىگارنىڭ ھەممە
ئەمرلىرى ۋە قانۇنلىرىنى بايان قىلدى. پۈتۈن خالايىق:
— پەرۋەردىگارنىڭ پۈتۈن ئەمرلىرىگە چوقۇم ئەمەل قىلىمىز، — دەپ
بىر ئېغىزدىن جاۋاب قايتۇرۇشتى. [4] مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ پۈتۈن ئەمرلىرىنى
خاتىرىلىۋالدى. ئەتىسى ئەتىگەندىلا، ئۇ تاغ باغرىدا بىر قۇربانلىق سۇپىسى
ياسىدى ھەمدە ئون ئىككى تاشنى تىكلىدى. ھەربىر تاش ئىسرائىللارنىڭ ئون
ئىككى قەبىلىسىنىڭ بىرىگە ۋەكىللىك قىلاتتى. [5] ئاندىن كېيىن، مۇسا

بىرمۇنچە ياشلارنى پەرۋەردىگارغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ئامانلىق
قۇربانلىقى سۈپىتىدە ئەركەك موزايلارنى قۇربانلىق قىلىشقا ئەۋەتتى. [6] مۇسا
مالنىڭ قېنىنىڭ يېرىمىنى جاۋۇرغا ئېلىپ قويۇپ، يېرىمىنى قۇربانلىق
سۇپىسىغا چاچتى. [7] ئاندىن كېيىن، ئەھدىنامىنى قولىغا ئېلىپ، خالايىققا
يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئوقۇپ بەردى. خالايىق:

— بىز چوقۇم پەرۋەردىگارغا ئىتائەت قىلىپ، ئۇنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش
كۆرىمىز، — دېيىشتى. [8] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا جاۋۇردىكى قاننى خالايىقنىڭ
ئۈچىسىغا سېپىپ:

— بۇ قان ئەھدە قېنىدۇر، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز سۆزلىرى ئارقىلىق سىلەر
بىلەن تۈزگەن ئەھدىسىنىڭ ئاساسىدۇر، — دېدى.

[9] مۇسا، ھارۇن، ناداب، ئابىھۇ ۋە ئىسرائىل ئاقساقاللىرىدىن يەتمىش
كىشى تاغقا چىقىشتى. [10] ئۇلار ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانى
كۆردى!* ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدا ئاسمانغا ئوخشاش سۈپسۈزۈك كۆك ياقۇت
پاياندار بار ئىدى. [11] ئىسرائىل ئاقساقاللىرى خۇدانى كۆرسىمۇ، خۇدا ئۇلارغا
ھېچقانداق زىيان يەتكۈزمىدى. شۇنداق قىلىپ، ئۇلار غىزالاندى.

مۇسا سىناي تېغىدا

[12] پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن تاغنىڭ چوققىسىغا چىقىپ، مېنىڭ يېنىمغا كەل. خەلقنى
تەربىيىلەش ئۈچۈن، مەن پۈتۈن قانۇن ۋە پەرزلەرنى يازغان ئىككى تاش
تاختىنى ساڭا تاپشۇرىمەن، — دېدى. [13] مۇسا ۋە ئۇنىڭ ياردەمچىسى يەشۇ
قوزغىلىپ، مۇقەددەس تاغقا يۇقىرىلاپ چىقتى. [14] مېڭىش ئالدىدا مۇسا
ئىسرائىل ئاقساقاللىرىغا:

---

*10. يەنى خۇدانىڭ ئۆزىنى ئايان قىلغانلىقىنى كۆردى.

— بىز قايتىپ كەلگۈچە، سىلەر بۇ يەردە بىزنى كۈتۈپ تۇرۇڭلار. ھارۇن
بىلەن خۇر سىلەرنىڭ يېنىڭلاردا قالىدۇ. بىرەر تالاش ـ تارتىش چىقسا،
ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ ھەل قىلىڭلار، — دېدى.
[15] بۇنىڭ بىلەن، مۇسا سىناي تېغى چوققىسىغا چىقتى. بۇ ۋاقىتتا، تاغنى
بۇلۇت قاپلىۋالدى. [16] پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرى تاغقا چۈشتى. ئالتە
كۈنگىچە، تاغنى بۇلۇت قاپلاپ تۇردى. يەتتىنچى كۈنى، پەرۋەردىگار
بۇلۇت ئارىسىدىن مۇسانى چاقىردى. [17] بۇ پارلاق نۇر باشقا ئىسرائىللارغا
بولسا گويا دەھشەتلىك كۆيۈۋاتقان ئوتتەك كۆرۈندى. [18] مۇسا بۇلۇتنىڭ
ئىچىگە كىرىپ، ئۇ يەردە قىرىق كېچە ـ كۈندۈز تۇردى.

ئىبادەت جايى ئۈچۈن سۇنۇلىدىغان ھەدىيىلەر

25 [1] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
[2] — سەن ئىسرائىللارغا ئېيتقىن: «كىمدەكىم رازىمەنلىك بىلەن
ماڭا ھەدىيە سۇنۇشنى خالىسا، ھەدىيە سۇنسۇن. [3] سىلەر مۇنداق
ھەدىيىلەرنى قوبۇل قىلىڭلار: ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ [4] ھەممە كۆك، سۆسۈن ۋە
توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ، كەندىر يىپ، ئۆچكە تۈۋىتى، [5] قىزىل بويالغان
قوچقار تېرىسى، نەپىس ئىشلەنگەن تېرىلەر، ئاكاتسىيە ياغىچى، [6] چىراغ
ئۈچۈن ياغ، مۇقەددەس ياغ ۋە ئىسرىق ئۈچۈن خۇشبۇي دورا ـ دەرمەكلەر،
[7] باش روھانىي كىيىدىغان ئېفود* بىلەن كۆكرەكلىكگە قادىلىدىغان يوللۇق
ھېقىق ۋە باشقا ئېسىل تاشلار. [8] ئۇلار ماڭا بىر مۇقەددەس تۇرالغۇ ياسىسۇن
بۇنىڭ بىلەن مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇرىمەن. [9] بۇ ئىبادەت چېدىرىنى ۋە
ئۇنىڭ ئىچىدىكى سايمانلارنى مەن ساڭا كۆرسەتكەن نۇسخىغا ئوپئوخشاش
قىلىپ ياسىسۇن.»

*7. 28 ـ باب، 6 — 14 ـ ئايەتلەرگە قارالسۇن.

ئەھدە ساندۇقى

10 — ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز يىگىرمە بەش سانتىمېتىر،
كەڭلىكى ۋە ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر ساندۇق ياساڭلار.
11 ساندۇقنىڭ ئىچى-سىرتىنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، چۆرىسىگە
ئالتۇندىن جىيەك تۇتۇڭلار. 12 ئالتۇندىن تۆت ھالقا قۇيدۇرۇپ ساندۇقنىڭ تۆت
پۇتىغا، ھەربىر تەرىپىگە ئىككىدىن ئورنىتىڭلار.
13-14 ساندۇقنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق
ياساپ، ئۇنى ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، ئىككى يانىدىكى ئالتۇن ھالقىلاردىن
ئۆتكۈزۈڭلار. 15 ئىككى بالداق ھەمىشە ھالقىدا تۇرسۇن، ئۇنىڭدىن
چىقىرىۋېتىلمىسۇن. 16 مەن ساڭا بېرىدىغان، پەرزلەر يېزىلغان ئىككى تاش
تاختا ساندۇقنىڭ ئىچىگە قويۇلسۇن.

17 ساندۇقنىڭ ئۈستىدە ساپ ئالتۇندىن ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز يىگىرمە بەش،
كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر كېلىدىغان ساندۇق ئاغزى، يەنى
«مېھىر-شەپقەت تەختى» ياساڭلار. 18 ئالتۇندىن «كېرۇب» دەپ
ئاتىلىدىغان ئىككى دانە قاناتلىق مەخلۇقنىڭ ھەيكىلىنى سوقۇپ، 19 «مېھىر-
شەپقەت تەختى» نىڭ ئىككى بېشىغا بىردىن ئورنىتىپ، تەخت بىلەن بىر
پۈتۈن قىلىپ بىرلەشتۈرۈڭلار. 20 قاناتلىق ھەيكەللەر ئۇدۇلمۇئۇدۇل قويۇلغان
ھالەتتە تەختنىڭ يۈزىگە قارىشىپ، قاناتلىرىنى ئېچىپ، «مېھىر-شەپقەت
تەختى» نى يېپىپ تۇرسۇن. 21 مەن ساڭا بېرىدىغان پەرزلەر يېزىلىدىغان
ئىككى تاش تاختىنى ساندۇقنىڭ ئىچىگە قويۇپ، ساندۇق ئاغزى، يەنى
«مېھىر-شەپقەت تەختى» نى ساندۇقنىڭ ئۈستىگە قويۇڭلار. 22 مەن ئۇ
يەردە سەن بىلەن ئۇچرىشىپ، تەختنىڭ ئۈستىدە ئىككى قاناتلىق
مەخلۇقنىڭ ھەيكىلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرۇپ، ئىسرائىللارغا چۈشۈرىدىغان
ئەمرلىرىمنى ساڭا يەتكۈزىمەن.

شىرە

[23] ــ ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى يېرىم يۇز، كەڭلىكى ئەللىك، ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر شىرە ياساپ، [24] ئۇنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، چۆرىسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇتۇڭلار. [25] شىرەنىڭ چۆرىسىگە تۆت ئىلىك كەڭلىكتە پەۋاز قويۇپ، ئۇنىڭغىمۇ ئالتۇن جىيەك تۇتۇڭلار. [26] كۆتۈرۈش بالداقلىرىنى سېلىش ئۈچۈن، تۆت ئالتۇن ھالقا ياساپ، شىرەنىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى پۇتىغا ئورنىتىڭلار. [27] بالداقلارنىڭ ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈشى ئۈچۈن، ھالقا پەۋازغا يېقىن بولسۇن. [28] بالداقلار ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن. [29] شىرەنىڭ ئۈستىدىكى ئىچىملىك ھەدىيىسىگە ئىشلىتىلىدىغان تاۋاق، تەخسە، چەينەك ۋە پىيالىلەرنى ساپ ئالتۇندىن ياساڭلار. [30] شىرەگە ھەمىشە ماڭا ھەدىيە قىلىنغان نانلارنى* تىزىپ قويۇڭلار.

چىراغدان

[31] ــ ساپ ئالتۇندىن بىر چىراغدان سوقۇلسۇن. چىراغداننىڭ پۇتى بىلەن تۈۋرۈكى، قەدەھلىرى، گۈل تۈگۈنى ۋە گۈل بەرگلىرى بىر پۈتۈن قىلىنسۇن. [32] چىراغداننىڭ ئىككى يېنىغا ھەر تەرەپكە ئۈچتىن ئالتە شاخچە چىقىرىلسۇن. [33] ھەربىر شاخچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى ئۈچ تال قەدەھ بولسۇن. چىراغداننىڭ ئالتە

---

*30. ئادەتتە جەمئىي ئون ئىككى پارچە نان قويۇلىدىغان بولۇپ، بۇ، ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىگە ۋەكىللىك قىلاتتى. ئىسرائىل ئاقساقاللىرى نانلارنى تىزىپ قويۇش ئارقىلىق، ئۆزلىرىنىڭ ئەمگەك مېۋىلىرىنى پەرۋەردىگارغا ئاتاشنى خالايدىغانلىقىنى، بۇ ئارقىلىق ئۆزلىرى ئېرىشكەن مول ھوسۇلنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ئاتا قىلغانلىقىنى ئېتىراپ قىلىش ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش ئىدى.

شاخچىسىنىڭ ھەممىسىلا مۇشۇنداق ياسالسۇن. 34 چىراغدانىنىڭ مەركىزىي
شاخچىسىنىڭ ئۈچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى
شەكلىدىكى تۆت تال قەدەھ بولسۇن. 35 چىراغدانىنىڭ مەركىزىي
شاخچىسىدىن ئىككى تەرەپكە چىقىرىلغان ھەربىر جۈپ شاخچىنىڭ ئاستىغا
تۈگۈن چىقىرىلسۇن. چىراغدانىنىڭ ئالتە شېخىنىڭ ھەممىسى شۇنداق
ياسالسۇن. 36 پۈتۈن چىراغدان، يەنى ئۇنىڭ بارلىق بېزەكلىرىنىڭ ھەممىسى
بىرلا پارچە ئالتۇندىن سوقۇلسۇن. 37 چىراغدانغا يورۇقى ئالدى تەرەپكە
چۈشىدىغان قىلىپ يەتتە چىراغ ئورنىتىلسۇن. 38 ئۇنىڭ پىلىك قىسقۇچلىرى ۋە
كۈلدانلىرى ساپ ئالتۇندىن قىلىنسۇن. 39 چىراغدانىنىڭ ئۆزى ۋە پۈتۈن
سايمانلىرىغا ئوتتۇز تۆت كىلو ساپ ئالتۇن ئىشلىتىلسۇن. 40 بۇلارنىڭ
ھەممىسى مەن ساڭا تاغدا كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ئېھتىيات بىلەن
ياسالسۇن.

ئىبادەت چېدىرى

26
1 — ئىبادەت چېدىرى ئون دانە يوپۇقتىن ياسالسۇن. بۇ يوپۇقلار
كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ
يىپتىن توقۇلۇپ، ئۇستىگە قولى چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن قاناتلىق
پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى نەپىس كەشتىلەنسۇن. 2 ھەربىر يوپۇقنىڭ چوڭ-
كىچىكلىكى ئوخشاش ھالدا ئۇزۇنلۇقى ئون تۆت، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن
قىلىنسۇن. 3 يوپۇقلارنىڭ بەشى بىر پارچە، قالغان بەشى يەنە بىر پارچە
قىلىنىپ ئۇلانسۇن. 4 ئۇلانغان ھەربىر چوڭ پارچىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە
كۆك رەڭلىك ئىزمە تىكىلسۇن. 5 شۇنداق قىلىپ، يوپۇقنىڭ بىر پارچىسىنىڭ
ئەڭ چېتىدىكىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ
چېتىدىكىسىگىمۇ ئەللىك ئىزمە تىكىلسۇن. 6 ئەللىك ئالتۇن ئىلمەك ياساپ،

ئىككى پارچە يوپۇق تۇتاشتۇرۇلسۇن.

[7] ئىبادەت چېدىرىنى يېپىش ئۈچۈن، ئۆچكە يۇڭىدىن ئون بىر پارچە قېلىن يوپۇق رەخت توقۇڭلار. [8] يوپۇقلارنىڭ ھەربىرىنىڭ چوڭ ـ كىچىكلىكى ئوخشاش قىلىنسۇن؛ ئۇزۇنلۇقى ئون بەش، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن بولسۇن. [9] يوپۇقلارنىڭ بەش دانىسى بىر پارچە، قالغان ئالتىسى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلانسۇن. ئالتىنچى پارچە يوپۇقنى ئىككى قەۋەت قىلىپ قاتلاپ، ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئالدى تەرىپىگە ساڭگىلىتىپ قويۇڭلار. [10] بىرىنچى چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكى پارچىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگىمۇ ئەللىك ئىزمە تىكىڭلار. [11] تۇچتىن ئەللىك ئىلمەك ياساپ، ئۇلارنى ئىزمىلەرگە ئۆتكۈزۈپ، ئىككى پارچە يوپۇقنى بىر ـ بىرىگە ئۇلاپ بىر پۈتۈن يوپۇق قىلىڭلار. [12] چېدىر يوپۇقىنىڭ ئېشىپ قالغان يېرىم پارچىسى چېدىرنىڭ كەينىگە ساڭگىلاپ تۇرسۇن. [13] يوپۇقنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ئېشىپ قالغان پارچىسى بولسا ئىككى تەرەپكە يېرىم مېتىردىن ساڭگىلاپ، چېدىرنى يېپىپ تۇرسۇن. [14] بۇنىڭدىن باشقا، چېدىرنى قاپلاش ئۈچۈن قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسىدىن ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تېرىدىن يەنە ئىككى پارچە چېدىر يوپۇقى ياساڭلار.

[15] ئىبادەت چېدىرىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن رام ياساڭلار. [16] ھەربىر رامنىڭ ئۇزۇنلۇقى بەش مېتىر، كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر بولسۇن. [17] ھەربىر رامنىڭ بىر ـ بىرىنى تۇتاشتۇرىدىغان ئىككىدىن ئۇلغۇچىسى بولسۇن. ھەممە راملاردا شۇنداق ئۇلغۇچ بولسۇن. [18] چېدىرنىڭ جەنۇب تەرىپىگە يىگىرمە رام تىكلەنسۇن. [19] راملارنىڭ تېگىگە كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۇت ياسالسۇن. ھەربىر رامنى ئىككى پۇت كۆتۈرۈپ تۇرسۇن.
[20-21] چېدىرنىڭ شىمال تەرىپىگىمۇ يىگىرمە رام تىكلەپ، ئۇلار ئۈچۈنمۇ كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۇت ياساپ، ئۇلار ھەربىر رامنىڭ تېگىگە ئىككىدىن

ئورنىتىلسۇن. [22] چېدىرنىڭ كەيىنى تەرىپىگە، يەنى غەرب تەرەپكە ئالتە رام تىكلەنسۇن. [23] چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى ئىككى بۇلۇڭغا ئىككى رام قويۇلسۇن. [24] راملار بىر ـ بىرىگە يېقىن قويۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئۇچى بىر چەمبەرگە كىرگۈزۈلۈپ مۇقىملاشتۇرۇلسۇن. ئىككى دوقمۇشنى هاسىل قىلىدىغان هەر ئىككى رام شۇنداق ياسالسۇن. [25] بۇ تەرىپىدە سەككىز رام بولۇپ، هەربىر رامنىڭ تېگىدە ئىككىدىن جەمئىي ئون ئالتە دانە كۈمۈش پۇت بولسۇن.

[26] بۇنىڭدىن باشقا، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئون بەش دانە توغرا بالداق ياساڭلار. بۇلاردىن ئىبادەت چېدىرىنىڭ بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە، [27] يەنە بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە، چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى غەربكە قارايدىغان راملارغا بەش دانە ئورنىتىلسۇن. [28] راملارنىڭ ئوتتۇرىسىغا چېتىلىدىغان ئوتتۇرا بالداق چېدىرنىڭ بىر بېشىدىن يەنە بىر بېشىغا يەتكۈزۈلۈپ ياسالسۇن. [29] راملار ۋە بالداقلار ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن، بالداقلار ئۆتكۈزۈلىدىغان هالقىلارمۇ ئالتۇندىن ياسالسۇن. [30] ئىبادەت چېدىرى مەن ساڭا تاغدا كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ياسالسۇن.

[31] قولى چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ هەم كەندىر يىپتىن بىر پەردە توقۇلۇپ، ئۇنىڭغا قاناتلىق پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى نەپىس كەشتىلىنىپ، [32] ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسالغان تۆت تۈۋرۈككە ئورنىتىلغان ئالتۇن ئىلمەكلەرگە ئېسىپ قويۇلسۇن. تۈۋرۈكلەر ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، كۈمۈشتىن ياسالغان تۆت پۇتنىڭ ئۈستىگە ئورنىتىلسۇن. [33] پەردە چېدىر يوپۇقىدىكى قاتار ئىلمەكلەرنىڭ ئاستىدىن ساڭگىلىتىپ قويۇلسۇن، پەرزلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختا سېلىنغان ئەهدە ساندۇقى پەردىنىڭ كەينىگە قويۇلسۇن. بۇ پەردە ئەڭ مۇقەددەس جاي بىلەن مۇقەددەس جايىنى ئايرىپ تۇرسۇن. [34] ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» ئەڭ مۇقەددەس جايدىكى ئەهدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە

ئورنىتىلىسۇن. [35] شىرە ئەڭ مۇقەددەس جاينىڭ سىرتىدا، يەنى ئىبادەت چېدىرى ئىچىدىكى شىمال تەرەپكە، چىراغدان چېدىر ئىچىدىكى جەنۇب تەرەپكە قويۇلسۇن.

[36] بۇنىڭدىن باشقا، كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن ئىبادەت چېدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىغا كەشتىلەنگەن بىر ئىشىك پەردىسى توقۇلسۇن. [37] ئىشىك پەردىسىگە ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بەش دانە تۈۋرۈك ياسىلىپ، تۈۋرۈك بېشى ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن. تۈۋرۈكلەردە ئالتۇن ئىلمەكلەر بولسۇن ھەم تۇچتىن بەش دانە تۈۋرۈك پۇتى ياسالسۇن.

قۇربانلىق سۇپىسى

27 [1] — ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساڭلار. سۇپا تۆت چاسا بولۇپ، ئۇنىڭ ئېگىزلىكى بىر يېرىم، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى ئىككى يېرىم مېتىردىن قىلىنسۇن. [2] سۇپىنىڭ تۆت بۇرجىكىگە مۈڭگۈزلەر چىقىرىلسۇن ھەم سۇپا بىلەن بىر پۈتۈن قىلىنىپ، تۇچ بىلەن قاپلانسۇن. [3] قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ كۈلىنى ئېلىش ئۈچۈن، كۈلدان، گۈرجەك، داس، لاخشىگىر ۋە ئوتدانلار ياسالسۇن. بۇ سايمانلارنىڭ ھەممىسى تۇچتىن بولسۇن. [4] بۇنىڭدىن باشقا، قۇربانلىق سۇپىسىغا تۇچتىن بىر شالا ياساپ، ئۇنىڭ تۆت بۇرجىكىگە تۆت دانە تۇچ ھالقا بېكىتىپ قويۇلسۇن. [5] شالا قۇربانلىق سۇپىسى ئوتخانىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى شالا تەكچىسىنىڭ ئۈستىگە قويۇلسۇن. [6] بۇنىڭدىن باشقا، يەنە قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق ياساپ، بۇلارنى تۇچ بىلەن قاپلاڭلار. [7] قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆتۈرگەندە، بالداقلار ئىككى ياندىكى ھالقىلارغا ئۆتكۈزۈلسۇن. [8] قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئوتتۇرىسى

كاۋاك قىلىنىسۇن. ئۇ مەن تاغدا ساڭا كۆرسەتكەن نۇسخىدا تاختايدىن ياسالسۇن.

ئىبادەت جايىنىڭ ھويلىسى

[9] ــ ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئەتراپىنى توسۇپ ھويلا قىلىش ئۈچۈن، كەندىر يىپتىن پەردە توقۇلسۇن. جەنۇب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئەللىك مېتىر قىلىنسۇن. [10] پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، يىگىرمە دانە تۈچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۈچ پۇت ياسالسۇن. پەردىلەرنى بېكىتىدىغان تۈۋرۈكنىڭ ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالسۇن. [11] شىمال تەرەپكىمۇ پەردە ئورنىتىلسۇن. ئۇنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ ئەللىك مېتىر قىلىنىپ، پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، يىگىرمە دانە تۈچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۈچ پۇت ياسالسۇن. پەردىلەرنى بېكىتىدىغان تۈۋرۈكنىڭ ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالسۇن. [12] غەرب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى يىگىرمە بەش مېتىر قىلىنسۇن. پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئون دانە تۈچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئون دانە تۈچ پۇت ياسالسۇن. [13] ھويلىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ يىگىرمە بەش مېتىر بولسۇن. [14] كىرىش ئاغزى شەرق تەرەپتە بولسۇن. كىرىش ئاغزىنىڭ بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مېتىر بولسۇن. پەردىنى بېكىتىش ئۈچۈن ئۈچ تۈۋرۈك ۋە ئۈچ پۇت ياسالسۇن. [15] يەنە بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مېتىر بولسۇن. ئۇنىڭغىمۇ ئۈچ دانە تۈچ تۈۋرۈك، ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئۈچ دانە تۈچ پۇت ياسالسۇن.

[16] كىرىش ئاغزى ئۈچۈن كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن كەڭلىكى ئون مېتىرلىق پەردە توقۇلسۇن. كەشتىچىلەر ئۇنى

كەشتىلىسۇن. پەردە تۆت دانە پۈتقا بېكىتىلگەن تۆت تۈۋرۈككە ئورۇنلاشتۇرۇلسۇن. [17] هويلىنىڭ تۆت ئەتراپىدىكى بارلىق تۈۋرۈكلەرنىڭ ھەممىسىدە كۈمۈش ھالقا ۋە ئىلمەك بولسۇن. تۈۋرۈكنىڭ پۈتلىرى تۇچتىن ياسالسۇن. [18] هويلىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئەللىك مېتىر، كەڭلىكى يىگىرمە بەش مېتىر، هويلا پەردىسىنىڭ ئېگىزلىكى ئىككى يېرىم مېتىر بولسۇن. پەردىلەر كەندىر يىپتىن توقۇلسۇن. تۈۋرۈكنىڭ پۈتلىرى بولسا تۇچتىن ياسالسۇن. [19] ئىبادەت چېدىرىدىكى بارلىق جابدۇقلار ھەمدە چېدىردىكى ۋە هويلىدىكى قوزۇقلارنىڭ ھەممىسى تۇچتىن ياسالسۇن.

يېنىپ تۇرىدىغان چىراغ ھەققىدە نىزام

[20] ــ چىراغنىڭ ھەمىشە يېنىپ تۇرۇشى ئۈچۈن، ئىسرائىللارغا ساپ زەيتۇن يېغى كەلتۈرۈشنى بۇيرۇغىن. [21] هارۇن ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىدىكى* ئەھدەساندۇقىنىڭ ئالدىدىكى پەردىنىڭ سىرتىغا چىراغ ياندۇرۇپ قويسۇن. بۇ چىراغ مېنىڭ ھۇزۇرۇمدا كەچقۇرۇندىن سەھەرگىچە يېنىقلىق تۇرسۇن. ئىسرائىللار ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە بۇ نىزامغا ئەمەل قىلسۇن.

روھانىيلارنىڭ مۇقەددەس كىيىملىرى

28 [1] ــ ئىسرائىللار ئىچىدىن ئاكاڭ هارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ناداب، ئابىھۇ، ئەلئازار ۋە ئىتامارلارنى ماڭا روھانىيلىق قىلىش ئۈچۈن تەيىنلىگىن. [2] ئاكاڭ هارۇننىڭ سالاپىتى ۋە ھۆرمىتى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا مۇقەددەس روھانىيلىق كىيىمى تەييارلىغىن. [3] هارۇننىڭ ماڭا روھانىيلىق قىلىشقا ئاجرىتىلىشى ئۈچۈن، مەن ئىقتىدارلىق قىلغان بارلىق ئۇستىلارنى

*21. بۇ، ئىبادەت چېدىرىغا بېرىلگەن باشقا ئاتالغۇ.

ئۇنىڭ كىيىملىرىنى تىكىشكە بۇيرۇغىن. [4] ئۇلار كۆكرەكلىك، ئېفود، پەرىجە، كەشتىلەنگەن تونچە كۆينەك، سەللە ۋە كەمەرلەرنى تىكىپ تەخ قىلسۇن. ئۇلار بۇ مۇقەددەس كىيىم-كېچەكلەرنى ئاكاڭ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ماڭا روھانىيلىق قىلىدىغان ئوغۇللىرى ئۈچۈن تەييارلىسۇن. [5] ئۇستىلار بۇلارنى زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپ قاتارلىقلار بىلەن تىكسۇن.

ئېفود دېگەن كىيىمنىڭ لايىھەسى

[6] — ئېفود زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلغان رەختتىن قولى چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن تىكىلسۇن. [7] ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۈرە تاسمىسى بولسۇن. ئۇنىڭ ئالدى ۋە كەينى قىسمى بۇ ئىككى تاسما ئارقىلىق تۇتاشتۇرۇلسۇن. [8] ئۇنىڭدىن باشقا، كەمەر تەييارلانسۇن. كەمەر زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلغان رەختتىن ئۇستىلىق بىلەن تىكىلسۇن. [9] ئىككى دانە يوللۇق ھېقىق تېپىپ كېلىنىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىسرائىلنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ ئىسىملىرى ئويۇلسۇن. [10] ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى تۇغۇلۇش تەرتىپى بويىچە ھەربىر تاشقا ئالتىدىن ئويۇلسۇن. [11] ئىسىملار ئۇستىلار تەرىپىدىن مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك ئويۇلۇپ، ئىككى دانە ئالتۇن كۆزلۈككە قويۇلسۇن. [12] ئاندىن، ئۇلار ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۈرە تاسمىسىغا قادىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ خاتىرە تېشى قىلىنسۇن. ھارۇن ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى مۈرىسىگە مانا مۇشۇنداق ئېلىپ، مەن — پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا خاتىرە قىلسۇن. [13-14] يەنە ساپ ئالتۇندىن ئېشىلگەن شوينىدەك ئىككى تال ئالتۇن زەنجىر سوقۇلسۇن. بۇ زەنجىرلەر ھېقىق قويۇلغان كۆزلۈككە ئۇلانسۇن.

كۆكرەكلىك ياساش

[15] ــ خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن كىيىلىدىغان كۆكرەكلىك قولى
چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن تىكىلسۇن. تىكىلىش ئۇسۇلى ئەفود بىلەن
ئوخشاش بولۇپ، زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە
كەندىر يىپ بىلەن تىكىلسۇن. [16] كۆكرەكلىكنىڭ ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى
ئوخشاشلا يىگىرمە ئىككى سانتىمېتىردىن قىلىنىپ، تۆت چاسا ھەم ئىككى
قات، يەنى يانچۇقلۇق قىلىپ تىكىلسۇن. [17] ئۇستىگە تۆت قۇر قىممەتلىك تاش
ئورنىتىلسۇن. بىرىنچى قۇرىغا قىزىل ياقۇت، توپاز ۋە زۇمرەت ئورنىتىلسۇن.
[18] ئىككىنچى قۇرىغا كۆك قاشتاش، كۆك ياقۇت ۋە ئالماس ئورنىتىلسۇن.
[19] ئۈچىنچى قۇرىغا سۆسۈن ياقۇت، ھېقىق ۋە سۆسۈن كۋارتس ئورنىتىلسۇن.
[20] تۆتىنچى قۇرىغا رەڭسىز ياقۇت، يوللۇق ھېقىق ۋە يېشىل قاشتاش
ئورنىتىلسۇن. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئالتۇن كۆزلۈككە ئېلىنىپ، كۆكرەكلىككە
قادالسۇن. [21] ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىگە ۋەكىللىك قىلىدىغان بۇ
ئون ئىككى قىممەتلىك تاشقا ئون ئىككى قەبىلىنىڭ ئىسمى خۇددى مۆھۈرگە
ئويۇلغان نەقىشلەردەك بىردىن ئويۇلسۇن.

[22] كۆكرەكلىكنى ئەفودقا بېكىتىش ئۈچۈن، ساپ ئالتۇندىن ئېشىلگەن
شوينىدەك ئىككى تال زەنجىر سوقۇلسۇن. [23] كۆكرەكلىكنىڭ ئۈستى
تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجىكىنىڭ ھەربىرىگە بىردىن ئالتۇن ھالقا بېكىتىلسۇن.
[24] زەنجىرلەر ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، [25] ئەفود
تاسمىسىنىڭ ئالدى تەرىپىدىكى ئىككى ئالتۇن كۆزلۈككە ئۇلانسۇن.
[26] كۆكرەكلىكنىڭ تۆۋەن تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجەكنىڭ ئەفودقا تېگىپ
تۇرىدىغان ئىچكى يۈزىگە ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلسۇن. [27] شۇنداقلا،
يەنە ئەفودنىڭ بەل قىسمىغا، يەنى كەمەرنىڭ يۇقىرىسىغىلا ئىككى دانە

ئالتۇن ھالقا بېكىتىلسۇن. [28] بىر تال كۆك يىپ ئارقىلىق كۆكرەكلىكتىكى ھالقىلار بىلەن ئېفودتىكى ھالقىلار ئۆزئارا ئۇلانسۇن. مۇشۇنداق بولغاندا، كۆكرەكلىك پۇلاڭلاپ كەتمەي، ئېفودقا چاپلىشىپ تۇرىدۇ.

[29] شۇنداق قىلىپ، ھارۇن ئىبادەت چېدىرىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرگەندە، ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنىڭ ئىسمى ئويۇلغان كۆكرەكلىكنى خۇدانىڭ ئالدىدا خاتىرە سۈپىتىدە ھەر دائىم مەيدىسىگە ئېسىۋالسۇن. [30] بۇنىڭدىن سىرت، يەنە «ئۇرىم» ۋە «تۇممىم»لارنى* كۆكرەكلىكنىڭ ئىچىگە سېلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا خاتىرە سۈپىتىدە مەيدىسىگە ئېسىۋالسۇن. مۇشۇنداق قىلغاندا، ھارۇن چېدىردىكى مۇقەددەس جايغا كىرگەندە، ھەر دائىم ئىسرائىللارغا قارىتىلغان خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلدۈرىدىغان نەرسىلەرنى مەيدىسىگە ئېسىۋالغان بولىدۇ.

روھانىيلار كىيىدىغان باشقا كىيىملەر

[31] ــ ئېفودنىڭ ئىچىگە كىيىلىدىغان پەرىجە تىكىلسۇن. پەرىجىنىڭ رەڭگى پۈتۈنلەي كۆك بولسۇن. [32] پەرىجىگە ئويما ياقا ئېچىپ، يىرتىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ياقىنىڭ چۆرىسىگە پەۋاز تۇتۇلسۇن. [33-34] پەرىجىنىڭ ئاياغ پېشىنىڭ چۆرىسىگە كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ رەختتىن ئانارنىڭ نۇسخىسى كەشتىلىنىپ، ھەر ئىككى ئانارنىڭ ئوتتۇرىسىغا بىردىن ساپ ئالتۇندىن ياسالغان كىچىك قوڭغۇراق ئېسىلسۇن. [35] ھارۇن روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىگەن چاغدا، بۇ پەرىجىنى كىيىۋالسۇن.

*30. كۆپ تەرەپلىمە ئىزدىنىشلەرگە ئاساسلانغاندا، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئىزدىگەن چاغدا تاشلىنىدىغان مۇقەددەس چەك بولۇشى مۇمكىن. «ئۇرىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «قارغاش» بولۇپ، «بولمايدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن. «تۇممىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «تەلتۆكۈس» بولۇپ، «بولىدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن.

مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇ مۇقەددەس جايغا كىرىپ چىققاندا، مەن قوڭغۇراق
ئاۋازىنى ئاڭلايمەن ـ دە، بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ جېنىنى ئالمايمەن.
[36] ساپ ئالتۇندىن بىر قاداق ياسالسۇن، ئۇنىڭ ئۈستىگە «پەرۋەردىگارغا
ئاتالدى» دېگەن خەتلەر مۆھۈرگە ئويۇلغاندەك ئويۇلسۇن. [37] قاداق بىر تال
كۆك رەڭلىك يىپ بىلەن سەللىنىڭ ئالدىغا تاقاپ قويۇلسۇن. [38] ھارۇن بۇ
ئالتۇن قاداقنى پېشانىسىگە دائىم تاقىۋېلىش ئارقىلىق، كۆپچىلىكنىڭ قۇربانلىق
قىلىش بىلەن ئۆزلىرىنى گۇناھكار ھېسابلىغانلىقىدىكى ئومۇمىي مەسئۇلىيەتنى
ئۆز ئۈستىگە ئالغانلىقىنى بىلدۈرسۇن. بۇ ئالتۇن قاداق ھارۇننىڭ پېشانىسىدە
دائىم بولسۇن. مۇشۇنداق بولغاندا، كۆپچىلىك خۇدا تەرىپىدىن قوبۇل
قىلىنىدۇ.

[39] ھارۇن ئۈچۈن كەندىر يىپتىن تونچە كۆينەك ۋە سەللە توقۇلسۇن ھەم
كەمەر كەشتىلەنسۇن. [40] ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۈچۈنمۇ شۇنداق قىلىنسۇن.
شۇنداق بولغاندا، ئۇلار سالاپەتلىك كۆرۈنۈپ، باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىگە
ئېرىشىدۇ. [41] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى روھانىيلىق كىيىملىرىنى كىيگەندىن
كېيىن، سەن ئۇلارنىڭ بېشىغا مۇقەددەس ياغ سۈركە ۋە روھانىيلىق
ۋەزىپىسىگە تەيىنلە. ئۇلارنى ماڭا روھانىيلىق قىلىش ئۈچۈن ئاجرات.

[42] بۇنىڭدىن باشقا، كەندىر يىپتىن ئۇلار ئۈچۈن تامبال تىكتۈرۈلسۇن.
تامبال بەلدىن تىزغىچە كېلىدىغان قىلىپ تىكىلىپ، ئاستىنقى بەدەننى يېپىپ
تۇرسۇن. [43] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش
چېدىرىغا كىرىپ ـ چىققاندا ياكى ئۇنىڭ ئىچىدىكى مۇقەددەس جايدا
ۋەزىپىسىنى ئۆتەش ئۈچۈن قۇربانلىق سۇپىسىغا يېقىنلاشقاندا گۇناھ
ئۆتكۈزۈپ ئۆلۈمگە بۇيرۇلماسلىقى ئۈچۈن، تامبال كىيىۋالسۇن. مانا بۇ ھارۇن
ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى مەڭگۈ بويسۇنىدىغان نىزام بولسۇن.

ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ روھانىي بولۇشى

29 [1] ـــ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە ئاجراتقاندا، تۆۋەندىكى رەسىم ـ قائىدە بويىچە ئىش كۆر: ئەركەك موزايدىن بىرنى ۋە ئەيىبسىز قوچقاردىن ئىككىنى تاللا. [2] يەنە ئەڭ ياخشى بۇغداي ئۇنىدىن پېتىر نان، ماي قوشۇلغان پېتىر توقاچ ۋە ماي سۈرتۈلگەن پېتىر چەلپەكلەر تەييارلا. [3] بۇ نانلارنى سېۋەتكە سېلىپ، پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىغا ئېلىپ كەل ھەم ئەركەك موزاي ۋە ئىككى دانە قوچقارنىمۇ يېتىلەپ كەل. [4] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى چېدىرنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ، بەدەنلىرىنى يۇغىن. [5] ئاندىن، ھارۇنغا تونچە كۆينەك، پەرىجە ۋە ئېفودنى كىيدۈر. شۇنداقلا، ئۇنىڭغا كۆكرەكلىكنى تاقاپ، نەپىس توقۇلغان ئېفود كەمىرىنى باغلاپ قويغىن. [6] شۇنىڭ بىلەن بىرگە، سەللىنى كىيدۈرۈپ، سەللىنىڭ ئالدىغا ئالتۇن قاداقنى تاقاپ قويغىن. [7] ئۇنىڭدىن كېيىن، مۇقەددەس ياغنى ئۇنىڭ بېشىغا قۇيۇپ، ئۇنى روھانىي قىلىپ تەيىنلىگىن. [8] ئاندىن، ھارۇننىڭ ئوغۇللىرىنىڭمۇ پەرىجىلىرىنى [9] ۋە سەللىلىرىنى كىيدۈرۈپ، كەمەرلىرىنى باغلا. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇلار مانا بۇ مەڭگۈلۈك قائىدە بويىچە روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە ئېرىشىدۇ. سەن مانا مۇشۇنداق قائىدە بويىچە ئۇلارنى مۇقەددەس ۋەزىپىگە ئاجرات.

قۇربانلىق قىلىش توغرىسىدىكى قائىدە

[10] ـــ سەن ئەركەك موزاينى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەل. ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوللىرىنى موزاينىڭ بېشىغا قويسۇن. [11] سەن چېدىر ئاغزى ئالدىدا پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا موزاينى بوغۇزلا، [12] ئاندىن قېنىدىن ئازراق ئېلىپ كېلىپ، بارمىقىڭ بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى مۈڭگۈزلەرگە سۈركەپ قويغىن. قالغان

قانىنى سۇپىنىڭ ئاياغ تەرىپىگە تۆك. [13] موزاينىڭ چاۋا مېيى، جىگەرنىڭ ئەڭ ياخشى يېرى ۋە ئىككى بۆرىكنى مايلىرى بىلەن قوشۇپ سۇپىدا كۆيدۈر. [14] لېكىن، موزاينىڭ تېرىسى، گۆشى ۋە ئىچكى ئەزالىرىنى قارارگاھنىڭ سىرتىدا كۆيدۈر. مانا بۇ گۇناھ كەچۈرۈم بولۇش قۇربانلىقىدۇر.

[15] قوچقارلاردىن بىرىنى ئېلىپ كەل، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوللىرىنى قوچقارنىڭ بېشىغا قويسۇن. [16] ئاندىن قوچقارنى بوغۇزلاپ، قېنىنى سۇپىنىڭ تۆت تەرىپىگە چاچ. [17] ئاندىن، قوچقارنى پارچىلاپ، ئۇنىڭ ئۈچەي ـ باغىرلىرى ۋە پۇتلىرىنى پاكىز تازىلاپ، ئۇلارنى قۇربانلىق سۇپىسىغا قويغىن. [18] ئاندىن كېيىن، ئۇلارنى كۆيدۈرگىن. مانا بۇ، خۇداغا ئاتالغان خۇش پۇراقلىق كۆيدۈرمە قۇربانلىقتۇر.

[19] ئۇنىڭدىن كېيىن، ئىككىنچى قوچقارنى يېتىلەپ كەل. ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوللىرىنى ئۇنىڭ بېشىغا قويسۇن. [20] سەن بۇ قوچقارنى بوغۇزلاپ، قېنىدىن ئازراق ئېلىپ، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئوڭ قۇلىقىنىڭ يۇمشىقىغا، ئوڭ قولىنىڭ ۋە ئوڭ پۇتىنىڭ باشمالتىقىغا سۈركەپ قوي. ئېشىپ قالغان قانىنى قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تۆت تەرىپىگە چاچ. [21] ئاندىن، مۇقەددەس ياغ ۋە سۇپىدىكى قاندىن ئازراق ئېلىپ، قولۇڭ بىلەن ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا ھەم ئۇلارنىڭ كىيىملىرىگە سەپكىن. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇلار ھەم ئۇلارنىڭ كىيىملىرىمۇ مۇقەددەس بولىدۇ.

[22] بۇ قوچقار ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ روھانىيلىققا ئاجرىتىلىشىغا ئىشلىتىلگەنلىكتىن، سەن ئۇنىڭ مېيى، يەنى قۇيرۇقى، چاۋا مېيى، بۆرەك مېيى، شۇنداقلا ئىككى تال بۆرىكى، جىگىرىنىڭ ئەڭ ياخشى يېرى ۋە ئوڭ يانپېشىنى ئايرىۋال. [23] بۇنىڭدىن سىرت، يەنە پەرۋەردىگارغا ئاتالغان سېۋەت ئىچىدىكى پېتىر نان، مايلىق پېتىر توقاچ ۋە نېپىز پېتىر چەلپەكلەرنىڭ ھەرقايسىسىدىن بىردىن ئېلىپ، [24] ئۇلارنى ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ قولىغا تۇتقۇز. ئۇلار بۇ نەرسىلەرنى تۇتۇپ تۇرۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا

پۇلاڭلىتىپ ئاتىسۇن. مانا بۇ پۇلاڭلاتما قۇربانلىقتۇر. [25] ئاندىن، سەن بۇ نەرسىلەرنى ئۇلارنىڭ قولىدىن ئېلىپ، سۇپىغا قويۇپ كۆيدۈرۈپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىش بىلەن بىللە، پەرۋەردىگارنى خۇرسەن قىلىدىغان خۇش پۇراقلىق پۇلاڭلاتما قۇربانلىقنى قىل. [26] روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمىغا ئىشلىتىلگەن قوچقارنىڭ تۆش گۆشىنى قولۇڭغا ئېلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا پۇلاڭلات. قوچقارنىڭ قالغان گۆشى سېنىڭ بولىدۇ.

[27] روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمىغا ئىشلىتىلگەن قوچقارنىڭ گۆشى، يەنى پۇلاڭلاتما قۇربانلىققا ئىشلىتىلگەن تۆش گۆش ۋە يۇقىرى كۆتۈرۈپ پەرۋەردىگارغا ئاتالغان يانپاش گۆشلەر مۇقەددەس قىلىنسۇن ھەم ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا تەۋە بولسۇن. [28] شۇڭا، بۇنىڭدىن كېيىن ئىسرائىللار ئامانلىق قۇربانلىقىنى بەرگەندە، ئۇ ئىككى خىل گۆش ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ نېسىۋىسى بولىدۇ.

[29] ھارۇننىڭ ئورنىنى باسىدىغانلار ئۇنىڭ مۇقەددەس كىيىملىرىگە ۋارىسلىق قىلسۇن. ئۇلار مۇقەددەس ياغ بىلەن سۈركىلىپ روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە تەيىنلىنىپ، ئۇنىڭ خىزمىتىنى داۋاملاشتۇرغاندا، بۇ كىيىملەرنى كىيسۇن. [30] ھارۇننىڭ خىزمىتىنى داۋاملاشتۇرىدىغان ئوغلى ھەر قېتىم پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى ئىچىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرىپ روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىگەندە، بۇ مۇقەددەس كىيىمنى ئۇدا يەتتە كۈن كىيسۇن.

[31] روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمىغا ئىشلىتىلگەن قوچقارنىڭ گۆشى ئىبادەت جايى ئىچىدە پىشۇرۇلسۇن. [32] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوچقارنىڭ گۆشى ۋە سېۋەتتىكى نانلارنى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئاغزى ئالدىدا يېسۇن. [33] ئۇلار گۇناھ كەچۈرۈم قىلىنىش ھەم روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمىدا ئىشلىتىلگەن مۇشۇ تائاملارغا پەقەت ئۆزلىرىلا ئېغىز تەگسۇن. ئادەتتىكى كىشىلەرنىڭ ئېغىز تېگىشىگە بولمايدۇ.

چۈنكى، بۇ تائاملار مۇقەددەس قىلىنغان. [34] ئەگەر گۆش ۋە نانلار ئەتىسى سەھەرگىچە يېيىلمىگەن بولسا، يېمەي كۆيدۈرۈۋېتىلسۇن. چۈنكى، بۇ تائاملار مۇقەددەستۇر.

[35] سەن مېنىڭ ئەمرىم بويىچە هارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۈچۈن يەتتە كۈنگىچە ۋەزىپە ئۆتكۈزۈپ بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈز. [36] هەر كۈنى، بىر موزايىنى گۇناھ كەچۈرۈم قىلىنىش قۇربانلىقى ئورنىدا بوغۇزلا. ئاندىن، قۇربانلىق سۇپىسىنى پاكلاپ، ئۇنى مۇقەددەس قىلىش ئۈچۈن، ياغلا. [37] قۇربانلىق سۇپىسىنى ئۇدا يەتتە كۈنگىچە پاكلاپ، مۇقەددەس قىل. شۇنداق قىلغاندا، ئۇ پۈتۈنلەي مۇقەددەس بولىدۇ. قۇربانلىق سۇپىسىغا تەگكەننىڭ هەممىسى مۇقەددەس بولىدۇ.

كۈندىلىك قۇربانلىق توغرىسىدا

[38] ــ هەر كۈنى قۇربانلىق سۇپىسىدا بىر ياشلىق قوزىدىن ئىككىسى قۇربانلىق قىلىنسۇن. [39] ئۇلارنىڭ بىرى ئەتىگەندە، بىرى كەچقۇرۇن قۇربانلىق قىلىنسۇن. [40] بىرىنچى قوزا قۇربانلىق قىلىنغاندا، ئىككى كىلو بۇغداي ئۇنى بىر لىتىر زەيتۇن يېغى بىلەن ئارىلاشتۇرۇلۇپ ئاتالسۇن. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، يەنە بىر لىتىر شارابمۇ ئىچىملىك هەدىيىسى سۈپىتىدە ئاتالسۇن. [41] يەنە بىر قوزا كەچقۇرۇن قۇربانلىق قىلىنسۇن. بۇمۇ ئەتىگەندىكى بۇغداي ۋە ئىچىملىك هەدىيىسىگە ئوخشاش قائىدىدە قۇربانلىق قىلىنىپ، خۇش پۇراقلىق كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۈپىتىدە پەرۋەردىگارغا ئاتالسۇن.

[42] كۆيدۈرمە قۇربانلىق پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئاغزىدا مېنىڭ ــ پەرۋەردىگارنىڭ هۇزۇرىدا ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ئۆتكۈزۈلۈپ تۇرسۇن. مەن بۇ يەردە خەلقىمگە ئۆزۈمنى ئاشكارىلاپ، سەن بىلەن سۆزلىشىمەن. [43] بۇ يەر مېنىڭ ئىسرائىللار بىلەن ئۇچرىشىدىغان يېرىمدۇر. بۇ

يەر مېنىڭ پارلاق نۇرۇم بىلەن مۇقەددەس بولىدۇ.
[44] مەن پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى ۋە قۇربانلىق سۇپىسىنىلا مۇقەددەس قىلىپ قالماستىن، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ماڭا روھانىيلىق قىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنىمۇ مۇقەددەس قىلىمەن. [45] مەن ئىسرائىللارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇپ، ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىمەن. [46] ئۇلار مېنىڭ ئۆزلىرىنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان خۇدا ئىكەنلىكىمنى بىلىدۇ ھەمدە مېنىڭ ئۇلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىشىم ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇشۇم ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى چۈشىنىدۇ. مەن مەڭگۈ بار بولغۇچى پەرۋەردىگاردۇرمەن.

ئىسرىقدان

30 [1] ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بىر ئىسرىقدان ياساڭلار. [2] ئىسرىقدان تۆت چاسا بولسۇن، ئېگىزلىكى بىر، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى يېرىم مېتىردىن قىلىنسۇن. ئىسرىقداننىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى مۈڭگۈزلەر ئىسرىقدان بىلەن بىر پۈتۈن قىلىپ ياسالسۇن. [3] ئۇنىڭ ئۈستى، تۆت ئەتراپى ۋە تۆت مۈڭگۈزى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، چۆرىسىگە ئالتۇن جىيەك قويۇلسۇن. [4] ئىسرىقداننى كۆتۈرىدىغان بالداقلارنى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن، ئىككى ئالتۇن ھالقا ياسىلىپ، ئىككى ياندىكى جىيەكلەرنىڭ ئاستىغا بېكىتىلسۇن. [5] بالداقلار ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن. [6] ئىسرىقدان ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىدىكى پەردىنىڭ سىرتىدا، ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىدىكى «مېھىر-شەپقەت تەختى»گە قارىتىپ قويۇلسۇن. ئۇ يەر مەن سىلەر بىلەن ئۇچرىشىدىغان يەردۇر.
[7] ھەر كۈنى ئەتىگەنلىكى باش روھاني ھارۇن چىراغلارنى رەتلىگىلى كەلگەندە، ئىسرىقداندا خۇشبۇي ئىسرىقلارنى كۆيدۈرسۇن. [8] كەچقۇرۇن چىراغلار يېقىلغاندىمۇ ئىسرىق سېلىنسۇن. ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ئۈزمەي

مۇشۇنداق ئىسرىق سېلىنىپ تۇرسۇن. [9] بۇ ئىسرىقداندا مەنئى قىلىنغان
ئىسرىقلار كۆيدۈرۈلمىسۇن ھەمدە كۆيدۈرمە قۇربانلىق، بۇغداي ياكى
ئىچىملىك ھەدىيىسى قىلىنمىسۇن. [10] ھارۇن يىلدا بىر قېتىم گۇناھ يۇيۇش
مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ، گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلالايدىغان مال قېنىنى
ئىسرىقداننىڭ تۆت مۈڭگۈزىگە سەپسۇن. بۇ مۇراسىم ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە
داۋاملاشتۇرۇلسۇن. چۈنكى بۇ تولۇق مۇقەددەس قىلىنغان، پەرۋەردىگارغا
ئاتالغان ئىسرىقداندۇر.

گۇناھنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشىغا تاپشۇرۇلىدىغان پۇل

[11] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
[12] — سەن ئىسرائىللارنىڭ نوپۇسىنى تەكشۈرگەن ۋاقتىڭدا، رويخەتكە
ئېلىنغان ھەربىر ئەر ئۆزلىرىنىڭ بالا ـ قازادىن ساقلىنىشى ئۈچۈن، شۇ
مەيداندا مەن — پەرۋەردىگارغا ھاياتلىق تۆلەم پۇلى تاپشۇرسۇن.
[13] رويخەتكە ئېلىنغانلار رەسمىي ئۆلچەم بويىچە كىشى بېشىغا ئالتە گرامدىن
كۈمۈش تاپشۇرسۇن. بۇ، پەرۋەردىگارغا ئاتالغان ھەدىيە بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.
[14] يىگىرمە ياشتىن ئاشقانلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارغا ھەدىيە
تاپشۇرۇشى كېرەك. [15] جېنىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن بېرىلىدىغان بۇ خىل
ھەدىيىنى بايلار ئارتۇق تاپشۇرۇۋەتمىسۇن. كەمبەغەللەرمۇ كەم تاپشۇرۇپ
قويمىسۇن. [16] گۇناھنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن يىغىۋېلىنغان پۇللار
پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ خىراجىتى قىلىنسۇن. بۇ پۇللار
ماڭا ئۇلارنى ياد ئەتكۈزىدۇ ۋە ئۇلارنى گۇناھتىن ساقىت قىلىدۇ.

پاكلىنىش دېسى

[17] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

[18] ـــ تۇچتىن بىر داس ياسىتىلسۇن ۋە داس قويغۇچمۇ تۇچتىن قۇيدۇرۇلۇپ، ئۇلار پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئوتتۇرىسىغا قويۇلسۇن ھەم داسقا سۇ قۇيۇپ قويۇلسۇن.
[19-20] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى چېدىرغا كىرگىنىدە ياكى قۇربانلىق سۇپىسىغا قۇربانلىق سۇنغىلى كەلگىنىدە، بۇ داستىكى سۇدا پۇت ـ قوللىرىنى يۇسۇن. بولمىسا، ئۇلار ئۆلتۈرۈلىدۇ. [21] ئۇلار پۇت ـ قولىنى يۇغاندىلا، ئۆلۈمدىن خالىي بولىدۇ. بۇ، ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى مەڭگۈ رىئايە قىلىدىغان قائىدە بولسۇن.

مۇقەددەس ياغ تەييارلاش ئۇسۇلى

[22] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
[23] ـــ رەسمىي ئۆلچەم بويىچە ئەڭ ئېسىل خۇشبۇي دورا ـ دەرمەكلەردىن، يەنى مۇرمەككى سۇيۇقلۇقىدىن ئالتە كىلو، گۈل دارچىنىدىن ئۈچ كىلو، ئېگىردىن ئۈچ كىلو، [24] قوۋزاقدارچىنىدىن ئالتە كىلو ۋە زەيتۇن يېغىدىن تۆت لىتىر تەييارلىنىپ، [25] خۇشبۇي دورا ـ دەرمەكلەرنى تەڭشەش ئۇسۇلى بويىچە ئارىلاشتۇرۇلۇپ، مۇقەددەس ياغ ياسالسۇن. [26] بۇ ياغ بىلەن پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى، ئەھدە ساندۇقى، [27] شىرە ۋە ئۇنىڭ سايمانلىرى، چىراغدان ۋە ئۇنىڭ سايمانلىرى، ئىسرىقدان، [28] كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى ۋە سۇپىنىڭ بارلىق سايمانلىرى، پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ قاتارلىقلار ياغلىنىپ، [29] تەلتۆكۈس مۇقەددەس قىلىنسۇن. بۇ نەرسىلەرگە تەگكەن نەرسىلەرمۇ مۇقەددەس بولىدۇ.
[30] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ماڭا ئاجرىتىلىپ، مېنىڭ ھۇزۇرۇمدا روھانىيلىق قىلىشى ئۈچۈن، يەنە مۇشۇ ياغ بىلەن ئۇلارنى ياغلاپ قويغىن.
[31] ئىسرائىللارغا شۇنى ئېيتقىنكى، بۇ ياغ ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە

مۇقەددەستۇر. [32] شۇڭا، بۇ ياغ ھەرگىزمۇ ئادەتتىكى كىشىلەر ئۈچۈن
ئىشلىتىلمىسۇن ھەم ئوخشىتىپ ياسالمىسۇن، چۈنكى ئۇ مۇقەددەستۇر.
سىلەرمۇ ئۇنى مۇقەددەس، دەپ بىلىشىڭلار كېرەك. [33] كىمدەكىم بۇنداق
ياغنى ئۆزى ئوخشىتىپ ياسىسا ياكى روھانىيلاردىن باشقا ھەرقانداق
كىشىگە سۈركىسە، ئۇ خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ.

ئىسرىق ياساش ئۇسۇلى

[34] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
— ئىسرىققا ئىشلىتىلىدىغان يېلىم، قۇلۇلە قېپى تالقىنى، ئاق دېۋىرقاي ۋە
ساپ مەستەكلەردىن ئوخشاش مىقداردا ئېلىپ، [35] ئۇنى ئادەتتىكى خۇشبۇي
ئەتىر ياساش ئۇسۇلى بويىچە تەڭشەپ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئازراق تۇز
ئارىلاشتۇرۇپ، ساپ ۋە مۇقەددەس ئىسرىق ياسالسۇن. [36] بۇ ئىسرىقلاردىن
ئازراق ئېلىنىپ، تالقاندەك ئۇششاق يانجىلىپ، پەرۋەردىگار بىلەن
ئۇچرىشىش چېدىرى ئىچىدىكى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىغا قويۇلسۇن. مەن
ئۇ يەردە سىلەر بىلەن ئۇچرىشىمەن. سىلەر بۇ ئىسرىقنى ئەڭ مۇقەددەس
ئىسرىق، دەپ بىلىڭلار. [37] لېكىن، سىلەر ئۆزۈڭلار ئۈچۈن بۇ خىل ئۇسۇلدا
ئىسرىق ياسىماڭلار. چۈنكى، بۇ خىل ئىسرىق پەقەت پەرۋەردىگارغىلا
خاستۇر. [38] ئۆزلىرى ھۇزۇرلىنىش ئۈچۈن بۇ خىل ئىسرىققا ئوخشىتىپ
ئىسرىق ياسىغانلارنىڭ ھەممىسى خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ.

ئىبادەت جايى ياسىغۇچى ئۇستىلارنىڭ تاللىنىشى

31 [1] پەرۋەردىگار خۇدا مۇساغا مۇنداق دېدى:
[2] — قارا! مەن يەھۇدا قەبىلىسىدىن خۇرنىڭ نەۋرىسى، ئۇرىنىڭ
ئوغلى بىزالىلنى تاللىدىم. [3] مەن ئۇنى ئۆز روھىم بىلەن چۆمۈلدۈرۈپ، ئۇنىڭغا

ئەقىل ـ پاراسەت، بىلىم ۋە خىلمۇخىل ھۈنەر ـ سەنئەت ئىقتىدارىنى ئاتا قىلدىم. [4] ئۇ ھازىر خىلمۇخىل ھۈنەرلەرنى، يەنى ئالتۇن، كۈمۈش ۋە تۇچتىن ھەر خىل نەرسىلەرنى ياساش، [5] قىممەتلىك تاشلارنى كېسىش ۋە ئۇلارنى زىننەت بۇيۇملىرىغا سېلىش، ياغاچلارغا نەقىش ئويۇشتەك ھۈنەرلەرنى بىلىدۇ.

[6] مەن يەنە دان قەبىلىسىدىن ئاخىساماقنىڭ ئوغلى ئوھولىيابنى ئۇنىڭغا ياردەمچىلىككە تەيىنلىدىم. شۇنىڭدەك، بارلىق ئۇستا ھۈنەرۋەنلەرگىمۇ تېخىمۇ كۆپ ئەقىل ـ پاراسەت ئاتا قىلىپ، ئۇلارغا مەن تاپىلىغان نەرسىلەرنى ياساش قابىلىيىتىنى بەردىم. [7] ئۇلارنىڭ ۋەزىپىسى: پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى، ئەھدە ساندۇقى ۋە ئۇنىڭ ئۈستىگە قويۇلىدىغان ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» ھەم چېدىر ئىچىدىكى بارلىق سايمانلارنى، [8] شىرە ۋە شىرەنىڭ سايمانلىرىنى، ساپ ئالتۇندىن ياسىلىدىغان چىراغدان ۋە چىراغداننىڭ سايمانلىرىنى ھەمدە ئىسرىقدان، [9] كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى ۋە سۇپىدىكى بارلىق سايمانلارنى، شۇنداقلا پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچنى ياساش، [10] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىگەندە كىيىدىغان نەپىس مۇقەددەس كىيىملەرنى تىكىش، [11] مۇقەددەس ياغ ۋە مۇقەددەس جايدا ئىشلىتىلىدىغان خۇشبۇي ئىسرىق ياساش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئۇلار بۇلارنىڭ ھەممىسىنى مېنىڭ ئەمرىم بويىچە قىلسۇن.

دەم ئېلىش كۈنىگە قاتتىق رىئايە قىلىش

[12-13] پەرۋەردىگار مۇساغا ئىسرائىللارغا مۇنۇلارنى يەتكۈزۈشنى تاپىلىدى:

ــــ سىلەر مەن بەلگىلىگەن دەم ئېلىش كۈنىگە چوقۇم قاتتىق رىئايە

قىلىڭلار. چۈنكى، بۇ مەن بىلەن سىلەر ئوتتۇرىمىزدىكى مەڭگۈلۈك بەلگىدۇر. بۇ، سىلەرنى پاك قىلغۇچىنىڭ مەن ــ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلدۇرىدۇ. [14] سىلەر دەم ئېلىش كۈنىگە قاتتىق رىئايە قىلىڭلار. چۈنكى، بۇ مۇقەددەس كۈن. بۇ كۈنگە ئەمەل قىلماي، ئادەتتىكى كۈندىكىدەك ئىشلىگەنلەر ئىسرائىل قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىپ، ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن. [15] ئىش قىلىشقا ئۈچۈن ئالتە كۈن بار. لېكىن، يەتتىنچى كۈنى ماڭا ئاتىلىدىغان دەم ئېلىش كۈنىدۇر. بۇ كۈنى ئىش قىلغانلىكى كىشىگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن. [16] ئىسرائىللار تۈزۈلگەن ئەھدىنىڭ بەلگىسى سۈپىتىدە بۇ كۈنگە مەڭگۈ قاتتىق رىئايە قىلسۇن. [17] بۇ، مەن بىلەن ئىسرائىللار ئوتتۇرىسىدىكى مەڭگۈلۈك بەلگىدۇر. چۈنكى، مەن ــ پەرۋەردىگار ئالتە كۈندە پۈتۈن ئالەمنى ياراتتىم، يەتتىنچى كۈنى ئىشنى توختىتىپ ئارام ئالدىم.

[18] خۇدا سىناي تېغىدا مۇساغا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، پەرزلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختىنى ئۇنىڭغا تاپشۇردى. تاشقا خۇدا پەرزلەرنى ئۆز قولى بىلەن يازغانىدى.

ئالتۇن موزاي

32 [1] ئىسرائىللار مۇسانىڭ شۇنچە ۋاقىتتىن بېرى تاغدىن چۈشمىگەنلىكىنى كۆرۈپ، ھارۇننىڭ ئەتراپىغا ئولىشىۋېلىپ، ئۇنىڭغا:

ــ تۇرۇڭ! بىزگە يول باشلاپ ماڭىدىغان بۇت ياساپ بېرىڭ! بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ھېلىقى مۇسانىڭ نېمە بولۇپ كەتكەنلىكىنى بىلەلمىدۇق، ــ دېيىشتى.

[2] ھارۇن ئۇلارغا:

ــ خوتۇن، بالا ـ چاقىلىرىڭلارنىڭ قۇلىقىدىكى ئالتۇن ھالقىلارنى ماڭا

ئەكېلىپ بېرىڭلار، ــ دېدى. 3 ئۇلار ئالتۇن ھالقىلارنى ئېلىپ، ھارۇننىڭ
ئالدىغا كېلىشتى. 4 ھارۇن ھالقىلارنى ئىشلىتىپ، موزاي سۈرىتىدە بىر بۇت
ياسىدى.

خالايىق:

ــ ئەي ئىسرائىل خەلقى، بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ئىلاھىمىز مانا
شۇ! ــ دېيىشتى.

5 ھارۇن بۇنى كۆرۈپ، ئالتۇن موزاي بۇتنىڭ ئالدىغا بىر قۇربانلىق سۇپىسى
ياساپ:

ــ ئەتە پەرۋەردىگار ئۈچۈن ھېيت قىلىمىز، ــ دەپ ئېلان قىلدى.
6 ئەتىسى سەھەردە، خەلق كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ئامانلىق قۇربانلىقىنى
قىلدى. ئاندىن كېيىن، ئولتۇرۇپ خالىغانچە يەپ ـ ئىچىشىپ، كەيپ ـ ساپا
قىلىشتى.

7 پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ سەن دەرھال تاغدىن چۈشكىن! چۈنكى، سەن مىسىردىن ئېلىپ
چىققان خەلقىڭ گۇناھقا تولدى. 8 ئۇلار مەن كۆرسەتكەن يولدىن چەتنەپ
كەتتى. ئۇلار ئالتۇندىن موزاي سۈرىتىدە بۇت ياساپ، ئۇنىڭغا چوقۇنۇپ،
ئۇنىڭ ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىشتى. ئۇلار: «بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان
ئىلاھىمىز مانا شۇ» دېيىشتى. 9 مەن بۇ خەلقنىڭ ئىنتايىن بوينى قاتتىقلىقىنى
بىلدىم. 10 ئەمدى سەن مېنىڭ ئىشىمغا ئارىلاشما، مەن ئۇلارغا غەزىپىمنى
چۈشۈرۈپ ھالاك قىلىۋېتىمەن. سېنى ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى بولسا چوڭ
خەلق قىلىمەن، ــ دېدى.

11 لېكىن، مۇسا پەرۋەردىگارى بولغان خۇداغا مۇنداق دېدى:

ــ ئى پەرۋەردىگار، ئۆز خەلقىڭگە نېمىشقا بۇنداق غەزەپلىنىسەن؟
ئۇلارنى سەن زور قۇدرىتىڭ بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقمىغانمىدىڭ؟ 12 نېمە
ئۈچۈن مىسىرلىقلارغا «خۇداسى ئۇلارنى تاغ ـ دالالاردا پۈتۈنلەي ھالاك

قىلىپ، يەر يۈزىدىن يوقىتىش ئۈچۈن، مەقسەتلىك ھالدا مىسىردىن ئېلىپ
چىققانىكەن» دېيىشكە سەۋەب تېپىپ بېرىسەن؟ غەزىپىڭنى بېسىۋېلىپ،
نىيىتىڭدىن يانغايسەن. ئۆز خەلقىڭگە چوڭ بالايىئاپەت چۈشۈرمىگەيسەن.
[13] خىزمەتكارلىرىڭ ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارنى ئەسلىگەيسەن. سەن ئۆز
نامىڭ بىلەن قەسەم قىلىپ، ئۇلارغا: «ئەۋلادىڭنى ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك
كۆپ قىلىمەن، بۇ پۈتۈن زېمىننى سېنىڭ ئەۋلادىڭغا مەڭگۈلۈك مىراس قىلىپ
بېرىمەن» دېگەنىدىڭ، ــ دېدى. [14] بۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار نىيىتىدىن
يېنىپ، ئۆز خەلقىگە بالايىئاپەت چۈشۈرمىدى.
[15] مۇسا ئىككى يۈزىگە پەرزلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختىنى ئېلىپ
تاغدىن چۈشتى. [16] بۇ ئىككى تاش تاختىغا خۇدا ئۆزى ئەجىر سىڭدۈرۈپ،
ئۇنىڭغا پەرزلەرنى ئۆز قولى بىلەن يازغانىدى.
[17] يەشۇئا خالايىقنىڭ چۇقان ـ سۈرەن ئاۋازىنى ئاڭلاپ، مۇساغا:
ــ قارارگاھتا جەڭنىڭ ئاۋازى چىقىۋاتقاندەك قىلىدۇ! ــ دېدى.
[18] مۇسا ئۇنىڭغا:
ــ جەڭ غەلىبىسىنىڭ تەنتەنىسىگىمۇ، مەغلۇبىيەت پەريادىغىمۇ
ئوخشىمايدۇ، بەلكى ناخشا ـ كۈي ساداسى! ــ دېدى.
[19] مۇسا قارارگاھقا يېقىن كېلىپ، موزاي بۇت ۋە ساماغا چۈشكەن
خالايىقنى كۆرۈپ، غەزىپىنى باسالماي، ئېلىپ چۈشكەن ئىككى تاش
تاختىنى تاغنىڭ ئېتىكىدە يەرگە تاشلاپ چېقىۋەتتى. [20] ئاندىن، ئۇ خالايىق
ياسىۋالغان موزاينى كۆيدۈرۈپ، تالقاندەك قىلىپ سۇغا چېچىۋەتتى ۋە
ئىسرائىللارنى ئۇنى ئىچىشكە بۇيرۇدى. [21] ئۇ ھارۇنغا:
ــ بۇ كىشىلەرنى شۇنچە چوڭ گۇناھقا قويۇۋەتكۇدەك، ئۇلار ساڭا نېمە
قىلغانىدى؟ ــ دېدى.
[22] ھارۇن مۇنداق جاۋاب بەردى:
ــ ماڭا خاپا بولمىغايسەن. بۇ كىشىلەرنىڭ يامانلىق قىلىشقا نىيەت

باغلىغانلىقىدىن سېنىڭ خەۋىرىڭ بار. ئۇلار ماڭا: [23] «بىزگە يول باشلاپ
ماڭىدىغان بۇت ياساپ بېرىڭ! بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ھېلىقى
مۇسانىڭ نېمە بولۇپ كەتكەنلىكىنى بىلەلمىدۇق» دېدى. [24] مەن ئۇلارغا:
«ئالتۇن زىننەت بۇيۇملىرىڭلارنى ئەكېلىڭلار» دېگەنىدىم. ئالتۇن
جابدۇقلىرى بارلار ئەكېلىپ ماڭا تاپشۇردى. مەن بۇ ئالتۇن جابدۇقلارنى ئوتقا
تاشلىۋىدىم، ئۇ موزاي بولۇپ چىقتى.

[25] مۇسا ھارۇننىڭ باشقۇرۇشتا ئامالسىز قالغانلىقى بىلەن، خەلقنىڭ ئۆز
مەيلىچە ئىش قىلىپ، دۈشمەنلىرىنىڭ مەسخىرە نىشانى بولۇپ قالغانلىقىنى
كۆردى. [26] ئۇ قارارگاھنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ قاتتىق ئاۋاز بىلەن:

— پەرۋەردىگار تەرەپتە تۇرىدىغانلار مەن تەرەپكە كېلىڭلار! — دەپ
توۋلىغانىدى، پۈتكۈل لاۋىيلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا يىغىلدى.

[27] مۇسا ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سىلەرگە
ھەممىڭلارنىڭ قىلىچ ئېسىپ، قارارگاھنىڭ بۇ چېتىدىن ئۇ چېتىگىچە
ئارىلاپ، ئۆز قېرىنداشلىرىڭلار، دوست ـ بۇرادەرلىرىڭلار ۋە قوشناڭلارنى
ئۆلتۈرۈشۈڭلارنى بۇيرۇدى، — دېدى. [28] لاۋىيلار بۇيرۇققا بويسۇنۇپ، ئۇ
كۈنى تەخمىنەن ئۈچ مىڭ كىشىنى قىرىۋەتتى.

[29] مۇسا لاۋىيلارغا:

— بۈگۈن ئۆزۈڭلارنى پەرۋەردىگارغا ئاتىدىڭلار. سىلەر ئۆز
ئوغۇللىرىڭلار ۋە قېرىنداشلىرىڭلارنى ئايىمىغانلىقىڭلار ئۈچۈن، بۈگۈن
پەرۋەردىگارنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇيەسسەر بولدۇڭلار، — دېدى.

[30] ئەتىسى، مۇسا خالايىققا:

— سىلەر چوڭ گۇناھ قىلدىڭلار. ئەمدى مەن يەنە تاغقا،
پەرۋەردىگارنىڭ يېنىغا چىقىمەن. سىلەرگە پەرۋەردىگارنىڭ كەچۈرۈمىنى

تىلەيمەن، بەلكىم ئۇنىڭغا مۇيەسسەر بولالىشىم مۇمكىن، ــ دېدى.
31 بۇنىڭ بىلەن، مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىغا چىقىپ:
ــ بۇ خەلق چوڭ گۇناھ قىلدى. ئۇلار ئالتۇندىن بۇت ياساپ چوقۇندى.
32 ئۇلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلغايسەن. ئۇنداق بولمىسا، ئۆز خەلقىڭنىڭ
قاتارىدىن مېنىڭ ئىسمىمنى چىقىرىۋەتكەيسەن، ــ دېدى.
33 پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:
ــ خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدىغانلار مېنىڭ ئالدىمدا گۇناھ
قىلغانلاردۇر. 34 ئەمدى سەن خەلقنى مەن ساڭا كۆرسەتكەن جايغا ئېلىپ
بار. مېنىڭ پەرىشتەم ئالدىڭدا سېنى باشلاپ ماڭىدۇ. لېكىن ۋاقتى كەلگەندە،
مەن ئۇلارنى ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى ئۈچۈن جازالايمەن، ــ دەپ جاۋاب
قايتۇردى.
35 پەرۋەردىگار خەلق ئىچىگە كېسەل چۈشۈردى. چۈنكى، ئۇلار ھارۇن
ياساپ بەرگەن ئالتۇن موزايغا چوقۇنغانىدى.

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارنى سىناي تېغىدىن كېتىشكە بۇيرۇشى

33 1 پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:
ــ سەن ئۆزۈڭ مىسىردىن ئېلىپ چىققان خەلق بىلەن بۇ يەردىن
كېتىپ، مەن ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا قەسەم قىلىپ، ئۇلارنىڭ
ئەۋلادلىرىغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان يەرگە بارغىن. 2 ساڭا يول باشلاشقا
پەرىشتەمنى ئەۋەتىمەن. مەن قانانلار، ئامورلار، خىتلار، پەرىزلەر، ھىۋىلار
ۋە يەبۇسلارنى ھەيدەپ چىقىرىپ، 3 سېنى سۈت ۋە ھەسەل ئېقىپ
تۇرىدىغان يەرگە ئاپىرىمەن. لېكىن، مەن سىلەر بىلەن بىللە بارمايمەن.
چۈنكى، سىلەر بويىنى قاتتىق خەلق بولغاچقا، مەن سىلەرنى يولدا ھالاك
قىلىۋېتىشىم مۇمكىن.

4 بۇنى ئاڭلىغان خالايىق ئىنتايىن مەيۇسلىنىپ، زىننەت بۇيۇملارنى تاقمايدىغان بولدى. 5 چۈنكى، پەرۋەردىگار مۇسانىڭ مۇنۇ سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزۈپ قويۇشىنى بۇيرۇغانىدى: «سىلەر بويىنى قاتتىق خەلق. ئەگەر مەن سىلەر بىلەن ئازراقلا بىللە بولسام، سىلەرنى پۈتۈنلەي ھالاك قىلىۋېتىشىم مۇمكىن. ئەمدى سىلەر ئۆزۈڭلاردا بار بولغان زىننەت بۇيۇملارنى ئېلىۋېتىڭلار. مەن سىلەرنى قانداق بىر تەرەپ قىلىشنى بەلگىلەي.» 6 شۇنىڭ بىلەن، ئىسرائىللار سىناي تېغىدىن ئايرىلغاندىن تارتىپ، زىننەت بۇيۇملارنى زادى تاقىمىدى.

ئۇچرىشىش چېدىرى

7 ھەر قېتىم ئىسرائىللار قارارگاھ قۇرغاندا، مۇسا «پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى» دەپ ئاتالغان ئىبادەت چېدىرىنى قارارگاھتىن خېلى يىراق جايدا تىكەتتى. پەرۋەردىگارغا دۇئا ـ تەلەپلىرى بارلىكى كىشىلەر ئۇ يەرگە بارسا بولاتتى. 8 مۇسا قاچانلا بولمىسۇن ئۇچرىشىش چېدىرىغا ماڭغىنىدا، خالايىق ئۆز چېدىرىنىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇرۇپ، مۇسانىڭ كەينىدىن تاكى ئۇ ئۇچرىشىش چېدىرىغا كىرىپ بولغۇچە قارىشىپ تۇرۇشاتتى. 9 مۇسا چېدىرغا كىرگەن ۋاقىتتا، بۇلۇت تۈۋرۈكى چۈشۈپ، «ئۇچرىشىش چېدىرى» نىڭ ئالدىدا تۇراتتى. پەرۋەردىگار بۇلۇت ئىچىدىن مۇسا بىلەن سۆزلىشەتتى. 10 خالايىق بۇلۇت تۈۋرۈكىنىڭ ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئىشىك ئالدىدا تۇرغانلىقىنى كۆرسىلا، ئۆز چېدىرلىرى ئالدىدىلا رۇسلىنىپ، خۇداغا سەجدە قىلىشاتتى. 11 پەرۋەردىگار چېدىر ئىچىدە مۇسا بىلەن خۇددى كىشىلەر دوست ـ بۇرادەرلىرى بىلەن سۆزلەشكەنگە ئوخشاش يۈزمۇيۈز سۆزلىشەتتى. مۇسا قارارگاھقا قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇنىڭ ياش ياردەمچىسى نۇننىڭ ئوغلى يەشۇ چېدىردا قالاتتى.

مۇسانىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلۇقىنى كۆرۈشى

12 مۇسا پەرۋەردىگارغا:
— سەن ماڭا بۇ خەلقنى باشلاپ بېرىشقا ئەمر قىلغانىدىڭ. لېكىن، سەن
ماڭا كىمنى مەن بىلەن بىللە بېرىشقا ئەۋەتىدىغانلىقىڭنى ئېيتمىدىڭ. سەن
مېنى ئالاھىدە مەقسەت بىلەن تاللىغانلىقىڭنى ۋە ماڭا بەخت ئاتا
قىلغانلىقىڭنى ئېيتقانىدىڭ. 13 ئۇنداق ئىكەن، سېنىڭ يولۇڭدا مېڭىپ، ھەمىشە
ئالدىڭدا ئىلتىپات تېپىشىم ئۈچۈن، ماڭا يول كۆرسەتكەيسەن ۋە بۇ خەلقنىڭ
ئۆز خەلقىڭ ئىكەنلىكىنى ئېسىڭدە تۇتقايسەن، — دېدى.
14 — مەن ئۆزۈم سەن بىلەن بىللە بېرىپ، سېنى غەم-قايغۇدىن خالاس
قىلاي، — دېدى پەرۋەردىگار.
15 مۇسا ئۇنىڭغا:
— ئەگەر سەن بىز بىلەن بىللە بارمىساڭ، بىزنى بۇ يەردىن
ئايرىمىغايسەن. 16 ئەگەر سەن بىز بىلەن بىللە بارمىساڭ، باشقىلار
خەلقىڭنىڭ ۋە مېنىڭ پەرۋەردىگارىمىز بولغان سېنىڭ ئالدىڭدا ئىلتىپات
تاپقانلىقىمىزنى نېمىدىن بىلسۇن؟! بۇنىڭدىن باشقا نېمە ئىش بىزنى
دۇنيادىكى باشقا خەلقلەردىن پەرقلەندۈرەلىسۇن؟! — دەپ جاۋاب
قايتۇردى.
17 پەرۋەردىگار مۇساغا:
— سېنىڭ تەلىپىڭ بويىچە ئىش كۆرىمەن. چۈنكى، سەن مېنىڭ
ئىلتىپاتىمغا ئېرىشتىڭ. مەن سېنى ئالاھىدە مەقسەت بىلەن تاللىدىم، —
دېدى.
18 شۇڭا، مۇسا:
— ماڭا ئۆز ئۇلۇغلۇقۇڭنى كۆرسەتكەيسەن، — دېدى.
19 پەرۋەردىگار مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— مەن پۈتۈن مېھرىبانلىقىمنى كۆرسىتىپ، سېنىڭ ئالدىڭدىن ئۆتۈپ،
«مەڭگۈ بار بولغۇچى» دېگەن مۇقەددەس نامىمنى جاكارلايمەن. كىمگە
مېھرىبانلىق قىلغۇم كەلسە، شۇنىڭغا مېھرىبانلىق قىلىمەن، كىمگە ئىچ
ئاغرىتقۇم كەلسە، شۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىمەن. [20] بىراق، ساڭا ئۆز چىرايىمنى
كۆرسەتمەيمەن. چۈنكى، مېنى كۆرگەن كىشى تىرىك قالمايدۇ. [21] لېكىن،
مېنىڭ يېنىمدا بىر جاي بار. سەن ئۇ يەردىكى قورام تاشنىڭ ئۈستىدە
تۇرغىن. [22] مېنىڭ پارلاق نۇرۇم ئۇ يەردىن ئۆتىدىغان ۋاقىتتا، مەن سېنى
تاشنىڭ يوچۇقىغا قويۇپ، قولۇم بىلەن يېپىپ تۇرىمەن. ئۆتۈپ بولغاندىن
كېيىن، [23] قولۇمنى تارتىۋالىمەن. سەن مېنى كەينىمدىن كۆرىسەن.
چىرايىمنى كۆرسەڭ بولمايدۇ.

پەرز تاختىسىنىڭ قايتا يېزىلىشى

34

[1] پەرۋەردىگار مۇساغا:
— سەن ئىلگىرىكىگە ئوخشاش ئىككى تاش تاختا يونۇپ كەل.
سەن چېقىۋەتكەن ھېلىقى تاش تاختىدىكى سۆزلەرنى شۇ ئىككى تاختىغا
يازاي، [2] سەن ئەتە ئەتىگەنگىچە تەييار بولۇپ، سىناي تېغىغا چىقىپ،
تاغنىڭ چوققىسىدا مەن بىلەن كۆرۈشكىن. [3] ھەرقانداق كىشى سەن بىلەن
بىللە چىقمىسۇن. پۈتۈن تاغدا ئادەم بولمىسۇن، ھەتتا كالا-قويمۇ تاغنىڭ
تۈۋىدە ئوتلىمىسۇن، — دېدى. [4] شۇنىڭ بىلەن، مۇسا ئىككى تاش تاختا
يونۇپ، ئەتىسى سەھەردە پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقى بويىچە ئۇلارنى تاغقا
ئېلىپ چىقتى.
[5] پەرۋەردىگار بۇلۇت ئىچىدە چۈشۈپ، مۇسانىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۆزىنىڭ
«مەڭگۈ بار بولغۇچى» دېگەن مۇقەددەس نامىنى جاكارلىدى.
[6] پەرۋەردىگار مۇسانىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ:

ــ مەن «مەڭگۈ بار بولغۇچى»، يەنى پەرۋەردىگاردۇرمەن. مەن ئىنتايىن مېھرىبان ۋە رەھىمدىل خۇدادۇرمەن. ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيمەن، مېھىر ـ مۇھەببىتىم مول، ۋاپادارمەن. [7] مىڭلىغان ئەۋلادلارغا بولغان مېھىر ـ مۇھەببىتىمنى ئۈزۈلدۈرمەي، گۇناھ ۋە سەۋەنلىكلەرنى كەچۈرۈم قىلىمەن. لېكىن، مەن گۇناھكارلارنى جازالىماي قويمايمەن، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىنى تاكى ئۈچىنچى، تۆتىنچى ئەۋلادقىچە جازالايمەن، ــ دېدى.

[8] مۇسا دەرھال يەرگە باش قويۇپ سەجدە قىلدى. [9] ئۇ:

ــ ئى ئىگەم، ئەگەر سەن مەندىن رازى بولساڭ، بىز بىلەن بىللە بارغايسەن. بۇ خەلقنىڭ بويىنى قاتتىق بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ گۇناھ ۋە سەۋەنلىكلىرىنى كەچۈرۈم قىلغايسەن. بىزنى ئۆز ئىگىدارچىلىقىڭغا ئالغايسەن، ــ دېدى.

يېڭىۋاشتىن ئەھدە تۈزۈش

[10] شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

ــ ئەمدى مەن سىلەر بىلەن ئەھدە تۈزىمەن. مەن ئالدىڭلاردا دۇنيانىڭ ھەرقانداق جايىدىكى ھەرقانداق خەلق كۆرۈپ باقمىغان چوڭ كارامەتلەرنى كۆرسىتىمەن. سېنىڭ ئەتراپىڭدىكى خەلقلەر مېنىڭ ــ پەرۋەردىگارنىڭ ئەمەلىيەتلىرىنى كۆرسۇن. چۈنكى، مەن سىلەرنى دەپ قورقۇنچلۇق ئىشلارنى كۆرسىتىمەن. [11] مەن بۈگۈن ساڭا جاكارلايدىغان ئەمرلىرىمگە رىئايە قىلغىن. سەن ئۇ يەرگە كىرگەن ۋاقتىڭدا، مەن ئامورلار، قانانلار، خىتلار، پەرىزلەر، ھىۋىلار ۋە يەبۇسلارنى ھەيدەپ چىقىرىمەن. [12] ئېھتىيات قىلغىنكى، سەن بارىدىغان جايدىكى ئاھالە بىلەن ھەرگىز كېلىشىم تۈزمىگىن. بولمىسا، سەن ئۇلارنىڭ قاپقىنىغا چۈشۈپ، ئۇلارغا ئوخشاش، رەزىل يولغا

مېڭىپ كېتىسەن. [13] شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ قۇربانلىق سۇپىلىرىنى ئۆرۈۋېتىپ، ئۇلارنىڭ ئىلاھ دەپ تىكلىۋالغان تاش تۈۋرۈكلىرىنى ۋە ئاشېرە ئايال ئىلاھ بۇتلىرىنى چېقىۋەتكىن.

[14] مەندىن باشقىغا ئىبادەت قىلما، چۈنكى «قىزغانغۇچى» مېنىڭ بىر نامىم بولۇپ، مەن قىزغىنىدىغان خۇدادۇرمەن. [15] يەرلىك ئاھالىلەر بىلەن كېلىشىم تۈزمە. ئۇلار ئۆز ئىلاھلىرىغا چوقۇنغان ۋە قۇربانلىق قىلغان ۋاقىتلىرىدا سېنىمۇ تەكلىپ قىلىشى، سەنمۇ ئۆزۈڭنى پاھىشىلەردەك سېتىپ، ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا ئاتىغان قۇربانلىقلىرىغا ئېغىز تېگىپ قېلىشىڭ مۇمكىن. [16] سېنىڭ ئوغۇللىرىڭ يات خەلق قىزلىرىنى نىكاھىغا ئېلىپ، ئۆزىنى پاھىشىلەردەك سېتىپ، مەندىن يۈز ئۆرۈپ، يات ئىلاھلارغا چوقۇنۇشى مۇمكىن.

[17] چوقۇنۇش ئۈچۈن بۇت ياسىما.

[18] پېتىر نان ھېيتى قىل. مېنىڭ ئەمرىمگە بىنائەن بۇ ھېيتتا ئۇدا يەتتە كۈن پېتىر نان يە. ھېيتنى زىرائەتلەر بىخ چىقارغان باش باھار ئېيىدا ئۆتكۈز، چۈنكى سىلەر شۇ ئايدا مىسىردىن چىققان.

[19] پۇتكۈل تۇنجى ئوغۇل ۋە بارلىق تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەك مال، مەيلى ئۇ كالا ياكى قوي بولسۇن، ماڭا مەنسۇپ. [20] سىلەر تۇنجى ئەركەك تەخەينىڭ ئورنىغا قوي قۇربانلىق قىلساڭلارمۇ بولىدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلمىساڭلار، تەخەينىڭ بويىنىنى سۇندۇرۇپ قۇربانلىق قىلىڭلار. ئۆز ئەۋلادلىرىڭ ئىچىدىكى پۇتكۈل تۇنجى ئوغۇللارنى چوقۇم بەدەل بېرىپ قايتۇرۇۋال. ئالدىمغا قۇرۇق قول كەلمە.

[21] ئىش قىلىشقا يېتەرلىك ئالتە كۈن بار. يەتتىنچى كۈنى، مەيلى ئۇ تېرىقچىلىق ياكى ئورما مەزگىلى بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، چوقۇم ئارام ئالغىن. [22] تۇنجى پىشقان بۇغدايلارنى ئورىغاندا، ئورما ھېيتى قىل. كۈزدە ھوسۇللارنى

ئامبارغا يىغقىنىڭدا، ھوسۇل يىغىش ھېيتى قىل. [23] يۇتكۇل ئەرلەر بىر يىلدا ئۈچ قېتىم ماڭا ــ ئىسرائىل خەلقى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن ئىگىسى خۇدانىڭ ئالدىغا كەلسۇن. [24] مەن يات خەلقلەرنى سېنىڭ ئالدىڭدىن ھەيدەپ چىقىرىپ، زېمىنىڭنى كېڭەيتىمەن. شۇنىڭ بىلەن، سەن يىلدا ئۈچ قېتىم ماڭا ئىبادەت قىلغىلى كەتكەن ۋاقتىڭدا، ھېچكىم سېنىڭ يۇرتۇڭغا يامان كۆز تىكمەيدۇ.

[25] ماڭا قۇربانلىق قېنىنى بولدۇرۇلغان خېمىردىن پىشۇرۇلغان يېمەكلىك بىلەن بىللە ئاتىما. ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا سويغان قۇربانلىقنىڭ گۆشىنى ئەتىسى ئەتىگەنگىچە ساقلىما.

[26] ھەر يىلى تۇنجى پىشقان زىرائەتلەرنىڭ ئەڭ ياخشى يېرىدىن مېنىڭ خانامغا ئەكىرىپ، ماڭا ــ پەرۋەردىگارىڭلار خۇداغا ئاتا.

ئوغلاقنى ئانىسىنىڭ سۇتىدە پىشۇرما.

[27] پەرۋەردىگار مۇساغا:

ــ بۇ سۆزلەرنى خاتىرىلىۋال. چۇنكى، مەن سەن ۋە ئىسرائىل خەلقى بىلەن مۇشۇ سۆزلەرنى ئاساس قىلىپ ئەھدە تۇزدۇم، ــ دېدى. [28] مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ يېنىدا قىرىق كېچە ـ كۇندۇز تۇرۇپ، ھېچ نەرسە يېمىدى ھەم ئىچمىدى. پەرۋەردىگار ئەھدىنىڭ ئاساسى بولغان ئون پەرزنى ئىككى تاش تاختىغا يېزىپ بەردى.

مۇسانىڭ تاغدىن چۇشۇشى

[29] مۇسا پەرزلەر يېزىلغان تاش تاختىلارنى ئېلىپ تاغدىن چۇشكىنىدە، پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكەنلىكى ئۇچۇن، ئۇنىڭ چىرايى پارقىراپ كەتكەنىدى. بىراق، ئۆزى بۇنى بىلمەيتتى. [30] ھارۇن ۋە باشقا ئىسرائىللار مۇسانىڭ چىرايىدىكى نۇرنى كۆرۇپ، ئۇنىڭغا يېقىن كېلىشتىن قورقۇشتى.

[31] بىراق، مۇسا ئۇلارنى چاقىرغاندا، ھارۇن ۋە پۈتۈن جامائەت ئاقساقاللىرى
ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. مۇسا ئۇلارغا سۆز قىلدى. [32] شۇنىڭدىن كېيىن، پۈتكۈل
ئىسرائىللار مۇسانىڭ ئالدىغا كېلىشتى. مۇسا پەرۋەردىگار سىناي تېغىدا
ئۇنىڭغا بەرگەن قانۇننى ئۇلارغا تاپىلىدى. [33] مۇسا ئۇلارغا سۆزلەپ بولغاندىن
كېيىن، ياغلىق بىلەن يۈزىنى يېپىۋالدى. [34] ھەر قېتىم ئۇ ئۇچرىشىش چېدىرىغا
كىرىپ پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكىنىدە، يۈزىنى يېپىۋالغان ياغلىقنى
ئېلىۋېتەتتى. چىققان ۋاقتىدا، پەرۋەردىگار تاپشۇرغان سۆزلەرنى
ئىسرائىللارغا يەتكۈزەتتى. [35] بۇنداق ۋاقىتلاردا، ئىسرائىللار ئۇنىڭ يۈزىنىڭ
پارقىراپ تۇرىدىغانلىقىنى كۆرەتتى. ئۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا يۈزىنى يېپىپ
يۈرەتتى. پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكىلى كىرگىنىدە يەنە ئېلىۋېتەتتى.

دەم ئېلىش كۈنىنىڭ قائىدەـنىزامى

35 [1] مۇسا پۈتۈن ئىسرائىللارنى چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:
— پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ تۆۋەندىكى قائىدىگە رىئايە
قىلىشىڭلارنى بۇيرۇدى. [2] «ئىش قىلىشقا ئالتە كۈن بار.
يەتتىنچى كۈن بولسا مۇقەددەس بولۇپ، ئۇ پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ بولغان
دەم ئېلىش كۈنىدۇر. بۇ كۈنى خىزمەت قىلغانلىكى كىشىگە ئۆلۈم جازاسى
بېرىلىدۇ. [3] دەم ئېلىش كۈنى، ھەتتا ئۆز ئۆيىدە ئوت يېقىشقىمۇ بولمايدۇ.»

ئىبادەت جايى ئۈچۈن ھەدىيە سۇنۇش

[4] مۇسا پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىگە يەنە مۇنداق دېدى:
— پەرۋەردىگار شۇنداق ئەمر قىلدىكى: [5] «سىلەر پەرۋەردىگارغا ھەدىيە
سۇنۇڭلار، خالىغانلار ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ، [6] كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل
رەڭلىك يىپ، كەندىر يىپ ھەم ئۆچكە تىۋىتى، [7] قىزىل بويالغان قوچقار

تېرىسى، نەپىس ئىشلەنگەن تېرىلەر، ئاكاتسىيە ياغىچى، [8] چىراغ يېغى، مۇقەددەس ياغ ۋە ئىسرىق ياسىلىدىغان خۇشبۇي دورا ـ دەرمەكلەر، [9] باش روھانىي كىيىدىغان قىسقا ئېفود بىلەن كۆكرەكلىككە قادىلىدىغان يوللۇق ھېقىق ۋە باشقا ئېسىل تاشلارنى ھەدىيە قىلىسۇن.»

ئىبادەت چېدىرىنىڭ سايمانلىرى

[10] ــ ئاراڭلاردىكى ماھىر ئۇستىلار كېلىپ، پەرۋەردىگار بۇيرۇغان بارلىق نەرسىلەرنى، [11] يەنى ئىبادەت چېدىرى، چېدىرنىڭ يوپۇقى، چېدىرنىڭ ئىلمەك، رام، توغرا بالداقلىرى ۋە تۈۋرۈكلىرى ھەم تۈۋرۈك پۇتلىرى، [12] ئەھدە ساندۇقى، ساندۇقنى كۆتۈرىدىغان بالداقلار، ساندۇقنىڭ ئاغزى، يەنى «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» ۋە يوپۇق پەردىسى، [13] شىرە، شىرەنى كۆتۈرىدىغان بالداقلار ۋە شىرە سايمانلىرى، خۇداغا سۇنىدىغان نانلار، [14] چىراغدان ۋە ئۇنىڭ سايمانلىرى، چىراغ ۋە چىراغ يېغى، [15] ئىسرىقدان ۋە ئۇنى كۆتۈرىدىغان بالداقلار، مۇقەددەس ياغ ۋە خۇشبۇي ئىسرىق، چېدىرنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى، [16] كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى بىلەن ئۇنىڭ تۇچ شالاسى، كۆتۈرۈش بالداقلىرى ۋە بارلىق سايمانلىرى، پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ، [17] ھويلىنىڭ چۆرىسىدىكى پەردە توسۇقلار، پەردە تۈۋرۈكلىرى ۋە تۈۋرۈك پۇتلىرى، ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى، [18] چېدىر ۋە ھويلىنىڭ قوزۇق ۋە تانىلىرى، [19] روھانىي ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى مۇقەددەس جايدا خىزمەت ئۆتىگەندە كىيىدىغان نەپىس مۇقەددەس كىيىملەرنى تەييارلىسۇن.

خەلقنىڭ ھەدىيىسى

[20] پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى مۇسانىڭ يېنىدىن قايتىشتى. [21] كۆڭلى

رىغبەتلەنگەن ۋە رازىمەنلىك بىلەن ھەدىيە قىلىشنى خالىغانلارنىڭ
ھەممىسى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنى بىنا قىلىش، ئۇنىڭ
ئىچىدىكى نەرسىلەرنى ياساش ۋە مۇقەددەس كىيىمنى تىكىشكە كېرەكلىك
بولغان لازىمەتلىكلەرنى ئېلىپ كېلىشتى. 22 ھەدىيە قىلىشنى خالايدىغان
ئەرلەر ۋە ئاياللار بۇلاپكا، ھالقا، ئۈزۈك ۋە بىلەزۈك قاتارلىق ھەر خىل ئالتۇن
بۇيۇملارنى ئەكېلىپ، پەرۋەردىگار ئۈچۈن ئاتىدى. 23 كۆك، سۆسۈن، توق
قىزىل رەڭلىك يىپ، كەندىر يىپ، ئۆچكە تىۋىتى، قىزىل بويالغان قوچقار
تېرىسى ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تېرە قاتارلىق نەرسىلىرى بارلار ئۇلارنى ئېلىپ
كېلىشتى. 24 كۈمۈش ياكى تۇچ ھەدىيە قىلالايدىغانلار ھەدىيىلىرىنى ئېلىپ
كېلىشتى. ئاكاتسىيە ياغىچى بارلارمۇ ئۇنى ئېلىپ كېلىشتى. 25 قولى چېۋەر
ئاياللار ئۆز قولى بىلەن ئېگىرگەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يىپ
ھەم كەندىر يىپ ئېلىپ كېلىشتى. 26 كۆڭلى رىغبەتلەنگەن قابىلىيەتلىك ئاياللار
يەنە ئۆچكە تىۋىتىدىن يىپ ئېگىرىشتى. 27 ئاقساقاللار ئېفودقا ۋە
كۆكرەكلىككە قادىلىدىغان يوللۇق ھېقىق ۋە باشقا ئېسىل تاشلار، 28 چىراغ،
مۇقەددەس ياغ ۋە ئىسرىق ئۈچۈن خۇشبۇي دورا ـ دەرمەك ۋە ياغلارنى
ئېلىپ كېلىشتى. 29 مەيلى ئەر ياكى ئايال بولسۇن، پەرۋەردىگارغا ھەدىيە
سۇنۇشنى خالىغان ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى ھەدىيىلىرىنى ئېلىپ كېلىشىپ،
پەرۋەردىگار مۇسا ئارقىلىق ئۇلارنى سېلىشقا بۇيرۇغان ئىبادەت جايى ئۈچۈن
تەقدىم قىلىشتى.

ئىبادەت چېدىرىنى ياساش ھۈنىرى

30 مۇسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:
— قاراڭلار! پەرۋەردىگار يەھۇدا قەبىلىسىدىن خۇرنىڭ نەۋرىسى،
ئۇرىنىڭ ئوغلى بىزالىلنى تاللىدى. 31 ئۇنى ئۆز روھى بىلەن چۆمۈلدۈرۈپ،

ئۇنىڭغا ئەقىل ـ پاراسەت، بىلىم ۋە خىلمۇخىل ھۈنەر ـ سەنئەت ئىقتىدارىنى
ئاتا قىلدى. [32] ئۇ ھازىر خىلمۇخىل ھۈنەرلەرنى، يەنى ئالتۇن، كۈمۈش ۋە
تۇچتىن ھەر خىل نەرسىلەرنى ياساش، [33] قىممەتلىك تاشلارنى كېسىش ۋە
ئۇلارنى زىننەت بۇيۇملىرىغا سېلىش ھەمدە ياغاچلارغا نەقىش ئويۇشتەك
ھۈنەرلەرنى بىلىدۇ. [34] پەرۋەردىگار يەنە دان قەبىلىسىدىن ئاخىساماقنىڭ
ئوغلى ئوھولىيابقىمۇ ئەقىل ـ پاراسەت ئاتا قىلىپ، ئۇنى ۋە بىزالىلنى
باشقىلارغا ئۇستاز قىلدى. [35] پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئەقىل ـ پاراسەتلىك قىلىپ،
ئۇلارغا نەققاشلىق، ئويمىچىلىق، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ
ۋە كەندىر يىپتىن كەشتە تىكىش، رەختلەرنى توقۇش قاتارلىق ھەر خىل
نەپىس ھۈنەر ـ سەنئەت ئىقتىدارلىرىنى ئاتا قىلدى. ئۇلار ھەر خىل
ئىشلارنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدۇ ۋە خىلمۇخىل ھۈنەرلەرنى ئويلاپ
چىقىرالايدۇ.

36 [1] بىزالىل، ئوھولىياب ۋە باشقا ئۇستا ھۈنەرۋەنلەر، يەنى
پەرۋەردىگارنىڭ ئىقتىدار ئاتا قىلىشى بىلەن ئىبادەت جايىنى
قانداق ياساشنى بىلگەن كىشىلەرنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ
كۆرسەتمىسى بويىچە شۇ خىزمەتلەرنى قىلسۇن.

خەلقنىڭ ھەدىيىلىرى

[2] مۇسا بىزالىل بىلەن ئوھولىياب ۋە پەرۋەردىگار قابىلىيەت ئاتا قىلغان،
كۆڭلى رىغبەتلىنىپ خىزمەت قىلىشنى خالىغان كىشىلەرنى يىغدى. [3] ئۇلار
مۇسادىن ئىسرائىللارنىڭ ئىبادەت جايىنى ياساشقا ھەدىيە قىلغان بارلىق
سوۋغاتلىرىنى تاپشۇرۇۋالدى. ھەر كۈنى ئەتىگەنلىكى، كىشىلەر ئۆز مەيلى
بىلەن سوۋغاتلىرىنى ئېلىپ كېلەتتى. [4] شۇڭا، ئىبادەت جايىنى ياساشقا
قاتناشقان ئۇستىلار ئۆز خىزمەتلىرىنى توختىتىپ، [5] مۇسانىڭ ئالدىغا بېرىپ:

«كىشىلەر ئېلىپ كەلگەن ھەدىيىلەر پەرۋەردىگار بۇيرۇغان ئىبادەت جايىنى ياساش ئېھتىياجىدىن ئېشىپ كەتتى!» دېيىشتى.
[6] شۇڭا، مۇسا پۈتۈن قارارگاھتىكىلەرنىڭ ئەمدى ئىبادەت جايى ئۈچۈن ھەدىيە قىلماسلىقىنى بۇيرۇدى. كىشىلەر بولسا سوۋغات ئېلىپ كېلىشنى شۇنىڭدىلا توختاتتى. [7] تاپشۇرۇۋېلىنغان ھەدىيىلەر پۈتۈن ئىبادەت جايىغا يېتىپ، ھەتتا ئېشىپ قالدى.

ئىبادەت چېدىرىنىڭ ياسىلىشى

[8] خىزمەتچى خادىملار ئىچىدىكى ئۇستا ھۈنەرۋەنلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چېدىرىنى ئون دانە يوپۇقتىن ياسىدى. بۇ يوپۇقلار كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن توقۇلۇپ، ئۇستىگە قولى چېۋەر ئۇستا تەرىپىدىن قاناتلىق پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى نەپىس كەشتىلەندى. [9] ھەربىر يوپۇقنىڭ چوڭ ـ كىچىكلىكى ئوخشاش ھالدا، ئۇزۇنلۇقى ئون تۆت، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن قىلىندى. [10] يوپۇقلارنىڭ بەشى بىر پارچە، قالغان بەشى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلاندى. [11] ئۇلانغان ھەربىر چوڭ پارچىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە كۆك رەڭلىك ئىزمە تىكىلدى. [12] يوپۇقنىڭ بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگىمۇ ئەللىك ئىزمە تىكىلدى. [13] ئەللىك ئالتۇن ئىلمەك ياسىلىپ، ئىككى پارچە يوپۇق تۇتاشتۇرۇلدى.
[14] ئىبادەت چېدىرىنى يېپىش ئۈچۈن، ئۆچكە يۇڭىدىن ئون بىر پارچە قېلىن يوپۇق رەخت توقۇلدى. [15] يوپۇقلارنىڭ ھەربىرىنىڭ چوڭ ـ كىچىكلىكى ئوخشاش بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى ئون بەش، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن بولدى. [16] يوپۇقلارنىڭ بەش دانىسى بىر پارچە، قالغان ئالتىسى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلاندى. [17] بىرىنچى چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكى پارچىسىگە

ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگىمۇ ئەللىك ئىزمە تىكىلدى. [18] تۇچتىن ئەللىك ئىلمەك ياسىلىپ، ئۇلار ئىزملەرگە ئۆتكۈزۈلۈپ، ئىككى پارچە يوپۇق بىر ـ بىرىگە ئۇلىنىپ، بىر پۈتۈن يوپۇق قىلىندى. [19] بۇنىڭدىن باشقا، چېدىرنى قاپلاش ئۈچۈن، قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسىدىن ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تېرىدىن يەنە ئىككى پارچە چېدىر يوپۇقى ياسالدى.

[20] ئىبادەت چېدىرىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن ئاكاتسىيە ياغىچىدىن رام ياسالدى. [21] ھەربىر رامنىڭ ئۇزۇنلۇقى بەش مېتىر، كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر بولدى. [22] ھەربىر رامغا بىر ـ بىرىنى تۇتاشتۇرىدىغان ئىككىدىن ئۇلىغۇچ ياسالدى. ھەممە راملاردا شۇنداق ئۇلىغۇچ بولدى. [23] چېدىرنىڭ جەنۇب تەرىپىگە يىگىرمە رام ياسالدى. [24] راملارنىڭ تېگىگە كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۇت ياسىلىپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىگە ئىككىدىن ئورنىتىلدى. [25] يەنە چېدىرنىڭ شىمال تەرىپىگىمۇ يىگىرمە رام ياسىلىپ، [26] بۇلار ئۈچۈنمۇ كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۇت ياسىلىپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىگە ئىككىدىن تەييارلاندى. [27] لېكىن، چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىگە، يەنى غەربكە قارىتىپ ئالتە رام ياسالدى. [28] چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى ئىككى بۇلۇڭغا ئىككى رام ياسالدى. [29] راملار بىر ـ بىرىگە يېقىن قويۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئۈچى بىر چەمبەرگە كىرگۈزۈلۈپ مۇقىملاشتۇرۇلدى. ئىككى دوقمۇشنى ھاسىل قىلىدىغان ھەر ئىككى رام شۇنداق ياسالدى. [30] دېمەك، چېدىرنىڭ غەرب تەرىپىدە سەككىز رام بولۇپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىدە ئىككىدىن جەمئىي ئون ئالتە دانە كۈمۈش پۇت بولدى.

[31] بۇنىڭدىن باشقا، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئون بەش توغرا بالداق ياسالدى. بۇلاردىن چېدىرنىڭ بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە، [32] يەنە بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە ھەمدە چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى غەربكە قارايدىغان

راملارغىمۇ بەش دانە ئورنىتىلدى. 33 راملارنىڭ ئوتتۇرىسىغا چېتىلىدىغان
ئوتتۇرا بالداق چېدىرنىڭ بىر بېشىدىن يەنە بىر بېشىغا يەتكۈزۈلۈپ ياسالدى.
34 راملار ۋە بالداقلار ئالتۇن بىلەن قاپلاندى، بالداقلار ئۆتكۈزۈلىدىغان
ھالقىلارمۇ ئالتۇندىن ياسالدى.
35 كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن بىر
پەردە توقۇلۇپ، ئۇنىڭغا قولى چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن قاناتلىق
پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى كەشتىلەندى. 36 بۇ پەردە ئاكاتسىيە ياغىچىدىن
ياسالغان تۆت دانە تۈۋرۈككە بېكىتىلگەن ئالتۇن ئىلمەكلەرگە ئېسىلدى.
تۈۋرۈكلەر ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، كۈمۈشتىن ياسالغان تۆت پۇتنىڭ ئۈستىگە
ئورنىتىلدى. 37 بۇنىڭدىن باشقا، كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق
قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن ئىبادەت چېدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىغا كەشتىلىك
پەردە توقۇلدى. 38 پەردىنى ئېسىش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بەش دانە
تۈۋرۈك ياسىلىپ، تۈۋرۈك بېشى ئالتۇن بىلەن قاپلاندى. تۈۋرۈكلەردە ئالتۇن
ئىلمەكلەر بولدى ھەم تۇچتىن بەش دانە تۈۋرۈك پۇتى ياسالدى.

ئەھدە ساندۇقىنى ياساش

37
1 بىزالىل ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى يۈز يىگىرمە بەش،
كەڭلىكى ۋە ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر ساندۇق
ياسىدى. 2 ساندۇقنىڭ ئىچى ـ سىرتىنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ،
چۆرىسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇتتى. 3 ئۇ يەنە ئالتۇندىن تۆت ھالقا قۇيدۇرۇپ،
ساندۇقنىڭ تۆت پۇتىغا، ھەربىر تەرىپىگە ئىككىدىن ئورناتتى.
4-5 ساندۇقنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق
ياساپ، ئۇلارنى ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، ئىككى يانىدىكى ئالتۇن ھالقىلاردىن
ئۆتكۈزدى. 6 ساندۇقنىڭ ئۈستىگە ساپ ئالتۇندىن ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز يىگىرمە

بەش، كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر كېلىدىغان ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» ياسىدى. [7] ئالتۇندىن ئىككى دانە «كېرۇب» دەپ ئاتىلىدىغان قاناتلىق مەخلۇقنىڭ ھەيكىلىنى سوقۇپ، [8] «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» نىڭ ئىككى بېشىغا بىردىن ئورنىتىپ، تەخت بىلەن بىر پۈتۈن قىلىپ بىرلەشتۈردى. [9] قاناتلىق ھەيكەللەر ئۇدۇلمۇئۇدۇل قويۇلغان ھالدا تەختنىڭ يۇزىگە قارىشىپ، قاناتلىرىنى ئېچىپ «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» نى يېپىپ تۇرىدىغان بولدى.

شىرە

[10] ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى يۈز، كەڭلىكى ئەللىك، ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر شىرە ياسىلىپ، [11] ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاندى ھەم ئۇنىڭ چۆرىسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇتۇلدى. [12] شىرەنىڭ چۆرىسىگە تۆت ئىلىك كەڭلىكتە پەۋاز قويۇلۇپ، ئۇنىڭغىمۇ ئالتۇن جىيەك تۇتۇلدى. [13] كۆتۈرۈش بالداقلىرىنى سېلىش ئۈچۈن تۆت ئالتۇن ھالقا ياسىلىپ، شىرەنىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى پۇتىغا ئورنىتىلدى. [14] بالداقلارنىڭ ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈشى ئۈچۈن ھالقا پەۋازغا يېقىن ئورنىتىلدى. [15] بالداق ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلاندى. [16] شىرەنىڭ ئۈستىدىكى ئىچىملىك ھەدىيىسىگە ئىشلىتىلىدىغان تاۋاق، تەخسە، چەينەك ۋە پىيالىلەر ساپ ئالتۇندىن ياسالدى.

چىراغدانىنى ياساش

[17] ساپ ئالتۇندىن بىر چىراغدان سوقۇلدى. چىراغداننىڭ پۇتى بىلەن تۈۋرۈكى، قەدەھلىرى، گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بىر پۈتۈن قىلىندى. [18] چىراغداننىڭ ئىككى يېنىغا ھەر تەرەپكە ئۈچتىن ئالتە شاخچە چىقىرىلدى.

[19] ھەربىر شاخچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى ئۈچ تال قەدەھ بولدى. چىراغداننىڭ ئالتە شاخچىسىنىڭ ھەممىسىلا مۇشۇنداق ياسالدى. [20] چىراغداننىڭ مەركىزىي شاخچىسىنىڭ ئۈچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى تۆت تال قەدەھ بولدى. [21] چىراغداننىڭ مەركىزىي شاخچىسىدىن ئىككى تەرەپكە چىقىرىلغان ھەربىر جۈپ شاخچىنىڭ ئاستىغا تۈگۈن چىقىرىلدى. چىراغداننىڭ ئالتە شېخىنىڭ ھەممىسى شۇنداق ياسالدى. [22] پۈتۈن چىراغدان، يەنى ئۇنىڭ بارلىق بېزەكلىرىنىڭ ھەممىسى بىرلا پارچە ئالتۇندىن سوقۇلدى. [23] چىراغدانغا يورۇقى ئالدى تەرەپكە چۈشىدىغان قىلىپ يەتتە چىراغ ئورنىتىلدى. [24] چىراغدان، ئۇنىڭ پىلىك قىسقۇچلىرى ۋە كۈلدانلىرى ئوتتۇز تۆت كىلو ساپ ئالتۇندىن ياسالدى.

ئىسرىقداننى ياساش

[25] ئىسرىقدان ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسالدى. ئۇ تۆت چاسا بولۇپ، ئېگىزلىكى بىر، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى يېرىم مېتىردىن قىلىندى. [26] ئۇنىڭ ئۈستى، تۆت تەرىپى ۋە تۆت مۈڭگۈزى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، چۆرىسىگە ئالتۇن جىيەك تۇتۇلدى. [27] ئىسرىقداننى كۆتۈرىدىغان بالداقلارنى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن، ئالتۇندىن ئىككى ھالقا ياسىلىپ، ئىككى ياندىكى جىيەكلەرنىڭ ئاستىغا بېكىتىلدى. [28] بالداقلار ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلاندى.

[29] خۇشبۇي دورا ـ دەرمەكلەرنى تەڭشەش ئۇسۇلى بويىچە مۇقەددەس ياغ ۋە خۇشبۇي ئىسرىقلار ياسالدى.

قۇربانلىق سۇپىسىنى ياساش

38 [1] قۇربانلىق سۇپىسى ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسالدى. سۇپا تۆت
چاسا بولۇپ، ئۇنىڭ ئېگىزلىكى بىر يېرىم، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى
ئىككى يېرىم مېتىردىن قىلىندى. [2] سۇپىنىڭ تۆت بۇرجىكىگە مۈڭگۈزلەر
چىقىرىلدى. ئۇلار سۇپا بىلەن بىر پۈتۈن قىلىنىپ، تۇچ بىلەن قاپلاندى.
[3] قۇربانلىق سۇپىسىغا ئىشلىتىلىدىغان كۈلدان، گۈرجەك، داس، لاخشىگىر ۋە
ئوتدان قاتارلىقلار ياسالدى. بۇ سايمانلارنىڭ ھەممىسى تۇچتىن بولدى.
[4] بۇنىڭدىن باشقا، قۇربانلىق سۇپىسىغا تۇچتىن بىر شالا ياسىلىپ، قۇربانلىق
سۇپا ئوتخانىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى شالا تەكچىسىنىڭ ئۈستىگە قويۇلدى.
[5] ئاندىن، بالداق ئۆتكۈزۈلىدىغان، شالانىڭ تۆت بۇرجىكىگە بېكىتىلىدىغان تۆت
دانە تۇچ ھالقا ياسالدى. [6] بۇنىڭدىن باشقا، قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆتۈرۈش
ئۈچۈن ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق ياسىلىپ، تۇچ بىلەن قاپلىنىپ،
[7] ئىككى ياندىكى ھالقىلارغا ئۆتكۈزۈلدى. قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئوتتۇرىسى
كاۋاك قىلىنىپ، تاختايدىن ياسالدى.

پاكلىنىش دېسىنى ياساش

[8] پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئىشىكى ئالدىدا خىزمەت قىلىدىغان ئاياللار تەرىپىدىن بېرىلگەن تۇچ ئەينەكلەردىن ياسالدى.

ئىبادەت جايىنىڭ ھويلىسى

[9] ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئەتراپىنى توسۇپ ھويلا قىلىش ئۈچۈن، كەندىر يىپتىن پەردە توقۇلدى. جەنۇب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئەللىك

مىتىر قىلىنىپ، [10] پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن يىگىرمە دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۇچ پۇت ياسالدى. پەردىلەرنى بېكىتىدىغان تۈۋرۈك ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالدى. [11] شىمال تەرەپكىمۇ پەردە ئورنىتىلدى. ئۇنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ ئەللىك مىتىر قىلىنىپ، پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، يىگىرمە دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۇچ پۇت ياسالدى. تۈۋرۈك ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالدى. [12] غەرب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى يىگىرمە بەش مىتىر قىلىندى. پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئون دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئون دانە تۇچ پۇت ياسالدى. [13] ھويلىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ يىگىرمە بەش مىتىر قىلىندى. [14] كىرىش ئاغزىنىڭ بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مىتىر بولدى. پەردىنى بېكىتىش ئۈچۈن ئۈچ تۈۋرۈك ۋە ئۈچ پۇت ياسالدى. [15] يەنە بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مىتىر بولدى. ئۇنىڭغىمۇ ئۈچ دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئۈچ دانە تۇچ پۇت ياسالدى. [16] ھويلىنىڭ ئەتراپىدىكى بارلىق پەردىلەر كەندىر يىپتىن توقۇلدى. [17] تۈۋرۈكلەرنىڭ پۇتلىرى تۇچتىن، ئىلمەك ۋە ھالقىلىرى بولسا كۈمۈشتىن ياسالدى، تۈۋرۈكنىڭ بېشى كۈمۈشتىن قاپلاندى. ھويلىنىڭ تۆت ئەتراپىدىكى تۈۋرۈكلەرنىڭ ھەممىسىدە كۈمۈش ھالقىلار بولدى. [18] ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىلىرى كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلۇپ كەشتىلەندى. پەردىنىڭ كەڭلىكى ئون مىتىر، ئېگىزلىكى بولسا ھويلىنىڭ تۇسۇق پەردىسىنىڭ ئېگىزلىكىدەك ئىككى يېرىم مىتىر قىلىندى. [19] تۆت دانە پۇتلۇق تۇچ تۈۋرۈك ئۇنى كۆتۈرۈپ تۇردى. تۈۋرۈكلەردىكى ئىلمەك، ھالقىلارنىڭ ھەممىسى كۈمۈشتىن ياسالدى، تۈۋرۈكلەرنىڭ بېشىمۇ كۈمۈش بىلەن قاپلاندى. [20] ئىبادەت چېدىرىغا ئىشلىتىلگەن بارلىق قوزۇقلار تۇچتىن قۇيۇلدى.

ئىبادەت چېدىرىغا ئىشلىتىلگەن ماتېرىياللار

[21] ئەھدە چېدىرى دەپمۇ ئاتالغان ئىبادەت چېدىرىنى ياساشقا ئىشلىتىلگەن ماتېرىياللار مۇسانىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە لاۋىيلار تەرىپىدىن كۆزدىن كەچۈرۈلگەن بولۇپ، روھانىي ھارۇننىڭ ئوغلى ئىتامارنىڭ سانىقىدىن ئۆتكەنىدى. [22] پەرۋەردىگار مۇساغا بۇيرۇغانلارنىڭ ھەممىسىنى يەھۇدا قەبىلىسىدىن بولغان خۇرنىڭ نەۋرىسى، ئۇرىنىڭ ئوغلى بىزالىل ياسىدى. [23] ئۇنىڭغا ياردەمچى بولغان دان قەبىلىسىدىن بولغان ئاخىساماقنىڭ ئوغلى ئوھولىيابىنىڭمۇ قولى چېۋەر بولۇپ، ئۇ نەقىقاشلىق، ئويمىچىلىق ۋە كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ھەم كەندىر يىپتىن كەشتە تىكىشنى بىلەتتى.

[24] ئىبادەت جايىنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئاتالغان ئالتۇن رەسمىي ئۆلچەم بويىچە 1000 كىلوغا توغرا كەلدى. [25] نوپۇس تىزىملىكىدىكى كىشىلەر سوۋغا قىلغان كۈمۈش رەسمىي ئۆلچەم بويىچە 3440 كىلوغا توغرا كەلدى. [26] نوپۇس تىزىملىكىگە ئاساسلانغاندا، يىگىرمە ياشتىن يۇقىرىلار جەمئىي 603 مىڭ بەش يۈز ئەللىك نەپەر بولۇپ، رەسمىي ئۆلچەم بويىچە ھېسابلىغاندا ھەر بىر كىشى تاپشۇرغان كۈمۈش بەش يېرىم گرام بولدى. [27] 3400 مىڭ كىلو كۈمۈشتىن ئىبادەت جايى راملىرىنىڭ ۋە پەردىلەر بېكىتىلىدىغان تۈۋرۈكلەرنىڭ يۈز كۈمۈش پۇتى ياسالدى. ھەربىر پۇتقا 34 كىلودىن كۈمۈش ئىشلىتىلدى. [28] قالغان 40 كىلو كۈمۈش تۈۋرۈكلەرنىڭ ئىلمەك ۋە ھالقىلىرىنى ياساشقا ھەم تۈۋرۈكلەرنىڭ بېشىنى قاپلاشقا ئىشلىتىلدى. [29] پەرۋەردىگارغا ئاتالغان تۇچ جەمئىي 2400 كىلو بولۇپ، [30] ئۇ پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىدىكى تۈۋرۈك پۇتلىرى، قۇربانلىق سۇپىسى ۋە ئۇنىڭ تۇچ شالاسى، سۇپىنىڭ پۈتۈن

سايىمانلىرى، [31] ھويلىنىڭ ئەتراپىدىكى توسۇق پەردىنىڭ تۈۋرۈكلىرى، ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىدىكى تۈۋرۈك پۇتلىرى، ئىبادەت چېدىرىنىڭ ۋە ھويلىنىڭ توسۇق پەردىسىنىڭ قوزۇقلىرىغا ئىشلىتىلدى.

روھانىيلارنىڭ مۇقەددەس كىيىملىرىنى تىكىش

39 [1] كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن توقۇلغان رەختتىن روھانىيلار مۇقەددەس جايدا ۋەزىپە ئۆتىگەندە كىيىدىغان مۇقەددەس كىيىملەر تىكىلدى. ھارۇن ئۈچۈن تىكىلگەن مۇقەددەس كىيىملەر پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. [2] ئېفود زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلغان رەختتىن تىكىلدى. [3] قولى چېۋەر ئۇستىلار ئالتۇننى نېپىز سوقۇپ، ئىنچىكە تالا قىلىپ كېسىپ، ئۇنى كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپ بىلەن ئارىلاشتۇرۇپ رەخت توقۇپ، ئېفودنى تىكتى. [4] ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۈرە تاسمىسى بولدى. ئېفودنىڭ ئالدى ۋە كەينى قىسمى بۇ ئىككى تاسما ئارقىلىق تۇتاشتۇرۇلدى. [5] ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە كەمەر تەييارلاندى. كەمەر زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن ئۇستىلىق بىلەن توقۇلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.

[6] ئىككى دانە يوللۇق ھېقىق ئالتۇن كۆزلۈككە قويۇلۇپ، ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ ئىسىملىرى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇستىلىق بىلەن مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك ئويۇلدى. [7] ئاندىن، ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۈرە تاسمىسىغا قادىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ خاتىرە تېشى قىلىندى. مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە قىلىندى.

كۆكرەكلىك ياساش

[8] خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن كىيىلىدىغان كۆكرەكلىك قولى
چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن تىكىلدى. تىكىلىش ئۇسۇلى ئەفود بىلەن
ئوخشاش بولۇپ، ئۇ زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ
ۋە كەندىر يىپ بىلەن تىكىلدى.
[9] كۆكرەكلىكنىڭ ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى ئوخشاشلا يىگىرمە بەش
سانتىمېتىردىن قىلىنىپ، تۆت چاسا ھەم ئىككى قات، يەنى يانچۇقلۇق قىلىپ
تىكىلدى. [10] ئۈستىگە تۆت قۇر قىممەتلىك تاش قادالدى. بىرىنچى قۇرغا
قىزىل ياقۇت، توپاز ۋە زۇمرەت ئورنىتىلدى. [11] ئىككىنچى قۇرغا كۆك
قاشتاش، كۆك ياقۇت ۋە ئالماس ئورنىتىلدى. [12] ئۈچىنچى قۇرغا سۆسۈن
ياقۇت، ھېقىق ۋە سۆسۈن كىۋارتس ئورنىتىلدى. [13] تۆتىنچى قۇرغا رەڭسىز
ياقۇت، يوللۇق ھېقىق ۋە يېشىل قاشتاش ئورنىتىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى
ئالتۇن كۆزلۈككە ئېلىنىپ، كۆكرەكلىككە قادالدى. [14] ئىسرائىللارنىڭ ئون
ئىككى قەبىلىسىنىڭ ئىسمى خۇددى مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك، بۇ
قىممەتلىك تاشلارنىڭ ئۈستىگە ئويۇلدى.
[15] كۆكرەكلىكنى ئەفودقا بېكىتىش ئۈچۈن، ساپ ئالتۇندىن ئېشىلگەن
شويندەك ئىككى تال زەنجىر سوقۇلدى. [16] كۆكرەكلىكنىڭ ئۈستى تەرىپىدىكى
ئىككى بۇرجىكىنىڭ ھەربىرىگە بىردىن ئالتۇن ھالقا بېكىتىلدى. [17] زەنجىرلەر
ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، [18] ئەفود تاسمىسىنىڭ
ئالدى تەرىپىدىكى ئىككى ئالتۇن كۆزلۈككە ئۇلاندى. [19] كۆكرەكلىكنىڭ تۆۋەن
تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجەكىنىڭ ئەفودقا تېگىپ تۇرىدىغان ئىچكى يۈزىگە
ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلدى. [20] شۇنداقلا، يەنە ئەفودنىڭ بەل قىسمىغا،
يەنى كەمەرنىڭ يۇقىرىسىغىلا ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلدى.
[21] كۆكرەكلىكنىڭ پۇلاڭلاپ كەتمەي، ئەفودقا چاپلىشىپ تۇرۇشى ئۈچۈن،

كۆكرەكلىكتىكى ھالقىلار بىلەن ئېفودتىكى ھالقىلار بىر تال كۆك يىپ ئارقىلىق ئۆزئارا ئۇلاندى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.

روھانىيلار كىيىدىغان باشقا كىيىملەرنىڭ تىكىلىشى

[22] توقۇمىچىلار ئېفودنىڭ ئىچىگە كىيىلىدىغان پەرىجىنى توقۇدى. پەرىجىنىڭ رەڭگى پۈتۈنلەي كۆك بولدى. [23] پەرىجگە ئويما ياقا ئېچىلىپ، يىرتىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ياقىنىڭ چۆرىسىگە پەۋاز تۇتۇلدى. [24] پەرىجىنىڭ ئاياغ پېشىگە كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن ئانار نۇسخىلىق كەشتىلەر چۈشۈرۈلدى. [25] ساپ ئالتۇندىن قوڭغۇراقلار ياسىلىپ، پەرىجىنىڭ ئاياغ پېشىدىكى ئانار نۇسخىلىق كەشتىلەر ئوتتۇرىسىغا بىردىن ئېسىلدى.

[26] روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىگەندە كىيىلىدىغان بۇ پەرىجىنىڭ پېشىگە نۆۋەت بىلەن ئانار نۇسخىلىق كەشتىلەر تىكىلدى ۋە ئالتۇن قوڭغۇراقلار ئورنىتىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.

[27] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۈچۈن كەندىر يىپتىن ئىچ پەرىجە تىكىلدى. [28] كەندىر يىپتىن سەللە، باش كىيىم ۋە تامباللارمۇ تەييارلاندى. [29] كەندىر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن بىر كەمەر توقۇلۇپ، ئۈستى كەشتىلەندى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى. [30] ساپ ئالتۇندىن بىر قاداق ياسىلىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە «پەرۋەردىگارغا ئاتالدى» دېگەن خەتلەر مۆھۈرگە ئويۇلغاندەك ئويۇلدى [31] ھەمدە كۆك رەڭلىك يىپ بىلەن سەللىگە تاقاپ قويۇلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.

مۇسانىڭ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈشى

[32] ئىبادەت چېدىرى ــ پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرى پۈتۈنلەي تاماملاندى. پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرىنى ئىسرائىللار بىر ـ بىرلەپ ئورۇندىدى. [33] ئۇلار ئىبادەت چېدىرى ۋە چېدىرنىڭ بارلىق سايمانلىرىنى مۇسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە: ئىلمەك، رام، توغرا بالداق، تۈۋرۈك ۋە تۈۋرۈك پۇتى، [34] قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسىدىن ياسالغان يوپۇق، نەپىس ئىشلەنگەن تېرە يوپۇق، يوپۇق پەردىسى، [35] پەرزلەرنى سالىدىغان ئەھدە ساندۇقى، ئۇنىڭ كۆتۈرۈش بالداقلىرى ۋە ئاغزى، يەنى «مېھىر ـ شەپقەت تەختى»، [36] شىرە، شىرەنىڭ سايمانلىرى، خۇداغا سۇنىدىغان نانلار، [37] ساپ ئالتۇن چىراغدان، ئۇنىڭ سايمانلىرى، چىراغ، چىراغ يېغى، [38] ئالتۇن ئىسرىقدان، مۇقەددەس ياغ، خۇشبۇي ئىسرىق، ئىبادەت چېدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى، [39] تۇچتىن ياسالغان قۇربانلىق سۇپىسى، قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تۇچ شالاسى، سۇپىنىڭ كۆتۈرۈش بالداقلىرى ۋە ئۇنىڭ بارلىق سايمانلىرى، پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ، [40] ھويلىنىڭ چۆرىسىدىكى پەردە تۇسۇقلار، پەردە تۈۋرۈكلىرى ۋە تۈۋرۈك پۇتلىرى، ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى، چېدىرنىڭ تانىلىرى ۋە قوزۇقلىرى، [41] روھانىي ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى مۇقەددەس جايدا خىزمەت ئۆتىگەندە كىيىدىغان نەپىس مۇقەددەس كىيىملەر بار ئىدى.

[42] پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرىنى ئىسرائىللار بىر ـ بىرلەپ ئورۇندىدى. [43] مۇسا پۈتۈن نەرسىلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، ئۇلارنىڭ قىلغانلىرىنىڭ پۈتۈنلەي پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە بولغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇلارغا بەخت تىلەپ دۇئا قىلدى.

ئىبادەت چېدىرىنىڭ تىكلىنىشى

40 [1] پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق ئەمر قىلدى:
[2] — بىرىنچى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى ئىبادەت چېدىرى —
پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنى تىكىپ، [3] ئون پەرز يېزىلغان تاش
تاختىلار قويۇلغان ئەھدە ساندۇقىنى ئۇنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ مۇقەددەس جايغا
قويۇپ، ئۇنى پەردە بىلەن توسۇپ قويغىن. [4] شىرەنى چېدىردىكى
مۇقەددەس جايغا ئېلىپ كىرىپ، ئۈستىگە سايمانلىرىنى تىزىپ قويغىن.
چىراغدانىنىمۇ ئېلىپ كىرىپ، چىراغلىرىنى يېقىپ قويغىن. [5] ئىسرىقدانىنى ئەڭ
مۇقەددەس جايدىكى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۇدۇلىغا، يەنى ئەڭ مۇقەددەس
جاينى ئايرىپ تۇرىدىغان پەردىنىڭ سىرتىغا قويغىن. چېدىرنىڭ كىرىش
ئاغزىنىڭ پەردىسىنى تارتىپ قويغىن.
[6] كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسىنى ئىبادەت چېدىرى — پەرۋەردىگار
بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئالدىغا قويغىن. [7] پاكلىنىش دېسىنى چېدىر
بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئارىسىغا قويۇپ، ئۇنىڭغا سۇ تولدۇرۇپ قويغىن.
[8] ئىبادەت جايىنىڭ ھويلىسىنىڭ پەردىلىرىنى بېكىتىپ، كىرىش ئاغزىنىڭ
پەردىسىنىمۇ ئېسىپ قويغىن.
[9] ئىبادەت چېدىرى ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق سايمانلارنى مۇقەددەس ياغ
بىلەن ياغلاپ، ماڭا — پەرۋەردىگارغا ئاجراتقىن. شۇنداق قىلساڭ، بۇ
نەرسىلەر مۇقەددەس بولىدۇ. [10] ئاندىن كېيىن، قۇربانلىق سۇپىسى ۋە ئۇنىڭ
ھەممە سايمانلىرىنى مۇقەددەس ياغ بىلەن ياغلاپ، ماڭا —
پەرۋەردىگارغا ئاجراتقىن. شۇنداق قىلساڭ، بۇ نەرسىلەر مۇقەددەس
بولىدۇ. [11] پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچىنىمۇ مۇقەددەس ياغ بىلەن
ياغلاپ، ماڭا — پەرۋەردىگارغا ئاجراتقىن. [12] ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى
پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ، يۇيۇپ

پاكلاندۇرغىن. [13] ھارۇنغا مۇقەددەس كىيىملەرنى كىيدۈرۈپ، مۇقەددەس ياغنى سۈركەپ، ماڭا ـــ پەرۋەردىگارىڭغا ئاجراتقىن. شۇنداقتا، ئۇ مەن ئۈچۈن روھانىيلىق قىلالايدۇ. [14] ئاندىن، ھارۇننىڭ ئوغۇللىرىنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارغا پەرىجىلەرنى كىيدۈرۈپ، [15] خۇددى ئاتىسىغا ياغ سۈركىگەندەك، ئۇلارغىمۇ مۇقەددەس ياغ سۈركەپ، مەن ئۈچۈن روھانىيلىق قىلىشقا ئاجراتقىن. ئۇلارغا ياغ سۈركىلىش، ئۇلارنىڭ ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە روھانىيلىق قىلىشقا تەيىنلەنگەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. [16] مۇسا مانا بۇلارنىڭ ھەممىسىنى پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە بەجا كەلتۈردى.

[17] شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار مىسىردىن چىقىپ ئىككىنچى يىلى بىرىنچى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى ئىبادەت چېدىرىنى تىكتى. [18] مۇسا چېدىر راملىرىنىڭ پۇتلىرىنى ئورنىتىپ، راملارنى تىكلەپ، توغرا بالداقلىرىنى قويۇپ، تۈۋرۈكلىرىنى ئورناتتى. [19] ئاندىن، ئۇ پۈتۈن چېدىرنىڭ ئۈستى ۋە ئەتراپىنى پەردە بىلەن قاپلاپ، تورۇس پەردىسىنىڭ ئۈستىگە يوپۇق ياپتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. [20] ئاندىن كېيىن، ئۇ پەرزلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختىنى ئەھدە ساندۇقىغا سېلىپ، كۆتۈرۈش بالداقلىرىنى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ھالقىسىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئۈستىگە ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھىر ـ شەپقەت تەختى» نى ئورناتتى. [21] ئاندىن، ئەھدە ساندۇقىنى ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئىچىگە قويۇپ، ساندۇقنى توسۇپ قويۇش ئۈچۈن يوپۇق پەردىسىنى ئاستى. بۇلار پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى.

[22] مۇسا شىرەنى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىغا ئېلىپ كىرىپ، ئۇنى چېدىر ئىچىدىكى شىمال تەرەپكە، ئەڭ مۇقەددەس جاينىڭ ئالدىدىكى يوپۇق پەردىسىنىڭ سىرتىغا، يەنى «مۇقەددەس جاي» دەپ ئاتالغان قىسمىغا قويدى. [23] شىرەگە پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نانلارنى قويدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. [24] ئۇ چىراغدانىنى

چېدىردىكى مۇقەددەس جاي ئىچىدىكى جەنۇب تەرەپكە شىرە بىلەن ئۇدۇل قىلىپ قويۇپ، [25] پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىغا چىراغنى يېقىپ قويدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. [26] ئۇ ئالتۇن ئىسرىقداننى چېدىرنىڭ ئىچىگە، ئەڭ مۇقەددەس جاينى ئايرىپ تۇرىدىغان يوپۇق پەردىسىنىڭ ئالدىغا قويۇپ، [27] ئىسرىقداندا خۇشبۇي ئىسرىقنى كۆيدۈردى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. [28] ئۇ چېدىر ئاغزىغا پەردە ئاستى. [29] پەردىنىڭ ئالدىغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئۈستىگە كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە بۇغداي نەزىر ـ چىرىغنى قويدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى.

[30] مۇسا پاكلىنىش دېسىنى ئىبادەت چېدىرى ــ پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئارىسىغا قويۇپ، پاكلىنىشقا ئىشلىتىش ئۈچۈن داسقا سۇ تولدۇرۇپ قويدى. [31-32] مۇسا، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى چېدىرغا كىرىش ياكى قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ يېنىغا بېرىشتىن ئاۋۋال داستا پۇت ـ قولىنى يۇيىدىغان بولدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى. [33] مۇسا چېدىر ۋە قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ چۆرىسىگە توسۇق پەردە تارتىپ، ھويلا قىلدى ھەمدە ئۇنىڭ كىرىش ئاغزىغا پەردە ئاستى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ پۈتۈن ئىشنى تاماملىدى.

پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرىنىڭ ئىبادەت چېدىرىنى قاپلىشى

[34] ئۇ چاغدا، پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنى بۇلۇت قاپلاپ، چېدىر پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرى بىلەن تولدى. [35] مۇسا چېدىرغا كىرەلمىدى. چۈنكى، بۇلۇت چېدىر ئۈستىگە قونۇپ، چېدىر ئىچى پەرۋەردىگارنىڭ نۇرى بىلەن تولغانىدى. [36] بۇلۇت چېدىردىن ھەربىر كۆتۈرۈلگەندە، ئىسرائىللارغا سەپەرنى داۋاملاشتۇرۇش بەلگىسىنى بېرەتتى.

37 بۇلۇت كۆتۈرۈلمىسە، ئۇلار قارارگاھتىن قوزغالمايتتى. 38 ئۇلار پۈتۈن
سەپىرىدە، كۈندۈزى پەرۋەردىگارنىڭ بۇلۇتىنى چېدىرنىڭ ئۈستىدە كۆرەتتى.
كېچىسى بولسا بۇلۇت ئىچىدە كۆيۈۋاتقان ئوتنى كۆرەتتى.